Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

~~110~~
168
E. 27
CA. 1727
[a b c d e f g h i8]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Compleet.

dit werk is ook gedrukt in de
Praxis Jocandi, Francofurti, 1602, 8° pp 352 sqq.
doch die text verschilt hier en daar zeer veel,
en na vers 3146. zijn er meer dan 200 verzen
uitgelaten, welke in de Utrechtsche druk ge-
vonden worden.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Editio originalis rarissima.

(Ultraj. apud G. de Leeuw et N. Kentelaar)

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Speculum stultorum

subjective

Auctore Nigello Wierecker

MCC

Joseph. Homann: Excnvtl. 1805-

[a]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

2

Incipit epiſtola veteris vigelli ad guilhelmū amicū ſuū ſecretū con-
tinens ītegumentū ſpeculi ſtultoꝝ ad eundem directi et inferi⁹ ſcripti

D

Dilecto ſibi in xp̄o et ſemper diligēdo fratri guilhelmo. Su-
us vigellus. Salutem in ſūmo et vero ſalutari. Librū tibi
nuper miſi cuius et titulus et textus legentibus et non ī-
telligentibus videtur eſſe ridiculoſus. Sed et ſi ſingula ſubtiliter in-
ſpexeris animū ꝑ ſcribentis et intentionem attenderis. licet ſtilus non
minus ſit rudis ꝙ̄ materia in aliquo poſſet erudiri. Unde vt tibi in lu
cem prodeāt que verboꝝ velata ſunt diſſimulatione pauca tibi breuiť
de abſconditis meis dignū duxi denudare. Titulus igitur hui⁹ libel
li talis eſt. Speculum ſtultoꝝ. Qui igitur ſic appellatus ē vt inſpiciētes
aliena inſpecta ſtulticia tamꝙ̄ ſpeculū eā habeant quo īſpecto ꝓpriam
corrigāt. diſcantq; in ſeipſis id eſſe repħendendū qđ in alijs repreben
ſibile viderint q̄ſi per ſpeculū. Verūptamen ſicut ſpeculū intuentib⁹ fa
ciem repreſentat et formā. ſ; nequaꝙ̄ in aīo p̄terite rep̄ntationis con
ſeruat memoriā. ſic et ſtultis familiare ſol; eſſe et rarū ſol; eſſe vel dif
ficile a propria reuocari ſtulcia q̄ntumcūq; fuerint eruditi ex aliena.
Dicitur igiť ſpeculū ſtultoꝝ quia ſtulti īſpecta ſapiēcia ſtatim obliuiſ-
cunť eā. vel quia ſapiētes ex eo eciā proficiunt qui dū ſtultoꝝ ſtolidi-
tatem aſpiciunt ſeipſos componunt. et ex trabe īſpecta in oculo alieno
feſtucā eiciunt de ꝓprio. Hec de titulo. Introduciť autē aſinus aīal
ſtolidum volens caudā aliam et āpliorem ꝙ̄ natura contulerat contra
naturā ſibi inſeri non reſpiciēs quid neceſſitas expoſcat et ſtatus vti-
litas ſuadeat. eo ꝙ magis vota ſua contra naturam acuens quo ad im-
poſſibilia ſe cōuertit. et fact⁹ eſt īpaciens dilationis. Aſinus iſte mona
chus eſt aut quicūq; alius religioſus in clauſtro poſit⁹ q̄ tamꝙ̄ aſinus
ad obſequiū dn̄i ſeruicio diuino eſt mancipat⁹. q̄ nō contēt⁹ cōditioē
ſua ſicut aſinus ſua cauda id qđ naturaliter non accepit vel natura re
pugnāte nequaꝙ̄ poterit accipere affectat āplius ad illud modis dn̄i

KONINKL. BIBLIOTHEEK TE 'SHAGE.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

bus anhelans.et conſulit medicū.i.quecūq; putat id ſibi conferre q̇d
mente capt⁹ eſtimat eſſe poſſibile. Caudā veterē vult ſibi auelli et no
uam inſeri.quia vitā clauſtralē in q̄ deberet vſq; in finem perſeuerare
vt ſalu⁹fieret oīno faſtidit.querens oībus modis qualr̄ ab eo euellat
et trāſplantet̄ vt noua cauda et ꝓlixa ſibi poſſit accreſcē.ſcȝ vt priora
tum vel abbaciā poſſit ſibi apprehendere vbi parentū ſuoꝝ ſequelā co
pioſam poſſit ſibi īſerere.et poſtea q̄ſi caudā p⁹ ſe quocūq; ierit tra-
here glanter. Medicus vero ideſt iſte q̇ deſiderat īfirmū hunc curare
dummō ſit curabilis audiat quid aſinus petat quid deſiderat quo deniq;
tendit.et petitionē habeat ꝓ friuolo.deſiderium pro ſtulto.id quo ten
dit oīno pro nichilo .vnde ab inceptis ſuadeat deſiſtere et naturalibus
contentū bonis aliena non appetere.dicens de facili eum bona que poſ
ſidet perdere poſſe ſed ꝑdita non leuit̄ ſed vix aut numq̄ recuperare.
Due vacce fuerunt quondam cuidam patrifamilias que tēpore hy
emali in quodā prato lutoſo de nocte cōmorate ſupueniente gelu acri-
ori per caudas lutoſas terre q̄ limoſa erat adheſerunt et ita congelate
ſunt ꝙ mane cū ad ſtabula reuerti conarentur nullaten⁹ potuerunt a
terra caudas euellere ſed compulſe īuite reſidere. Vn̄ cū altera eaꝝ for
tune ſue nimis eſſet impaciēs illecta vero in amore vituli quem nuper
domi reliquerat īcluſum.caudā ſuam nimis feſtine p̄ſcidit.domumq; re
currit ſuadens ſocie ſue vt abſciſa cauda ab impedimēto ſe ſolueret et
ſecū expedita rediret. Sed illa magis circūſpecta et ſecum penſans q̇d
cauda que oneri eſt hyeme.vtilitatis conferat in eſtate.conſilio acqui
eſcere ſupſedit expectans donec ſol circa meridiem incaleſcens et gla
ciem ſolueret et gelu temperaret.eamq; ſineret īmaculatam gaudenter
abcedere.que per diſcretionē ſe nouit in anguſtijs tēperare. Hee due
vacce duo genera hoīm ſunt in religione viuencium. Sunt enim qui-
dam nimis indiſcreti et valde precipites qui cū aduerſitate aliqua ſup
ueniente quaſi quodam gelu conſtricti vel parentū ſuorū teneritudine
quadam ſicut vacca vituli amore capti et excecati caudam ſuam ſta-

tim abſcindūt id eſt memoriā mortis q̃ ſe a muſcis ꝑuolantibus et pu
gentibus deberent protegere longe proiciunt. ſed in futurum non pro
ſpicietes nec eorū exitus in ira ſua metiētes veteres aīcos ſuos qui eis
in neceſſitatibꝰ adeſſe poterāt ſine ſpe recuperationis abſcindunt ſiue
preſcindunt penitus et euellunt. Vn̄ in tpe anguſtie nō īmerito cadūt
ante faciē ſubſequētis amicoꝝ deſtituti adiutorio qui noluerunt mode-
rari quid facerēt in furore ſuo. Alij ſunt qui maturiori reguntur conſi-
lio ſpūs ſapiencie et intellc̄us in āteriora extenſi et qđ maxime pruden-
cie eſt fortuitos caſus inopinatorū metiunť euentuum qui in aliquo le
uiter ſeu grauiter eis poſſent nocere: illud ſapientis pre oculis habētes
īterioribus vn̄ verſus. A caſu deſcribe diem non ſolis ab ortu. Non at
tendentes faciē ſcorpionis ſed caudā. Hij ſunt q̃ ī aduerſis pacienť ī-
pacientiū repulſiones tolerāt. qui beneficij ingratos huīli expectatione
in memoriā īmemores reuocāt· qui rerū exitus plus ꝙ̃ principia pon-
derant. Hij ſunt qui eſtiui feruoris non īmemores caudā ſuam ſeruant
vt muſcas abigant et elidant. Cauda extrema pars eſt corporis qui
membris omnibꝰ neceſſaria eſt in die incaleſcentis feruoris. Cauda
corporis eſt finis vite p̄ntis ſignans hunc qui bonū facit et bene cuſto
dit muſcas id eſt demonū inſidias in die feruoris ſcilicet in die iudicij
non timebit. Ille vero qui tēpore hyemis et hꝰ vite p̄ntis frigeſcen-
tis caudā abſciderit id eſt extrema ſua corrigere neglexerit in tormen
tia cū demonibꝰ ſubiacebit. Galienꝰ igiť volēs vt aſinꝰ ſaperet et ītelli
geret ac nouiſſima prouideret diſſuaſione vſus eſt. ſed cōſiderās ꝙ ſtul
to aliquid contra voluntatē ſuadere vel diſſuadere nimis ſit difficile cū
eum videret in ꝓpoſito ſuo ita ꝑtinaciter perſiſtere iuxta ſalomonē q̃
ait reſponde ſtulto iuxta ſtulticiā ſuā precepit ei vt quedam perquiret
que erāt īpoſſibile repiri. quaſi maīfeſte ei diceret. Conſilio non acqui
eſcis. exemplo non inſtrueris. neceſſe eſt vt labore manuum erudiaris
Multis enim vexatio dedit intellectum. quos proſperitas numꝙ̃ potu
it erudire. C Aſinus enim qui vadit emere varia et in vaſis vitreis

ea recondit monachus eſt. qui vt vanitatē quam deſiderat aſſequatur circūquaqꝫ diſcurrit grām hoīm querens que quaſi vitrum fragile eſt nūc qꝫ adulatoribꝰ allicit· nūc muneribus aſtringit. totqꝫ laboribus et erumpnis afficitur pro nichilo ꝙ longe minori precio poſſet regnum celorum ſibi comparaſſe. vnde plerūqꝫ fit vt dum ſupra ſe quis rapitur ꝙ ſtulta et inania deſideria acquirat non ſolum. ſed illud eciam modicum perdat qđ priꝰ habebat. Sic aſinꝰ qui cū nouā caudā ſibi inſeri laborauit veterē oīno confuſus amiſit. ¶ Iſte frater fromundus qui canes īmiſit in aſinū et poſtea nimis ꝑterritus ſimilauit ſe in oībꝰ ſatiſfactuꝝ cogitās quō eū de medio tolleret. et dū hec callide machinaretur ab aſino in rodanū precipitatꝰ ē et ſubmerſus. eos ſignificat q̄ frēs ſimpliciores ſua aſtucia circūuenire et decipe attēptant ſepiꝰ ipſi ī laq̄os incidūt quos aliis abſcondūt. Iuxta illud neqꝫ fuit vmq̄ꝫ vel erit lex equior vlla. q̄ꝫ necis artifices arte perire ſua. Verba que ſecum aſinus loquit̄ ſecundū animi ſui motum nunc fatua nūc indiſcreta. meditationes eorum ſignant indiſcretas et īutiles qui ponunt impoſſibilia in animo ſuo. et ea que non ſunt tamq̄ꝫ ea que ſunt ſperāt et exſpectāt dies ſuos in vanitate conſummantes. circa ſeria deſides et negligentes et circa friuola ſolliciti et precipites. quorum cogitationes ſtultas et īſtabiles opera que ſequuntur oſtendunt dicente ſcriptura. A fructibus eorum cognoſcetis eos. ¶ Qđ autem ſequitur de filio preſbiteri et pullo galline qui poſtea pro tibia fracta reddidit talionē. q̄a ꝑ ſe ſatis elucet ergo nō indiget expoſitione. Hoc enī hodie ex cōſuetudine verſum eſt in naturā. vt qui ledunt̄ vel eciā in mīmo offendunt̄ in puericia tēpus retributionis vſqꝫ ad ānos vltime ſenectutis reſeruent in memoria. nec acceptam aliq̄n iniuriam obliuiſcantur quouſqꝫ manifeſte fuerit expiata per penam. ¶ Pariter aſinus qui pariſius ſcolas frequentat et lrās pena diſcendo et operam perdit et impenſam quia diſcedens nomē vrbis non potuit retinē in qua per ſeptenniū morā fecit illos ſignat qui cū ſenſus nō habeant excercitatos vel aptos ad lrās

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

apices ĩtelligendos. tn̄ vt videant in vtroqꝫ teſtamento eruditi libros
legunt quos nõ ĩtelligunt quoꝝ eciã noĩa eis plectis non meminerunt
cupiẽtes pociꝰ vt ab hoibus multa et magna ſcire credant ex aſſidua
libroꝝ aſpectione q̄ꝫ vt aliquid ſciãt in rei veritate. Hij in oĩbus ap-
te eruditi ſunt quouſqꝫ articulꝰ emerſerit vt res verbis fidem faciat.
et ſciẽcia diucius abſcondita per operis effectũ in publicũ prodeat. cũ
turpe et ridiculoſum id aliqñ profiteri non erubeſcere qđ cum ad rei
aſſecutionẽ peruentũ fuerit liquide appareat eũ oĩno neſcire. Sunt aũt
hodie multi ſimulatores. nec eſt ars aut ordo in vniuerſo fere orbe ĩ
quibꝰ non eſt aliqua ſimilatio· Qui enĩ artibꝰ vacant ſimulant ſe ſcire
quod neſciunt. Qui in ordine religionis viuũt id volunt videri qđ nõ
ſunt. Vnde brunellus q̃dam de diuerſis ordinibꝰ interſerit iocoſa qua
dam ĩſimulatione rep̄hendere que nouerat aſpera ĩcrepatione nequaq̄ꝫ
ſe poſſe extirpare. Multa enĩ genera mẽtrorum ſunt que vtilꝰ vngen
tum q̄ꝫ cauterium id eſt ferrũ quo vtunt infirmi vel dãpnati ad mede
lam admittunt.

¶ Hec de prologo autoris.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Incipit prologus. in ſpeculum ſtultoꝝ.

Suſcipe pauca tibi veteris vuilhelme vigelli:
Scripta minꝰ ſapido nuper arata ſtilo
Hoc modicū nouitatis opꝰ tibi mitto legendū.
Maxima pars anime dimidiumqꝫ mee
Ipſa ſuperficies quāuis videat̃ inepta
Materieqꝫ rudis. verba diſerta minus.
Multa tñ poterit lector ſtudioſus in illis:
Senſibus et ſtudijs carpere digna ſuis:
Non qđ verba ſonant. ſed q̄ contraria verbis:
Inſita ſenſus habet. ſunt retinenda magis
Quis vetat ex nugis vario ꝑadigmate ſūpto:
Seria q̄nqꝫ plurima poſſe loqui. legi
Sepius hyſtorie breuitas hiſtoria magna:
Claudit et in vili res precioſa latet.
Quitq̄d ad exemplū morū doctrina ꝓpinat
Doctrine cauſa debet habere locum

Explicit prologus. Incipit pars executiua.

Sepiꝰ admiror dū tp̄a lapſa reuoluo
Q̄m fuerīt nobis q̄qꝫ nōda tibi
Nil cū ꝑterito pn̄s m̄ tempꝰ habē:
Cernit̃. in caudā vertit̃ oē caput
Fit de nocte dies tenebre de luce ſerena
De ſtulto ſapiens de ſapiente nichil
Fit catho mētis ebes linguā facundꝰ vlixes:
Perdidit. inſtabiles nūc habet aura vices
Plusqꝫ cathone ſapit. magis ē facundꝰ vlixe.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Qui non mutꝰ erit mente manuqꝫ carens
Quiſqꝫ fuit ſapiens duro ſub tꝑe belli
Hūc quaſi delirum tꝑa pacis hn̄t
Et qui nil ſapuit niſi ſtultū tēpore duro
Poſtq̄ꝫ pax rediit incipit eſſe catho
Nūqꝫ magis miror furantᷣ neſtoris annos:
Quos nondū ꝑtus edidit ipſe ſuus
Sic fortuna parit dū partꝰ ꝓdigioſus
Redditᷣ ex ꝑtu prodigioſa ſuo
Prodiga facta magis q̄ꝫ prouida ꝓdigioſam
Cū ſciat ante ſuā ſe peperiſſe diem
Nā puer īpubes cicerone diſcretior ipſe
Fingitᷣ et magno ſcire cathone magis
Oīa lunari ſubiecta globo reſerare
Nouit et interdū miſtica multa videt
Qualemcūqꝫ virū cupio q̄ntumꝫ diſertū
Fingere mente manu pingere talis erit
Sicqꝫ dealbatus paries depingitᷣ extra
Interiꝰ plenꝰ ſordibus atqꝫ luto
Sic pictura lutū veſtit ſic gēma venuſtat:
Stercora. ſic aurū putrida ligna tegit
Cui nichil ē ꝑ ſe nec hꝫ quo tēdat in altum:
Expedit alteriꝰ vt releuetur ope
Eſt tn̄ abſurdū cū quilibet ex alieno
Altius intumeat q̄ꝫ tumuiſſe decet
Quāuis de ꝓpria cū quis virtute ſuperbit
Sic viciū leuius hoc tn̄ eſſe puto
Conſuetudo tn̄ ſolet attenuare pudorem
Reddit et audacem quē mora longa iuuat
Regna licet teneat ſceptrūqꝫ leonis azellus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Iuraqꝫ det populis ſemper azellus erit
Aſperioꝛ tn̄ eſt in ſede leonis azellus
Si poſitus fuerit ꝗ̄ foꝛet ipſe leo
Pelle leonina tectū detexit azellum
Riſus et excedens gloꝛia vana modū
Si moderata foꝛet saltē ſub ymagine falſa
Res ſimulata diu poſſit habere locum
Sꝫ nimis īpaciēs grauis ī nouitate venuſtas
Pꝛecipites ſaltus in ſua dāpna dedit
Dū miſer ipſe ſibi factus fuit ex alieno
Foꝛtunam didicit dedidiciſſe ſuam
Perdidit. īuitus male ſe ſimilante leonē.
Nō bene ſiue male credidit eſſe bonū.
Si qua minꝰ pꝛudens male ꝑdidit ex alieno:
Perdidit. ex ꝓpꝛio nil periſſe liquet
Que fuit ante ſibi nullo mediante figura
Permanet ex nichilo ꝑdidit ergo nichil
Qui leo non potuit fieri· ſi fiet azellus:
Sufficit. alterius ſarcina pondus habet.
Quoqꝫ magis fertur magis ē oneroſa ferenti
Reſpectu vario pondera pondus habent
Sanius ergo foꝛet alienū non rapuiſſe
Qm̄ cum dedecoꝛe non retinere ſuum

C De azino q̄lit̄ voluit caudā ſuā fieri longioꝛē

Auribus īmenſis quondā donatꝰ azellus
Inſtitit vt caudā poſſꝫ habere parem
Cauda ſua capiti quia ſe conferre nequibat
Alcius ingemuit de bꝛeuitate ſua

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Non quia longa ſatis nō eſſet ad vtilitatē
Ante tn̄ ꝙ ſic apocapata foret
Conſuluit medicos quia qđ natura negabat
Artis ab officio poſſe putabat eos

Reſponſio galieni

Qui galienꝰ ait ſatis ē bipedalis azelle:
Cauda quid vlteriꝰ poſcis inepte tibi
Sufficit iſta tibi nā quo productior eſſet
Sordidior fieret proximiorqꝫ luto
Hac niſi contentꝰ fueris dū forte requiris
Prolongare nimis abbreuiabis eam
Qđ natura dedit nō ſit tibi vile ſed illud
Inter diuicias āplius eſſe puta
Crede michi. vetꝰ eſt tibi cauda ſalubrior iſta
Natibꝰ inata ꝙ foret illa noua
Nec placꝫ iſta tn̄ ſed habere cupis meliorē
Artibꝰ et curis inſita peior erit
Sed neqꝫ de facili poſſet noua cauda creari
Quāuis depoſita cauda vetuſta foret
Vita breuis morbꝰ grauis ē et tēpus acutū
Ars ē longa nimis abdita cauſa latet
Cotidie fallunt ars et praxis medicine
Si tres euadūt ſeptē dant colla ruine
Difficiles cure nimiū ſed et experimenta
Ipſa ſuos medicos fallere ſepe ſolent
Certa picula manēt medicoꝝ dogmata nō ſūt
Qualia tu credis qualia quiſqꝫ putat
Sꝫ neqꝫ ſic paſſim preſtat medicina ſalutē
Quāuis diſtribuat arte peritꝰ eam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Pendet in ābiguo morbi medicina dolorem
Impedit atqꝫ parit conditione pari
Que proſunt alijs alijs nocuiſſe probant̄
Non eſt in medico quā cupit eger opis
Velle poteſt medicꝰ ſed non conferre ſalutem
Gracia diua facit ipſe miniſter adeſt
Sepe quidā medici fallunt fallunt̄ et ipſi
Et vice conuerſa que nocuere iuuant
Eſto ꝙ ars mādat faciat nec ab inde recedat
Non tn̄ euenient que cupit ipſe ſibi
Solus enī deus eſt morbis medicina ſalutis
Nos tm̄ velle poſſumus ipſe poteſt
Nos nichil abſqꝫ ſuo. vel eo nos ꝑueniente:
Poſſumus. ipſe ſibi ſufficit abſqꝫ meo
Nos herbis varijs pigmētis et ſpeciebus:
Vtimur. hic verbo ſingula ſana facit
Dicimur a populo medici ſed noīe ſolo
Sed deus eſt medicus noīe reqꝫ ſimul
Quā dedit ille tibi caudā retinere memento
Stulte nec vlterius vlteriora petas
Ne ꝑdas qđ habes qđ habes tenuiſſe laborā
Ne veniāt ſubito deteriora tibi
Quā tibi plātauit caudā q̄ contulit aures
Si michi credideris hanc retinere ſtude
Inqꝫ ſtatu quo te medicus tuꝰ ille reliquit
Sta donec veniat mutet et ipſe ſtatum
Tucius eſt certe modico gaudere ſalubri
Qm̄ magnis triſti conditione frui
Voluere multa ſolet animi meditatio ſtulta
Que magis īpediunt ꝙ̄ ſua vota iuuant

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Auribꝰ ex ꝓprijs poteris cognoſcere quis ſis
Qm̄ ſit et abſurdū qd̄ ſtatuiſſe cupis
Auribꝰ ex geminis tria corpa talia poſſis
Inueſtire ſatis et remaneret adhuc
Nō honor ē ſed onꝰ tales aures habuiſſe
Que pariāt dn̄o nil niſi dāpna ſuo
Auribꝰ ecce tuis ſi par tibi cauda fuiſſet
Qd̄ ſi iuncta ſimul hec duo mōſtra forent
Innatū ſolum ſatis eſt ī corpore monſtrum
Ingeminata nimis deteriora forent
Cū pateāt oculis que ſunt manifeſta duobꝰ
Facilius poterit vna latere lues
Ex re nomen hn̄s mō diceris auriculatꝰ
Riſus et eſt populi ludibriūqꝫ fori
Quid tibi ſi cauda fieret q̄ſi pertica longa
Per caput et caudā tunc traheteris item
Si duo monſtra ſimul corpꝰ iungant̄ ī vnū
A populo digitis nōne notādus eris
Magnū magna decent breuis es nichil vtilta
Qm̄ tibi cauda breuis āpliꝰ āpla daret Ctis
Tuciꝰ ergo puto caudā retinere vetuſtā
Qm̄ plātare nouā que minꝰ apta foret
Et neqꝫ cauda noua qꝛ et auditu nouitatē
Narrat in auditā creſere poſſet ita
Res facilis dictu ſed difficilis nimis actu
Verba ruūt ſubbito rem mora longa trahit
Eſt leue dixiſſe q̄ ventꝰ et aura miſtrat
Sed feciſſe q̇dem non leue pondus habet
Dicere multoꝝ eſt ſꝫ vox niſi creſcat in actū
Eſt vento ſimilis ventus et ipſe lenis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Dicē quiſqꝫ poteſt ſed dictis iūgere facta
Si bene perpendas nō ita quiſqꝫ poteſt
Hec duo ſunt eiꝰ cuius ſunt oīa. per quē:
Oīa. ſub quo ſunt oia iure pari
Cuiꝰ idem poſſe qđ velle nec hoc minꝰ illo
Qui ſolis cunctis contulit eſſe ſuum
Qui facit et reficit creat atqꝫ creata gubernat
Non minoꝛ aut maioꝛ tpe ſiue loco
Huiꝰ in arbitrio pendent moꝛtalia queqꝫ
Hic et non alius pꝛeſtitit eſſe tibi
Quod dedit ipſe tibi qualē te contulit eſſe
Et ſi nolueris impꝛobe talis eris.
Cur non ſuſtineas qđ opoꝛtet ſuſtinuiſſe
Eius ad arbitriū quem cohibere nequis
Crede michi nichil eſt fieri qđ poſſe putaſti
Qđ natura negat reddere nemo poteſt

Increpatio galieni. Increpat eū p cōparationē.

Nunquid ei ceruꝰ ſaliens in montibꝰ altis
Supplicat atqꝫ petit qualia ſtulte petis
Si te maioꝛes ſi te quoqꝫ nobilioꝛes
Talia nulla rogant tu quid inepte rogas
Nil lepꝰ ā vꝛſus caper ā capꝛa dānula ceruꝰ:
Cauſantur caude de bꝛeuitate ſue
Nūquid es melioꝛ maioꝛ vel ſanctioꝛ vnus
Et tn̄ hijs bꝛeuioꝛ ꝙ tibi cauda manet

Conſolatio galieni

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Nobile corpꝰ habes nō ſit ẽ cauda pudori
Nā ſi cauda breuis ē tibi grāde caput
Nō breuis eſt adeo. ꝙ non alijs breuiorē:
Eſſe liquet. ſatis ē ergo remiſſa tibi
Qđ minꝰ eſt caude capitis ſupplebis honore
Non decet vt fiant illud et illa pares
In titulo caude francoꝝ rex ludouicꝰ
Non tibi precellit pontificesqꝫ ſui
Firmit᷑ ergo tene qđ habes quia conditionē:
De facili poſſes dāpnificare tuā

¶ Narratio galieni vt reuocet aſinū a ſua
ſtulticia per apologum de duabꝰ vaccis

An neſcis vaccis qđ cōtigit ecce duabꝰ
Quas puer aſpexi pr̄is in ede mei
Altera brunetta fuit altera dicta bicornis
Sed nigra brunetta flaua bicornis erat
Contigit has igit᷑ hyemali tp̄e quodam
Nocte retardatas non rediſſe domū
Per vada trāſibant limoſa lutoqꝫ repleta
Paſcua cū peterent cotidiana ſibi
Vt qꝫ ſolent vacce caudis de more lutoſis
In pratis luteis concubuere thoris
Nocte gelu ſubitū veniens terraqꝫ purgens
Contulit in ſolidū mollia cuncta prius
Diruit in lapidem quitq̇d fuit ante lutoſum
Stagna lacꝰ fontes marmora inſtar erāt
Quas fouet innatas ligat arcius alueꝰ vndas
Nec ſinit elabi flumina more ſuo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

9

Tot pontes quot aque liber nec vt añ negat
Tranſitus eſt ꝑ aquas qua via plana placet
Heſerunt terre caudemediante iuuence.
Artius aſtringit terra lutoſa lutum
Undiqꝫ terra rigite caudas retinente rigor
Surgere non poterāt nec remeare domū
Mane reuertente pariter voluere reuerti
Sed probibet glacies conglutinata ſolo
Plurima. conate ſpem defruſtrāte labore.
Tandem laſſatas continuere manus
Multa tñ querule tacitoqꝫ dolore gementes
Attēptare ſtudent et variare vices
Sꝫ nichil eſt qd̃ agunt ꝓpria virtute reſolui
Non ſinit obiecta vis violenta ſibi
Anxia facta nimis vitulo clamāte bicornis
Anxius inſtabat poſſe referre pedem
Nā noua nata domi ſtabulis incluſa relicta:
Heſterno fuerat ne ſequeret̃ eam
Sed nichil proficiens cū deſperata laboris:
Iam foret· ingemuit altius hec et ait
Una ſalus ſupeſt caudas reſecare lutoſas
Que retinēt miſeras nec remeare ſinunt
Quid mea cauda m̄ vel q̄d michi cōtulit vnq̄
Quis fructus vel q̄ gloria cauda michi
En per eā teneor tamq̄ captiua quid ergo
Non honor ē ſed on⁹ hec mea cauda michi
Attrahit ipſa lutū pendens oneratqꝫ ferentē
Quid tribuat video nil niſi triſte michi
Libera nunc eſſem nulloqꝫ tenente redirem
Ni foret in cauda ſordida cauſa michi.

[b]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Tollere materiā ne ꝓpter materiatū
Hic ego deficiā tucius eſſe puto
Cauſidici dicūt quia legibꝰ eſt ita cautum
Cauſatum perimit cauſa ꝑempta ſuum
Saniꝰ eſt ꝑtem ꝙ totam perdere caudam
Qm̄ caput hoc modicū ꝙ meliora minꝰ
Malo m̄ caudam pariter cū carne reuelli
Qm̄ ſubito vitā perdere morte meam
Forſitan hic alias ſimili ratione morirer
Quoꝝ mō teneor nunc retinerer item
Si mea cauda mō fuerit ſucciſa regreſſus:
Tutior hic aderit ꝙ fuit ante michi
Paruula ſi pereā mecū mea nata peribit
Quā nōdum quintū conſtat habere diem
Et ſi non pro me faciā michi talia ſaltem:
Propter eā fieri cogit oportet ita
Corpis hec nr̄i pars ē quā dente. procaci
Conſueuere canes dilacerare prius
Dimidiūꝫ fere iam pridem ſurripuere
Heu michi ꝙ reliquū reſtitit vſqꝫ modo
Qd̄ ſupereſt canibꝰ placꝫ hoc īpendere nate
Hoc qꝫ piū ſatis eſt hocꝫ ſalubre imchi
Ergo q̇d vlteriꝰ q̄ ſum factura morabor
Caſibꝰ in duris accelerare iuuat
Dixit et arreptā caudam pugione reſcidit
Feſtināſꝫ domū carpere cepit iter
Ante tn̄ ſtuduit ferrū preſtare ſorori
Poſſet vt a ſimili ſoluere vincla ſibi
Sed minꝰ hec preceps prudens magis ſapient
Verba tulit cohibens a pugione manū

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

¶ Reſponſio brunette

Poſtea rñdens dicit qđ inepte laboras
Qđ michi pſuades abſit vt illud agam
Rebus in aduerſis opꝰ eſt medicamĩe multo
Non decet in grauibꝰ precipitare gradum
Rebus in ãbiguis quociẽs fortuna laborat
Conſilium preceps non decet eſſe nimis
Impetꝰ vt memi grauis ẽ. male cũcta miſtrat
Si male cuncta facit ergo nec vlla bene
Nõ opus ẽ grauibꝰ vbi res grauis ẽ et acerba
Sed magis auxilio conſilioqꝫ bono
Mitius ĩ duris ſapiẽs catho mãdat agendum
Mollia ne pereant aſperitate graui
Res vbi difficilis nõ eſt ita precipitandũ
Tpe ſanatur qđ ratione nequit
Si fortuna modo grauis ẽ conuerſa repente
Qđ graue portamus alleuiabit opus
Tempora labunt̃. dñiqꝫ cadunt. renouãtur:
Serui. vulgus abit. aera lata patet
Que veniunt ſubito ſubito qñqꝫ recedunt
Proſpera cũ duris mixta venire ſolent
Fortuitos caſus non eſt vitare volentũ
Nemo futuroꝝ preſcius eſſe poteſt
Plus valet interdũ non pretimuiſſe futura
Qm̃ certum fieri ſollicitũqꝫ nimis
Nã ſua multociẽs docuit vexatio multos
Obfuit et multis proſperitate frui
Caſibꝰ in letis minor eſt ſollercia multis
Erudit incautos ſollicitudo grauis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Caſibus in letis magis ē metuenda voluptas
Segnius in viciū triſtia coꝛda ruūt
Integra troya fuit dū ſe ſuſpēdꝰ vtrūqꝫ:
Subtraxit durꝰ hoſtis ab hoſte ſuo
Pax data ſubuertit q̄ pꝛelia non potuerūt
Menia plus nocuit rege remiſſa manꝰ
Sola venire ſolent et vix et raro ſecunda:
Turbine vallata ſoꝛs iimica venit
Si foꝛtuna dedit dudū michi dulcia quare:
Dedigner ſub ea paucula dura pati
Dura q̄dem patioꝛ ſꝫ non durāda per annū
Nondū pꝛeterijt tota vel vna dies
Pꝛincipis aut regis ſi carcere tēta ligarer
Aſperioꝛa luto ferrea vincla foꝛent
Mollꝰ eſſe lutū ferro quis neſciat. ipſos:
reges et ſatrapas ferrea vincla tenent
Si levioꝛa luti q̄̄ꝑ regia vincula ferri
Eſt levioꝛ certe ſoꝛs mea ſoꝛte ſua
Illos foꝛte ſua quinquēnia vincula ſeruāt
Foꝛſitan in triduo carcere ſoluar ego
Flāte levi ſephiro nothus ī ſua regna redibit
Pꝛecipienteqꝫ ſtatū pꝛata lutoſa ſuum
Tunc diſſoluent̄ mea per ſe vincula gratis
Et remanebit adhuc hec mea cauda michi
Me cito pꝛiuaſſe poſſem ſed penituiſſe
Foꝛſitan eternū perpetuūqꝫ foꝛet
Soꝛte pari poterit nox vna reſoluere vinclā
Sicut et anteriꝰ vna ligauit eā
Nō decet vt quociēs quedā minꝰ apta putant̄
Nõ quis perpetuo iure releget ea

Si quib⁹ obſtat yemps eſtatis gracia proſit
Ut ſua quē ſ deicit ſors aliena leuet
Sicqꝫ vices variāt parce ſua tpa mutant
Poſſet vt alterius alter honore frui
Dulce relatiuū ſocialia federa iungit
Forcius incedunt federa iuncta michi
Qđ min⁹ alter hꝫ ſua quē fortuna grauauit
Suppleat alterius copia grata magis
Nil ita precipuū vel tam ſublime creatum
Ut non alteri⁹ poſſet egere manu
Tpa ſiue vices vario diſcrimine certāt
Nec coeunt nexu federa quoqꝫ pari
Sepe breues frutices ad terrā ſternē plauſtra
Vidimus et celeres detinuiſſe boues
Sepe breuis magnas ſubūtit machina turres
Impulſuqꝫ leui menia ſumma ruunt
Se p̄mit ymbre breui violencia maxīa venti
Atqꝫ ꝓcelloſas mitigat eurus aquas
Nil cōtempnendū reputes qđ tpe quouis:
Ferre vel auxiliū vel nocuiſſe poteſt
Vilius interdū qđ carius eſſe putamus:
Conſtat et eſt maius qđ min⁹ eſſe putas
Obſtitit interdū magnis res ꝑua periculis
Terruit et rapidos paruula virga canes
Urbib⁹ in medijs incendia magna repente;
Extingui modica ſepe videm⁹ aqua
Corporis ergo mei ꝯuis ps vltima cauda
Utilius tñ hac nil reor eſſe mei
Que quāuis oneri modo ſit nulloqꝫ decori
Eſtiuo redimit tpe dampna ſui

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Vnica cauda michi plusq̄ꝫ duo cornua preſtāt
Tp̄e muſcaꝝ plus qꝫ ſalutis habet
Ventilat hec veſpes ſeuos diſp̄git oeſtres
Verberat et muſcas ĩprobitate graues
Cauda m̄ clipeus gladiꝰ michi cauda ſecuris
Lancea funda lapis claua ſagitta faces
Cauda colit corpus cutis eſt fidiſſiã nutrix
Pulueris abſtergens quitq̄d adheſit eis
Hec lauat hec tergit hec oĩbus vna miſtrat
Vltima menbroꝝ prima labore ſuo
Si bñ penſet̄ quid honoris et vtilitatis:
Contulerint dñe ſingula menbra ſue
Sola ſuo capiti menbris. ſꝫ et oĩbus vna
Plus valet ē et eis officioſa magis
Oĩbus vna cauēs fragilis diſcrimina ſexus
Publica ne pateant cauda pudenda tegit
Hec mea cauda michi vario pro tp̄e confert
Que tñ eſt certo tp̄e grata magis
Tp̄a nam timeo q̄ ſunt michi iure timenda
Nec timet incaſſum qui mala vota timet
Cũqꝫ quid et paſſa ſim vel paſſura recordor
Hec ego ſum ſp̄ dicere viſa michi
Ecce dies veniũt veris muſceqꝫ reſurgunt
Quas caſtigat adhuc cana pruina gelu
Cũ calor eſtatis nimio calore per agros:
Sperſerit oē pecꝰ terrueritqꝫ greges
Muſca grauis peſtis qua nulla nociuior vmq̄ꝫ
Extitit in mundo vel magis atra lues
Dente graui miſeras totũ ſp̄ſura per orbem
Percutiet pecudes nec ſinit ire pedes

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Nāqꝫ leui ſaltu tamq̄ per inane volantes
Morſibus et ſtimulis exagitabit eas
Illa dies caudā cunctis docet eſſe ſalubrem
Eſt ſuus eſtatē preuenit augur hyemps
Forte dies aderit in qua ni fallor egebit:
Vacca ſua cauda quā modo ſpreuit ita
Illa dies caude faciet meminiſſe iuuencas
Et ſteriles vaccas emeritasqꝫ boues
Illa dies caude faciet meminiſſe bicornis
Qua malles cauda non habuiſſe caput
Illa dies caudas mundo faciet precioſas
Que plus ſunt viles q̄ vetus olla modo
Illa dies dura multūqꝫ timenda per orbem
Tamq̄ iudicij plene timoris erit
Illa dies caudas nr̄as numerabit et illa:
Diſcernit pariter que bona q̄ ve mala
Illa dies caudas nr̄as diſcernet vtraſqꝫ
Que bene mundata que ve lutoſa nimis
Hec eſt illa dies in q̄ ſi forte iuuenca
Poſſet habere duas mallet habere decem
Hec eſt illa dies veniet qua durus oeſter:
Tortor vaccarū maximus qꝫ boum
Hec eſt illa dies q̄ muſcas dente caninas
Morſibꝰ et ſtimulis mittit in oē pecus
Hec eſt illa dies quā ꝑtimuiſſe futuram
Expedit armento ne paciatur in hac
O michi q̄ felix miſera que poſſet ab illa:
Euaſiſſe die quam timet oē pecus
Hanc eciā plus morte mea formido futurā
Qua niſi tunc munda non ero tuta ſatis

Nāqꝫ graues muſce nimiū feruorqꝫ diei:
Multꝰ erit nec ibi quis latuiſſe poteſt
Nec pecori tm̄ feruor muſceqꝫ nocebūt
Sed dn̄is pecoꝝ paſtoribꝰ qꝫ gregū
Hec eſt illa dies qua nō aliena iuuabit:
Cauda nec alteriꝰ quid nocuiſſe poteſt
Sed ne paſtor ibi pecoris thaurꝰ ve iuuēce
Par ve pari poterit ferre ſalutis opem
Hec eſt illa dies de qua niſi vera fatemur
Pendet ab illiꝰ nr̄a ſalute ſalus
Ergo licet teneor cauda grauiterqꝫ coarter
Non tn̄ affrāgar ipſa dolore meo
Malo per has ſeptē vel quiqꝫ dies cruciari
Forſitan interea triſtis abibit yemps
Qm̄ ꝓlonga nimis me ferui:da teneat eſtas
D laceret ȝ meā muſca canina cutem
Talia dū memorat modico recreata ſopore
Flante breui ſephiro tpa verſa vidit
Sol calet et ſuperās clarus durexꝰ in auras
Diffuſis radijs tēperat oē gelu
Soluitᷣ vnda fluēs humꝰ exhilarata tepeſcit
Aufugit et ſubito cana pruina ſolo
Et ſtatꝰ et facies ſiluis reddunt et aruis
Cuncta relaxantᷣ carcere clauſa prius
Nec mora conſurgēs caudā brunetta retraxit
Accelerās qꝫ domū carpere cepit iter
Quā procul vt vidit ſanā remeare bicornis
Ingemuit tonſo pectore triſtis ait

De lamentatione bicornis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Heu m̄ quid feci quis me furor egit iīqꝫ
Qm̄ nimis accelerās in mea dāpna fui
O ꝙ̄ per duros habet īpaciencia fines
Qm̄ ꝫ ſolet p̄ceps exitꝰ eſſe grauis
Ve m̄ ve miſere ve numꝙ̄ non miſerāde
Ve cui nil niſi ve tēpus in oē manet
Ve michi nūc qđ ego cūctis aīantibus vna
Sum data ludibrio tēpus in oē meū
Cur michi cū cauda nō eſt mea vita reſciſa
Vt caput et cauda continuata forent
Cur nō terra prius cur nō abſorbuit vnda:
Flumīꝝ. aut miſſis ignibꝰ vſta fui
Queqꝫ nimis p̄ceps cur non mea fata ſecuta:
Montibꝰ e ſummis precipitata rui
Heu michi cur laq̄i circū mea gutturi miſſi
Vitā cū vicio non rapuere meo
Cur non mors ſubita vitā vel ſonticꝰ illa:
Moribꝰ admiſſet q̄ vagus eſſet ſolet
Quid q̄ror vna michi ſupeſt medicina doloris
Mors cita que ſola ſoluē cūcta ſolet
Nec mora quin ſoluat iā formidabilis eſtas:
Imminet exit yemps vere vigente nouo
Viuet in exemplū populis moritura bicornis
Inſtruet et ſtultos ſimplicitate ſua
Diſcāt p̄cipites et quos mora nulla retardat
Ne nimis accelerent in ſua dāpna manus
Nō reputet modicū modico cōtenta voluptas
Res de poſt factū qđ fuit ante docet
Nec modicū quitꝙ̄ reputet ſi tp̄e quouis
Fortuito caſu perdere poſſet idem

Cauda nocet capiti ꝓprio. ꝓhibetqꝫ timeri:
Cornua dū metuunt poſteriora ſequi
Quid queror īcaſſum mando tñ iſta modernis
Qui poſt me veniēt hec duo verba legāt
Dū ſupereſt nichil ē nichilo minꝰ qđ habemꝰ
Cedat et ē magnū qđ fuit ante nichil
Nil mea cauda fuit m̄ cū coniuncta maneret:
Maxima ſed poſtq̄ deſijt eſſe fuit
Perdere cū timeas magnū reputare memēto
Quitq̊d habes modicū ſic licet illud idem
Deſiderat tādem mentis ſtimulata bicornis:
Anxietate graui talia verba loqui
Venerat interea tēpus quo fertilis eſtas
Prata ſolet primo pingere flore nouo
Induerat iā fronde nemꝰ iā gramine terrā
Texerat in textis floribꝰ arte pari
Exierāt volucres hyemis de carcere fracto
Soluere finitimis digna tributa locis
Verba negata ſibi redimēs philomena ſonora
Vocibꝰ inſiſtit perſonat oē nemus
Quos natura vocat cū turture venit hirūdo
Aduentꝰ qꝫ ſui tp̄a certa tenent
Nunciꝰ aurore merulā comitatꝰ alauda
Nec ſua permutāt tp̄a lege noua
Sp̄ idem repetens veteri noua tp̄a voce
Oſtendit cuculꝰ nil nouitatis habens
Concentu parili vocū diſcordia diſcors:
Intonat et ſiluis organa mille ſonant
Certat odor florū cantꝰ ſup̄are volucrū
Organa vox ſuperat balſama vincit odor

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Dulce ſonāt ſilue redolent thimiata campi
Floribꝰ et fructu gignit ānona ſolū
Eſtuat eſtiuo tellus feruore coacta
Soluit̄ in cineres qđ fuit ante lutum
Terra ꝑit pulices pariuntq; cadauera vermes
Aera conturbat ĩproba muſca volans
Ardor agit pecudes pariſq; cōturbat oeſter
Aduolat et muſca ſordida dente procax
Per iuga ꝑ colles ꝑ deuia queq; locoꝝ
Diruptis ſtabilis ſoluitur oē pecꝰ
Inſidet armento ſtimulo ꝓdurus oeſter
Aſſunt et veſpes ĩmoderata lues
Saltibꝰ et ſiluis currūt ſine lege vagantes
Cū grege paſtores precipitādo gradū
Vritur oē pecꝰ ſudāt aĩalia paſſim
Sꝑgitur armentū diffugiuntq; greges
Brunettā ſequit̄ parit̄ fugiendo bicornis
Queq; tuta minꝰ fortius vrget iter
Cui ſui cauda manet muſcis brunetta reſiſtit
Fortiter ĩpendens pro vice ſepe vicem
Ventilat hic veſpes alias dipergit oeſtres
Diſſipat et muſcas ſeq; tuent̄ ab hijs
Hec abit illa volat fugit hic comitant̄ et illi
Hic ſtimulāt mordent viget et illa pedes
Aggredit̄ tandem miſerā nudāq; bicornem
Turbine multiplici turba ꝓterua nimis
Quid facerit miſera quo ſe lugubris et oĩs
Verteret in tantis nuda relicta malis
Qđ potuit fecit licuit dum currere curſu
Certauit crebro precipitiq; pede

Preuenit ala pedem vincitqꝫ volās gradientē
Plus pede currētis pēna volantis habet
Arma gerunt pacē qui pugnaturꝰ īermis
Aduenit ex facili ſuccubuiſſe poteſt
Cōueniūt muſce veſpes glomerāt in vnum
Toruus oeſter adeſt cuſpide dente nocens
Precipito curſu terras dilapſa per oēs
Donec deficeret īſtitit ipſa pedes
Nec minꝰ egit eā caude pudor ille retrorſum
Qm̄ ſtimuli quibꝰ eſt obſita tota ſimul
Ergo reſupina tādem ſub colle iugoſo
Corruit in terrā precipitata tn̄
Cūqꝫ foret morti iā iam vicina reſumptis:
Viribꝰ ad modicū extulit illa caput
Aſpiciens qꝫ ꝓpe comites de morte gementes
Brunettā qꝫ ſuā talia dixit eis

De planctu bicornis

Quā grauis iſta dies q̄ꝫ ſit metuēda mo
Caſibꝰ et vrīs carpe q̄ſqꝫ p̄t Cernis
Nec m̄ mors grauis eſt qm̄ ſi vita ſuperſtes
Eſſet adhuc grauior hec michi morte foret
Dulce mori miſeris mors ē michi mite leuamē
Morte nichil miſeris mitius eſſe poteſt
Non ē mors oneri ſed plus conducit honori
Cū mors eſt talis qꝫ venit ipſa malis
Mors ī vita dabit requiē quā vita negauit
Nil michi morte perit ſed releuamē erit
Exemplū multis vixi morior qꝫ futurꝫ

Oi̅bus exemplū non habitura modū
Diſcite ꝙ̄ ꝓpe ſit et ꝙ̄ vicina ruine
Gloꝛia mundana q̄ ratione caret
Impet⁹ euertit quitq̄d foꝛtuna miniſtrat:
Pꝛoſpera. nil ſtabile cui dedit illa ſtatū
Diſcite ꝙ̄ nichil ē quitq̄d peritura voluptas:
Poſſidet. et falſe pꝛedicat eſſe ſuum
Nil ꝓpꝛium natura dedit coīa queꝫ:
Inſtituit fieri quo melioꝛa foꝛent
Diſcite que nr̄e fuerint diſcrimina caude
Q̄ꝫ qꝫ necis cauſam cōtulit illa michi
Plura loq̄ voluit ſed lingua d̾ficiente
Vix tm̄ potuit dicere bruna vale
Paſtoꝛes igit̄ ne fama periret in euū
Signarūt tali gramata buſta loqui
Que dū ſtulta fuit doctos docuiſſe pꝛobat̄
Hec poſtꝙ̄ ſopı̄t vermib⁹ eſca dat̄
Hec modo bꝛunelle tibi q̄ nos vidim⁹ ipſi:
Dixim⁹ exēplis vt docearis ab hijs
Sufficiat ꝙ habes qm̄ ſi vera fatemur
Stulta petis ſaluo ſꝑ honoꝛe tuo
Nec tn̄ id fieri quouis medicamine poſſe:
Crederis. nichil ē tucius ire domū
Si quot hn̄t medici ſpacioſa climata mundi
Hec tibi iuraſſent nil niſi verba foꝛent
Non tn̄ id dico quin poſſet creſcere multū:
Hec tua cauda tibi ſed dari nulla noua
Fracta vel eliſa medicoꝝ cura refoꝛmat
Fundit⁹ abſciſa ſic remanere ſolent
Moꝛtua cū viuis nulla ratione coherent

Ceſa vel abſciſa cura iuuare poteſt
Vn̄ ſatis longa poterit tua creſcere cauda
Dūmodo cū reliqua federa carne tenet
Sn tn̄ in curis et ſumptibꝰ enumerādis
Vt decet et debet copia longa ſubeſt
Ardua pregnantē poſcunt medicamina burſā
Res et opes magnas vulnera magna volunt
Nōne tibi ſatis ē vnā ſi creuerit vlnam
Largioꝛ ex tanto ꝙ̄ fuit ante tibi
Talibꝰ auditis modicū ſubriſit azellus
Sic tn̄ audirent ꝙ tota foꝛa ſonū
Cui galienꝰ ait feſtinās ꝑge ſalernū
Inde relaturꝰ cura qđ iſta petit
Perge rediqꝫ celer noli tardare pedeſter
Quatuoꝛ hīs quintū ſi potes adde pedem
Sumptibꝰ ergo tibi niſi tu defeceris ipſe
Nō tibi deficient cura laboꝛ qꝫ meus
Sumptibꝰ inſiſtas nos artibꝰ experiemur
Si valeant nr̄e qđ valuere manꝰ
Accelerās igit̄ vſus duplomate longum:
Abbꝛeuiabis iter. nā via longa nimis
Pluribꝰ es notus necnō dilectꝰ amicis
Qui tibi ſubueniunt pluraqꝫ dona dabunt
Foꝛſitan ex facili poterunt ſpecies reperiri
Nec tn̄ ex facili credimꝰ illa legi
Vaſa ſed et tecū poꝛtabis ydonea multa
In quibꝰ et referes hic habitura locū
Cura laboꝛ qꝫ ſimul ſolet exactiſſimꝰ eſſe
Ne male depereāt cuncta locate bene
Cuncta locata bn̄ vaſiſqꝫ recondita dignis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Tractari poterunt citius atqꝫ geri
Mentis ebes quāuis non ſis in pelle notabis
Scribere nā noſti q̄ ſit ſpecie opus

¶ Receptū qḋ dedit galienus bꝛunello
ad caudam pꝛolongandam

Hec ſunt q̄ referes varijs ſignata ſigillis
Nec pereāt obicit cura laboꝛ qꝫ tuus
Marmoꝛis aruinā furni ſeptēplicis vmbꝛā
Qḋ peperit mullo mula ſubacta ſuo
Anceris et milui modicū de lacte recenti
De luteris curſu deqꝫ timoꝛe lupi
De canis et lepoꝛis ſeptēni federe dꝛagmā
Oſcula q̄ niſo miſit alauda ſuo
Pauonis ꝓpꝛiam libꝛam de voce ſonoꝛa
Ante tn̄ cauda ꝙ ſit adapta ſibi
De nō contexta iubam ſine ſtamie mappa
Nā riſus azini tu dabis ipſe tibi
Allecis vel apū crocro de ſpmate libꝛam
De gyroli iecoꝛe ſanguine ſine pede
Natalis dn̄i modicū de nocte ſalubꝛi
Que nimis eſt longa iure valebit ad hoc
In reditu de monte iouis de vertice ſummo
Accipias libꝛas q̄tuoꝛ aſſe minus
Alpibus in medijs ſci de nocte iohānis
De niue que cecidit tu ſimul inde feras
Serpentiſqꝫ rubꝛe necnō de cauda colubꝛi
Vtilis eſt valde nec tn̄ illud eme
Hec bene collecta pariterqꝫ recencia queqꝫ

Impones humeris ſarcinulis qꝫ tuis

¶ Reſponſio brunelli

T Alia dicenti ſupplex reſpondit azellꝰ
Poplice deflexo vertice pronꝰ humi
Cuncta libens faciã celer ibo qꝫ reuertar
Nã mea res agit̃ non aliena michi
Non ero tardꝰ ad hec q̃uis piger eſſe ſolebã
Si dederit dñs proſpera cuncta michi

¶ Petit brunellꝰ a galieno bñdictionẽ

E n ego ꝓgredior bñdic m̃ ꝓgredienti
Vt michi ſit tuta proſpera vita via
Mox pdeoma ſuũ vertens galienꝰ et orãs
Subridens pax ſic benedixit ei

¶ Benedictio irriſiua galieni data brunello

O Ipotẽs omina t̃ mille det et tua cauda:
Obtineat pro ſe milia dena ſibi
Sit tibi potꝰ aqua ſit magnꝰ carduus eſca
Marmora ſtramenta tegmina ros et aqua
Grãdo niues pluuie tecũ comitent̃ vbiqꝫ
Protegat et noctu caua pruina gelu
Sepius exoſus veniat poſt terga moloſus
Oſcula danda tñ dixit azellus amen
Ingeminãtis amen vox ẽ audita per orbem
Murmureuqꝫ ſonũ ꝑcipit omne forũ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Qualit̄ brunellꝰ ꝓfcūs ē ūſus ſalernū ꝓ ſpēbꝰ

Feſtinans igit̄ veniēs in limine porte
Heſit et eliſo corruit ipſe pede
Signa reuertendi ſunt hec dixere ꝓpinqui
Riſerunt alij dixit et ipſe ſibi
Debile principiū melior fortuna ſequet̄
Reſtat iter longū non remanebit ita
Dura ſatis didici poſtq̄ ſum fuſus ab aluo
Vn̄ ſatis poſſum plurima dura pati
Non eſt delicijs aſſueta vel ebrietate
Hec mea perſona q̄ mala ferre ſolet
Carduꝰ et lappa conſtant m̄ carior eſca
Sufficit ad potū nā pluuialis aqua
In ſalſamentis nō eſt meditatio mentis
In tenui victu corpora nr̄a vigent
Sum tardus et piger ſed certe tardior eſſem
Si mea nonnūq̄ lauta dieta foret
Sed neq; qui debet ſumptꝰ ĩpendere multos:
Expedit vt crebro vina falerna bibat
Quid michi de vino quo decipiūt ſapientes
Multa q; cōtingunt quo mediante mala
Hoc humeris nō ventre ſuo geſtare parētes:
Conſueuere mei ſit procul ergo merū
Ergo geſtabo ſed non guſtabo lyeū
Arripiat ne me cotidiana febris
Contra naturā vinū ſi forte bibiſſem
Mox michi quartanā gigneret aut ſcapiē
Quatuor ex cauſis teneor vitare lyeum
Sumptibꝰ vt ꝓprijs pcam. ne febre laborem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Et ne deſipiā. degenerēqꝫ ſimul
Qui vitare malū poterit nec vult manifeſtū
Plangendꝰ minus eſt ſi male cedat ei

Qualiter brunellꝰ venit ſalernū orans

P Poſtq̄ biſſenas confecerit ergo dietas
Ad q̄ tendebat menia ſumma videt
Mox genu flexo ſurſum ſu i brachia tendens
Vota deo ſupplex ſoluit et orat ita
Oīpotens deꝰ meritis ſcī iuliani:
Det nobis veniā. hoſpiciū qꝫ bonū
Sit ꝓcul oē malū pōtes porte qꝫ gemelle
Partibꝰ in nr̄is q̄ ſatis eſſe ſolent
Ruſticꝰ aut ſaccus non īueniat᷑ in vrbe
Abſqꝫ molendino ſit locus iſte precor
Sint ebetes ſtimuli ſurdi mutiqꝫ moloſi
Sitꝫ procul catuli vox īimica michi
Hoſpes ruricola m̄ ſit cui ſꝑ habundat
Carduꝰ hirſutus et pluuialis aqua.
Sint ſpēs viles ſit et emptor rarus in vrbe
Quilibet exiſtat venditor eris egens
Sint merces multe ſit multū cara moneta
Sit tēpus pluuidū ſitꝫ lutoſa via
Proſpera ſint cūcta ſint cūcta ſalubria nobis
Vt nr̄m citius expediat᷑ iter
Talia cōmemorās poſtq̄ ꝑuenit in vrbem
Se dedit hoſpitio membraqꝫ feſſa thoro
Surgens mane foꝝ ſpēs empturꝰ adiuit
Quas nō inueniēs triſtis abire parat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Quatuoꝛ ergo dies circũluſtrauit in vꝛbe
Nec tñ ĩuenit que cupiebat ibi

Qualiť bꝛunellus deceptꝰ eſt a mercatoꝛe

Talia querentẽ mercatoꝛ londonienſis
Videns et aduertẽs quis fuit. inqͣt ei:
Nunciꝰ es magnꝰ quiſqȝ te miſerit iſtuc
Maxima nãqȝ petis et pꝛecioſa nimis
Et ſapiens et diues erat quicũqȝ miniſtrũ:
Huc ita te miſit res manifeſta docet
Nã facies vultꝰqȝ tuꝰ ſatis indicat vñ:
Veneris. aut quis ſis nec latuiſſe poteſt
Magnꝰ es et quãuis peregrini tectꝰ amictu
In ꝓꝑia pꝛia non peregrinus eris
O ꝙ̃ ſollicita pꝛo te domꝰ eſt tua tota
Pꝛo qȝ tuo reditu vota pꝛeces qȝ facit

Reſponſio mercatoꝛis bꝛunello data

Anglia me genuit londonis ciuibus oꝛtꝰ
Pꝛeſulis hic veni nũcius ipſe mei
Cui quia plus equo naſum natura retraxit
Inſtitit arte malũ poſſe leuare ſuũ
Quatuoꝛ ergo viros partes trãſmiſit ad iſtas:
Pꝛeſul. ob hãc cauſam conditione grauẽ
Annꝰ et annꝰ abit ex quo ꝓuenimꝰ iſtuc
Treſqȝ vie comites moꝛs tulit vna meos
Hic teneo ſpecies quas ſi foꝛtuna dediſſet
Poſſe referre domũ maxima cura foꝛet

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Quitq̄d in hac vrbe veniſti querere totū:
Signatū teneo depoſitū3 domi
Sumptibꝰ aſſumptis alieni debitor eris
Artor et in patriā non licet ire meā
Uror amore tn̄ patrie tatoqꝫ reuerti:
Anxius exopto quo magis ire vetor
Lrā certa michi pr̄is de funere venit
Fama ſed et dn̄m fingit obiſſe meū
Uitrea vaſa decē michi ſunt et cūcta repleta:
Hijs alijs qꝫ ſimul que tua carta notat
Si preciū dederis quo res michi conſtitit ipſa
Cras potes in priam diues abire tuam
Ulteriꝰ preciū peregrinꝰ de peregino:
Abſit vt accipiā rem tibi dando meam
Hoc tn̄ excepto quia te puto religioſum
Ut liceat precibꝰ participare tuis

Hic fit cōtractꝰ int̄ brunellū et mercatorē

Illico brunellꝰ preciū numerabat. et illa
Nugis vaſa decē plena recepit ibi
Queqꝫ magis fieret ſtabilis contractus vtrūqꝫ
Nomen venditoris poſcit et ille refert
Londonis natꝰ gyla de mr̄e parentis:
Nomine trufator nūcupor ipſe mei.
Gula michi ſoror eſt multis notiſſima regnis
Eſt et trufa michi federa iuncta thoro
Nec minꝰ ipſe tuū nomē michi dicē dignū:
Duxeris vt memori mente tenere q̄am

¶ Inanis iactācia brunelli de ſua nobilitate

NOmē brunellus michi ſtat rn̄dit azellus
Notus vbiqꝫ ſatis noīe reqꝫ ſimul
Principibꝰ regni necnō et regibus ipſis:
Seruio. ſeruili cōditione carens
Et pater et ꝑauus regū de more miſtri
Sp erāt et erunt. tēpus in oē meum:
Regis in obſequiū ſucceſſi iure paterno
Indiget officio curia tota meo
Obuius ipſe m̄ ſi rex qn̄qꝫ ferat̄
Cedit et incedo rege ferente locum
Eſt tn̄ vna michi multū contraria peſtis
Ruſticꝰ īmitis exiciale malum
Sp eī ſtimulos gerit aut nodoſa flagella
Aut gradiat̄ canibꝰ cinctꝰ vtrumqꝫ latus
Huic pater exoſus meꝰ extitit atqꝫ parētes
Deqꝫ meo genere quitq̄d in orbe fuit
Pricipis et ꝑcerꝝ mores ſatis approbo quorꝝ:
Riſus verba iocus dulcis amica decent
Rex michi dicit aue ꝑ eū dum trāſeo. ve ve:
Fructifer īgeminat ruſticus orbis onꝰ
Impetat hūc ſcabies hūc cotidiana purant:
Vlcera. que ſcateant vermibꝰ atqꝫ lue
Hūc ego cōmendo ſathane de ſtercore cuiꝰ:
Dicit̄ eſſe ſatus q̄d ꝓbat ipſe ſatis
Hunc ego ſi poſſem totū delere per orbem
Nullus ei fieret vrbe vel orbe locus

¶ Qualit̄ brunellus rediit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Hijs ergo dictis patrias brunellꝰ ad oras
Letus et exultās mane redire parat
Craſtina lux aderat brunellꝰ onuſtꝰ ab vrbe:
Exit et exſoluit vota preces qꝫ deo
Caſibꝰ in letis ꝙ ſit vicina ruina
Et lapſus facilis nemo videre poteſt
Jam ꝓpe lugdunū veniens callemqꝫ ſecutus
Per ſata trāſibat nil meditando mali
Cū ꝓcul aſpiciēs quidā de fratribꝰ albis
Quoꝝ vicinā contigit eſſe caſam
Quatuor īmenſos mordaci dente moloſos
Jmmittens in eū talia dixit ei
Per ſata nr̄a via tibi non directa videt̄
Nā nimis arta fuit publica ſtrata tibi
Forſitan erraſti. ſed nūquid quatuor iſti
Nō poterūt rectā te docuiſſe viam
Per crepitas nr̄as melior tibi torta platea
Calle foret rcō non niſi ſtultꝰ ego
Per ſata nr̄a via ꝙ ſit directa docebo
Hij niſi deficiant quatuor ecce michi
Dixit et īſtigans clamoſa voce moloſos
Vndiqꝫ correptū fecit inire fugam:
Serius hic. illi ciciꝰ currendo retentum
Morſibꝰ attractāt p̄cipitantqꝫ ſolo
Ante tn̄ morſu nimiū gribalꝰ iniquo
Arripiēs caudam dimidiauit eam
Funditꝰ oblitꝰ quid nā portaret et illud:
Cū ſua precipue vitrea vaſa forent
Ex q̊ corripuit canis hunc caudāqꝫ momordit
Seqꝫ ſimnlꝫ ſuum precipitauit onus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Infoꝛtuniũ bꝛunelli

Omnia vaſa ſimul caſu perire ſub vno
Rem fragilẽ potuit frãgere cauſa leuis
Parta laboꝛe graui leuitˀ cecidere doloꝛem:
Perpetuũ. dño pturiendo ſuo
Illa remanſerunt tm̄ ꝙ nulla fuerũt
Nil niſi vaſoꝝ fragmina ſola manẽt
In tenues auras ſubſtãcia tota receſſit
Deperire ſimul ſpes qꝫ laboꝛ qꝫ ſuus
Huic queritˀ caudã grimbaldo dimidiatã
Huic doloꝛ expenſas deperijſſe ſuas
Auget vtrũqꝫ malũ miſero ſatis eſſet in vno
Anxiꝰ ille gemit quẽ duo dãpna grauant
An laboꝛ an ſumptꝰ an cauda reſciſa doloꝛe
Debeat eſſe magis dinumerare nequit
Nã laboꝛ eſt caſſus ſumptꝰ perire reſciſam:
Nemo poteſt caudã reſtituiſſe ſibi
Anxietas aĩ creſcit ſimilata doloꝛe
Alternatqꝫ vices hinc doloꝛ inde pudoꝛ
Plus tñ affligit pudoꝛ huic comitãte doloꝛe
Qm̃ faceret ſolus abſqꝫ pudoꝛe doloꝛ
Totꝰ in oꝛe canũ miſer et miſerabilis ille:
Doluitˀ. et ſoli vix ſibi vita manet
Nec pꝛius a miſero ſe continere moloſi
Donec fromundꝰ vix cohiberet eos
Frater fromundꝰ fratrum de moꝛe ſuoꝝ
Non ferus ymmo fera diſſimulando diu
Vt ſolet illius gẽtis genꝰ illud iniquũ
Vix eciã tandem tendere cepit eo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Non tñ accelerãs ni cũ pulſat ad ollam
Ut ſolet ad meſnam ventre decente viã
Sed pede ſpondaico greſſu gradiens azinino
Ut ſolet ad laudes nocte venire venit
Extendensꝫ manũ dicto benedicite ha ha
Dixit et ãmonuit corripuitꝫ canes

Reſponſio brunelli ad fromundũ

Qui brunellꝰ ait nũꝗ̃ tu ſis benedictꝰ
Sed male dicaris tẽpus in oẽ tuum
Nũ benedictꝰ ita docuit vos in peregrinos
Inſtigare canes nũ benedictꝰ ita
Hic eſt ordo nouꝰ hec noua regula frater
Obſeruanda tibi tradita iure nouo
Nũquid ciſterci canon fuit ipſe repertus
Venit et hinc ad nos ordinis iſte rigor
Nũquid in hoc ãno qui cõuenere ſub vno
Iſtud preceptũ conſtituere patres
Summi pontificis canibꝰ vexare miniſtrũ
Neſcio ſi vobis regula vrã iubet
Neſcio ſi vobis liceat morti dare quemquã
Precipue cauſa non preeunte necis
Põtificis ſummi medicamĩa maxĩa portans
Huc ego perueni nil meditando mali
Per ſata trãſiui fateor peregrinꝰ et hoſpes
Quo tñ erraui callis apertꝰ erat
Semita magna fuit q̃ rebar et eſſe plateam
Tũ quia lata nimis tũ quia trita ſatis
Error ineſt facto non meditata voluntas

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Si qua fuit culpa non niſi ꝑua fuit
Culpa leuis non ē tanto plectenda rigore
Mitior in mīmis debuit eſſe modꝰ
Quāuis culpa foret eciā digniſſiā plecti
Hoc plectenda mō non fuit ipſa tñ
Criminis ad pondus deberet pena rependi
Maior pena ſuo crimine crimen habet
Summi pōtificis ego nūcius atq; miſter
Pacificus veni deuia forte ſequēs
Pontificis ſummi timor et reuerencia vrm̄
Debuit in aliqua parte leuare malū:
Qđ tñ auxerunt. nō eſt in ꝑtibus iſtis
Qui timeat dñm pontificē ve ſuū
Non michi ſed dño grauis ē iiuria fcā
Noſter papa ſuū vindicet ipſe deus
In dñm papā trāſgreſſio facta redūdat
Ledit᷑ et tanto curia tota malo
Horrendū facinꝰ tā deteſtabile factū
Tam grauis exceſſus nūquid iultus erit
In dñi pape contēptu tam manifeſto
Roma niſi fuerit vſa rigore ſuo
Ut breue ſit dedecꝰ longū decus ē et aīcis
Hoſtibꝰ eueniāt dedecus atq; decus
Nō erit vlterius queuis metuēda poteſtas
Sed qđ cuiq; libet iure licebit ei
In dñm nrm papā dedecus q; redūdat
Cetera ſuſtineo vulnera ſolus ego
Dāpnū mercaꝝ plus ꝙ̄ duo milia conſtat
Sumptibus exceptis abſq; labore vie
Quāti ſit dedecus hoc neſcio nouerit ille

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Ad quē ſpectat honoꝛ ſpectat et iſtud onꝰ
Eſt decꝰ magnū ſed ſummꝰ p̄ſul vtrūqꝫ:
Puniet. ad libitū criminis vltoꝛ erit
Curia romana q̄ dignis digna rependit
Pꝛo meritis dignis pꝛemia digna dabit
Cā grauis grauioꝛ pſona grauiſſima dāpna:
Eſſe patet. magnū ſingula pondus hn̄t
In dn̄m papā ſpecialiter iſta redundāt
Leſus et eſt grauit̄ vulnꝰ vtrumqꝫ patet
Qd̄ grauiꝰ dicet citiꝰ leuiꝰqꝫ remittet.
Qd̄ leuiꝰ pena ſub grauioꝛe cadet
Leſus hōꝛ lacrimis poterit p̄cibꝰ qꝫ piari
Ne nimis vlciſci ſe videat̄ in hoc
Dāpna ſed illiꝰ nulla rōne remittet
Mitis erit. redimi ſed paciat̄ ea
Dūmodo ſoluendo fuerit ciſterciꝰ oꝛdo
Nil ſibi de toto deperiiſſe poteſt
Aut decimas ſoluāt aut bꝛacis lege ꝑhenni
Quāuis īuiti poſterioꝛa tegant
Clauſtra nec exibūt ꝑdentꝫ noualia paſſim
Aut tria mercaꝝ milia plena dabūt
Sꝫ q̇d erit de me q̄ nam vindicta ſequet̄
Qualit̄ vlciſcar ſit laceratus ego
Papa q̇dem ſtatuet ne quis de fratribꝰ extra:
Septa ſui clauſtri quolibet ire q̄at
Quā ſi quis fuerit legē trāngreſſus eoꝛum
Hec tria perpetuo iure ſequent̄ eum
Nūq̄ꝫ vina bibet niſi cruda legumina guſtet
Sitꝫ grauis culpa pena ꝑhennis ei
Hec de iure poli faciet michi papa libenter

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Sed de iure fori quid genꝰ oē malū
Iſtud erit qđ ego faciā ſtatuiſſe per orbem
Si fuerit tanto tp̄e vita comes
Iſtos cōuerſos quos perūſos magis eſſe
Conſtat vt ex fc̄is noīa certa trahant
Eccleſie portā quiſquis cōſpexerit extra
Mox oculos dextros auferat atqꝫ pedes
Et niſi cāpana collo dependeat vna
Mentula. tollat̄ qđ qꝫ coheret ei
Dentur eis brace vinū tollat̄ in euū
Dāpnat̄ qꝫ caro piſcis et oua ſimul
Sufficiāt cunctis duo cocta legumīa tm̄
Vel pocius cruda ſit niſi feſta dies
Hec ego cuncta meos faciā ſtabilire parētes
Ne ſit ineternū res habitura modū
Hec eciā papa ſic confirmabit in euū

¶ Similatio frīs fromundi

Talibꝰ auditis timuit fromūdꝰ et vltra
Qm̄ credi poterit obſtupeſcūs ait
Si ſciat hec abbas nec eū res tāta latebit
Culleus aut certe mors michi certa manet
Quis furor īpegit canibꝰ vexare miſtrum:
Pontificis ſummi non ita rebar ego
Nunc opus eſt fcō ſed ad hoc nimis accelerato
Nunc opus auxilio conſilioqꝫ michi
Conſtat ei ꝙ ſi viuens diſceſſerit iſte
Res nulla poterit conditione tegi
Blandicijs opus eſt multis īſiſtere donec:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Vna dies veniat q̄ ſit ad iſtud opus
Tollere de medio decet hunc ne tota ꝑ ipſum:
Gens pereat nr̄a depereāt qꝫ loca
Sed nimis aſtute tm̄ ſcelꝰ eſt faciendū
Et procul a populo conuenit iſtud agi
Nā ſi fama loquax quitq̄ cognouerit inde
Peior erit multo q̄ fuit ante malum
Plus eciā frēs michi ſunt q̄ fama timori
Nā furor illoꝝ neſcit habere modū
Fama poteſt aliquo ſaltē moderamine flecti
Illos cū furiūt flectere nemo poteſt
Fratribꝰ atqꝫ foro par eſt cōmittere quitq̄
Perdere qđ timeā vel latuiſſe velim
Vna fori facies fratrū ſunt mille. quid ergo:
Qđ cupis occultū reddere nemo ſciat
Menſtrua nāqꝫ fides faciem cū tp̄e mutat
Ne credas fidei ſit mea fida m̄
Qui ſe multoꝝ fidei cōmittere curat
Auguror hic leuiter poſſe carere fide
Res erit archana q̄ ſunt facienda ſeorſum
Nemo ſciat ſatis eſt ſolus vt ipſe ſciam
Quid moror accedā ſupplex veniāqꝫ p̄cabor
Reddere ꝓmittā perdere qͦꝫ prius
Accipiā ſtultū ſociū ſimilabo fidelem
Cōmittet ſeſe credulꝰ ipſe michi
Dixit et acceſſit ſupplex venia qꝫ petita
Pluſq̄ ꝑdiderat reddere ſpondet ei
Hoſpicijꝫ mora longos releuare labores
Obtulit et molli mēbra fouere thoro
Spōdet opes medicos generalia feſta ſalubris

Aeris acceſſum quitq̄d et ipſe velit
Nil deerit votis ſimul et ſemel oē qđ optat:
Accidet. accedat ipſe videre locū
Nā ꝓpe lugdunū rodani ſtat terminis vndis:
Eſt ſitus arboribꝰ conſitus ille locus
Eſt alter paradiſus ibi quia quitq̄d habere:
Mens hūana cupit terra btā parat
Ipſe loci dn̄s domui diſponet vt eius:
Sedeat vt arbitrio nemo rebellis erit
Seruiet ad nutū famulus veniet qꝫ vocatꝰ
Quiſquis placebit ei quiſq̄s ſequet᷑ eū
Ipſe modū dicet tibi quo ſeruire clientes:
Hos vocat et illos nemo reſiſtet ei
Nec nouꝰ hoſpes eris nec vt aduena cras re-
Sꝫ q̄ſi perpetuꝰ ciuis in vrbe ſua (diturꝰ
Poſtulat adiurat hortat᷑ et oīa ſpondet
Vimqꝫ facit p̄cibus voce manuqꝫ trahens

Diſſimulatio brunelli

Annuit ille libens tn̄ hoc ſub conditione
Tollat vt e medio mors īopina canes
Cōperiens qꝫ dolos fromūdi. diſſimulare:
Rem ſtudet. et riſum palliat ore leui
Dixit et ille ſibi ſecū duo verba nec illa
Si tn̄ audiret vt ſuꝰ hoſpes ea
En aliud minās aliud meditat᷑ azellus
Euentꝰ varios diſſona vota tenent
Sepe ſolet vicio virtus velociter eſſe
Preuenit et morbū cura diſerta grauem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Fraude cadūt fraudes falluntꝛ et artibꝰ artes
Obruitꝛ qꝫ dolus ꝑueniente dolo
Nec mora fromundꝰ correptis fuſte moloſis
Diſponit ſociū fallere fraude ſua

Quō brunellꝰ vindicat ſe de fraude fromūdi

Cūqꝫ ſuper rodani ripā graderetꝛ aſellus
Et ꝓpe fromundꝰ ſubſequeretꝛ eum
Cernēs brunellus quantū foret aptus īiquus
Saltibus et ſubitis mortibꝰ ille locus
Impulſu ſubito ſumma de rupe reiectum
Fromundū rodani fecit ad yma vehi
Interceptus aquis mortē guſtauit in vndis
Luſus et eſt ꝓprijs artibꝰ ipſe prior

Canticū brunelli poſt precipitationē fromūdi

Tūc cecinit carmē reſonū brunellꝰ. et altis
Vocibus exultās ora reſoluit ita
Cantemꝰ ſocij feſtū celebremꝰ azelli
Vocibꝰ et votis organa nr̄a ſonent
Exultent aſini leti modulentꝛ azelli
Laude ſonent celebri tympana ſiſtra chori
Grimbaldus perijt ſocijqꝫ ſui periere
Mors hoſtes rapuit quatuor vna meos
Fromundꝰ cecidit rodani ſubmerſus ī vndis
Luſus et eſt ſubito legibus ipſe ſuis
Incidit in laqueos frater fromundꝰ īiquos
Quos tn̄ ipſe ſibi texuit arte ſua

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Quē voluit ſapiēs ſtultū delere ſcienter
Stultꝰ et ignorās precipitauit eū
Corruit in foueā preceps fromūdus in illam
Quā manibꝰ ꝓpriis foderat ipſe priꝰ
Ne via longa foret ſaltu fromūdus in vno:
Cōpleuit curſum neſcius ipſe ſuū
Saltus erat ſubditꝰ rupes ꝑrupta deorſum
Flumīs vnda rapax alueus abſqꝫ vadis
Que nūꝙ didicit ſaltū docuiſſe probat
Non opꝰ ē alio ſufficit vnꝰ ei
Exultet rodanꝰ celebri de laude triumphi
Fromundꝰ cecidit florida pſallat dumꝰ

¶ Sepultura fris fromundi

Mortuꝰ eſt gͦ poſtꝙ fromūdus et vndis:
Extractꝰ patrio ſunt mēbra data ſolo
Cuiꝰ buſta videns cū pertrāſiret azellus
Fleuit et inſciſo marmore ſcripſit ita
Fratribꝰ exemplū frater fromundꝰ in euī
Hūc titulū viuo cepit ab hoſte ſuo

¶ Epitaphiū fromundi

Quē celer ac ſapiēs ſtultū tardūꝫ putauit
Fallere preueniēs ipſe fefellit eū
Sic tardus celerē ſic ſic ſtultꝰ ſapientē
In ſaltu celeri deſipuiſſe dedit
Sic fraus fraude perit ſic ars deludit arte
Sic dolus et fraudes premia digna ferunt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Saltꝰ fromundi frēs memorant̃ iniqui
Proſit vt a ſimili nota figura mali·

Brunellꝰ cauda amiſſa de ſtatu ſuo futuro pre
cogitat

His ĝ° geſtis patrias brunellꝰ ad oras
Feſtinat celeri corpe mente pede
Sed quia pauper erat expenſa deficiente
Mendicando ſuū ſepe retardat iter
Sepe ſuos caſus ſecū memorādo retractat:
Dixerat et dudū quid galienꝰ ei
Quoꝫ magis ꝓprie penſat diſcrimina ſortis
Se magis excuſat ſic ſibi ſepe loquens

Locutio brunelli ſeipſum redar
guendo de inercia et ſtulticia

Non ſū brunellꝰ ſapiēs ſꝫ iners et azellꝰ
Sꝑ et in primis ſtultꝰ ebes qꝫ nimis
Stultꝰ ego natꝰ ſum ſtultus et ante creatꝰ
Qm̄qꝫ diu fuero nō niſi ſtultus ero
Stultꝰ et ipſe pr̄ meus et ſtultiſſima mr̄
Dat natura michi deſipuiſſe mea
Qđ natura dedit qđ tractu tꝑis heſit
Heret et eſt remanēs nec remouet̃ idem
Vuach q̇d ego q̄s ego q̄lis quantūqꝫ ponēdꝰ
Si bene perpendā neſcio quis ſim ego
En ego conſumpſi parit̃ cum corpe ſumptꝰ
Cūqꝫ labore meo tēpus et ipſe meum
Iāqꝫ ſatis ſenui nec adhuc niſi deſipuiſſe:

Me fateor. fcā res facit ipſa fidem
In ſene ſenſus ebes multū ſolet eſſe pudori
Ni ſenſus ſapiat ē pudor eſſe ſenem
Vertit̄ in riſus iuuenū delira ſenectus
Nec redimēt dampnū tpa lapſa ſuū
Quātumcūqꝫ ſenex ſapiat tn̄ ecce iuuentꝯ
Sp delirū ſompniat eſſe ſenem
Et ſi delirat quiſqꝫ paritерqꝫ ſeneſcit
Iudicio iuuenū nil niſi ſtultꝯ erit
Hoc hꝫ annatū multis comitata ſenectꝯ
Quo plus decipiat plus ſapuiſſe putet
Noſſe ſatis potui verbis vultuqꝫ mgr̄i
Qd̄ mea vota forent a ratione ꝓcul
Ha quociēs voluit ea q̄ nocitura putabat
Diſſuadere michi ſi licuiſſet ei
Sed furor īfelix et mēs mea ceca futuri
Spreuit et irriſit vtile qđqꝫ magis
Ee quid erit ꝓpriā cū mane reūtar ad vrbem?
Nondū mutata conditione mea
Error poſterior peior qn̄qꝫ priore:
Eſſe ſolet. vereor poſteriora mea
Nōne reuertentē ꝑſes ꝓplus qꝫ videbūt?
Nōne meos caſus curia tota ſciet?
Dicet̄ qꝫ michi qualis diſceſſit ab vrbe
Ecce reuerſus adeſt nil nouitatis habēs
Iſta quidem dici poſſent ſi q̄ modo nō eſt:
Integra. cauda foret vt fuit ante michi
Ergo quid inſpecto tanto diſcrimine dicēt
Nū poterūt riſus continuiſſe ſuos
Riſus ero populis riſus totius et vrbis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Riſus erit magno cauda reſciſa foro
Si non ante fuit populi brunellꝰ in ore
Tunc erit de digito quiſqꝫ notabit eum
Quos loqui ꝓhibet clauſtri cenſura tacentes
Clamabunt digito cauda reſciſa fuit
Sicqꝫ loquax digitꝰ redimenda ſilēcia verbi:
Monſtrabit ſignis dedecus oē meū
Si de tot vicibus poſſes brunelle vel vnam
Surripuiſſe tibi quantꝰ et ipſe fores

Brunellꝰ ꝓponit ſtudere anteq̄ redeat ad ꝑtes

e Eſt meliꝰ ꝙ nō redeā mutulatꝰ in vrbē
Donec priſca tegā crimīa ſorte noua
Corpus adhuc ſanū ſupeſt paciēſqꝫ laboꝝ
Nondum centenꝰ ſum niſi fallar ego
Sum leuis et fortis nec adhuc virtute ſolutꝰ
Senſus ebes ſtudijs exacuendus erit
Peruigiles ſtudij longa de nocte labores
Et caput et corpus hoc bn̄ ferre poteſt
Plurimꝰ annoꝝ numerꝰ de iure legendꝰ
Reſtat vt vſqꝫ prī comparer ipſe meo
Nō michi virga grauis pueroꝝ more nocebit
De puero didici multa flegella pati
Pes vagus a ſtudij nō me reuocabit amore
Qui magis accreſcit ex grauitate mea
Etatis grauitas michi de leuitate cauebit
Conſuetudo frequēs alleuiabit onꝰ
Nec pudor annoꝝ quāuis puerilia diſcam
Jam cogit ſenior deſeruiſſe ſcolas

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Nō pudor īpediet vel deſperatio ceptis
Quo minꝰ inſiſtā nocte dieqꝫ meis
Vtqꝫ nichil timeā labor īprobus oīa vincit
Et deus audaces ipſe iuuare ſolet
Pariſius veniā ſtudioqꝫ vacādo decēni
Artibus inſiſtā non remorabor iter
Poſtea coloniā dn̄o ducente reuertar
Legales apices conſiliare michi
Pagina diuina necnō decreta labor:
Finis erunt. fuerit ſi michi vita comes
Sitqꝫ meū nomē alio preeunte mgr̄:
brunellus. dicat noīe reqꝫ ſimul
Si quis brunellū nō addens forte mgr̄m:
Dixerit ille michi. publicus hoſtis erit
Noīs ergo mei fama ꝑeunte celebri
Subſequar orator publicus abſqꝫ pari
Obuius adueniet populo comitāte ſenatꝰ
Plebs ruet et dicet ecce mgr̄ adeſt
Preſulis et frm̄ concors ſentencia nr̄o:
Se velit auxilio conſilioqꝫ regi
Illud erit ſtabile qđ nos ſtatuemꝰ in vrbe
Verba ſed nr̄a legis ad inſtar erunt
Qđ minꝰ in cauda qđ et equo maiꝰ in aure:
Tunc fuerit redimet nomen honore ſuo
Maiꝰ erit lucrū nr̄m ꝙ dāpna fuerunt
Gloria finalis crimina nr̄a teget

¶ Qualit̄ brunellus vadens pariſius īuenit in via ſociū gherardū

Talia dū replicat comes ē ſociatꝰ eunti:
Pariſius tendens ſarcinulas qꝫ ferens
Cui brunelꝰ ait dcō dedit oſcula querens:
Quis ſit et vñ natꝰ quo citꝰ ire velit
Ille refert ſiculus ego ſum. cupiens qꝫ doceri
Pariſius ꝓpero ſit via tuta precor
Cui brunillus ait tria ſunt coīa nobis
Votū cauſa ſolū ſit via quarta peto
Annuit gherardꝰ. ſocioꝝ ferenda petenti:
Capſas et libros tradidit ille ſuos
Inde ſimul dextris ſociali fedre iunctis
Pariſius ꝓperāt pectore voce pede
Cūqꝫ ſimul ꝑgunt ſocio brunellꝰ eunti:
Quis et vnde refert q̄ ſibi cauſa vie
Quos tulerit caſus que ſit diſcrimia paſſus
Qualit̄ acciderint illa vel illa ſibi
Qualit̄ a pr̄ia primo diſceſſit et ad quid.
Conſiliū dederat qđ galienꝰ ei
Brunette caſus varios caſumqꝫ bicornis
Actibꝰ expoſitis tēpus vtrūꝫ notans
Qualiter accepit a truſatore ſalerni
Londonis orto vitrea vaſa decem
Qua rōne canes frater fromundꝰ in illum:
Miſerit. et qn̄tum perdidit ipſe miſer
Inde canū mortē narrat ſaltūꝫ ſequentem:
Fratris fromundi iudiciūqꝫ dei
Addidit et titulos buſtali marmore ſcriptos
Nunc qꝫ pariſius qua rōne petat
Talia dicenti caſus qꝫ ſuos memoranti
Reddidit gherardus talia verba ſibi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Qm̄ varijs vicibꝰ humane res variant̄
Non eſt res facilis dinumerare michi
Qm̄ mīma cauſa magnū diſcrimen oriri:
Poſſit ab effectu res manifeſta docet

Narratio gherardi de filio p̄ſbiteri et pullo galline

Contigit apulie celebri res digna relatu
Tp̄e guilhelmi principis huiꝰ anni
Preſbiter vrbanꝰ quidā digreſſus ab vrbe:
Longius. agreſtem cepit habere caſam
Cui dū temporibꝰ cunctis ſua rura colebat
Multociens ſegetū copia multa fuit
Fecerat et natos ꝓpria de cōiuge. dici:
Cōiunx preſbiteri ſi licet abſqꝫ nota
Quoꝝ gundulphū quēdam quē vidimꝰ ipſi
Cū puer eſſet adhuc contigit eſſe domi
Cūqꝫ foret frugū cuſtos pr̄is oſtia ſeruās
Cōſueuit virgā ſepe tenere manu
Cōtigit gͦ ſemel pullis comitantibꝰ eius
Coppa ꝙ intraret cirrea grana legens
Cūqꝫ ſuū matrē pulli ſequerent̄ egētes
Oſtia preſſerūt īprobitate ſua
Quos puer elata virga quā forte tenebat
Cedere preſumpſit atqꝫ fugare foras
Qui qm̄ turbatꝰ erat plus īſtitit equo
Trāſgreſſus verbis verberibꝰqꝫ modū
Ira quid expediat dū non diſcernit. inique:
Plurima diſpenſat. precipitādo gradum
Sepe leui tactu conſtat iactura phennis

Atꝫ leui puncto pignora cara cadũt
Cũꝫ puer virgã nimis excerceret in iram
Contigit vt pulli tibia fracta foret
Tibia fracta diu pullo piterqꝫ parenti:
Triſticie cauſa nõ mediocris erat
Huic dolor huicꝫ pudor pullũ ſtimulauit ĩ irã
Vt cupet puero reddere poſſe vicem
Tpe creſcente caro conſolidata recreuit
Obduxitꝫ cutis vulnera veſte noua
Oſſa diu fracta nimiũ doluere dolore
Vulneris ĩflicti corde tenente notam
Vulneris exteriꝰ ſatis ẽ obducta cicatrix:
Cruda. ſed interiꝰ vulnera corda tenent
Jam ꝓſcripta diu ꝓprias remeauit ad oras:
Tibia. ſed facti mens memor exul agit
Pes gradiť rcẽ femur ẽ ſine vulnere ſanum
Nil ſapit eliſum tibia ſana coit
Claudicat aſt aĩmus pectꝰ ſine vulnẽ languet
Cor queriť. mens ẽ vlcere plena graui
Vltio ſuſpenſa ſine qua mens leſa quieti:
Nil habet. exſpectat ꝑuigil ante fores
Nulla quies mẽtis leſe nullũqꝫ leuamen
Nil niſi vindicta pectora leſa leuet
Nõ mergꝰ ſtagnũ fugientẽ non lupꝰ agnum
Turba canũ leporem vel fera capta fugam
Nec plꝰ piſcis aquã nec auẽ plꝰ niſus alaudã
Qm̃ mens vindictã leſa videre cupit
Sicqꝫ gundolphi pullus cupiebat iniqui:
Sumere vindictã ſi locus eſſet ei
Creuerat in gallum ſextũ iam pullus in annũ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Fungens defuncti pris honore ſui
Creuerat in multū iā iam gundolphꝰ in altū
Iāqꝫ ſuo pri ſubſtituendus erat
Iam nichil obſtabat iā nil deerat niſi ſolus:
Ordo ſacerdotis nuper hn̄dus ei
Preſul ei victꝰ precibus meritis qꝫ hti:
Rufini vota cenſuit eſſe rata
Conſtituitqꝫ diem quo ſcificatio tāta
Debuit īpendi more locoqꝫ loci
Sabbata natalem dn̄i preeuncia feſtū
Terminꝰ eſt punctꝰ vrbs caratella locus
Gundolphū pueri cupiunt gaudentqꝫ parētes
Iamqꝫ parāt feſtis munera digna ſuis
Vt faciāt veniunt conueniūt qꝫ ſimul
Aula patet cunctis onerāt cibaria menſas
Indulgentꝫ nimis potibus atꝫ cibis
Bachus adeſt feſto paulo diffuſus in aluo
Exhilarās populū ſanctificās qꝫ locum
Nox aderat q̄ mane citꝰ gūdolphus in vrbē:
Profecturꝰ erat ſanctificandꝰ illi
Ad gallicantꝰ primos iter arripiendū
Eſſe volunt aberat nā locus ille procul
Mandat famulis tēpus preſcribit hora
Qua profecturꝰ mane citandꝰ erat
Scilicet vt a ſtudeant cātus audire priores:
Quos dederit gallus nunciꝰ ante diem
Officeretqꝫ ſatis ſi tunc ſurrexerit ille
Nam nox longa nimis nec graue reſtat iter
Gallus vt hec verba vigili percepit in aure
Gaudet et exultat pectore. voce tacens

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Tanta quidem ſuper hĳs fuit exultatio corđ
Ora qđ a laude vix cohibere poteſt
Qđʒ ꝑoptabat multum differre tacendo
Vocibꝰ exploſis accelerare parat
Quā dolor excludit īmittunt gaudia vocem
Hec ſua plectra monēt hec reticere iubent
Intᵉ vtrūqꝫ manēs neutri conſentit. vtroꝫ:
Vincitᵉ. et vincit voce tacente tn̄
Jam nox tota fere fuerat conſumpta bibēdo
Cū iam feſſa mero dāt ſua membra thoro
Tp̄a nocturna ſtudio deluſa bibentū
Nec bene diſtincta preteriere cito
Nec mora potantū potuit noctē remorari
Quin non conſueta lege ligaret eos
Affuit interea cātandi tp̄is hora
Sed cantor vocem ſubripit atʒ ſonum
Vox ſilet et cantor toti ſilueri miſtri
Pocula nox ſompnꝰ quos vigilare vetant
Admirās qꝫ diu gallina ſilencia galli
Et qđ ab officio cederet ipſe ſuo
Leuitᵉ accedens ſponſo ſuggeſcit in aure
Qđ iam trāſiſſent tēpus et hora ſimul
Qui rn̄dit ita noli vexare quieſce:
Sp̄ eris ſtulta ſtulta recede precor
De cui ſtulta comes ſociali federe nupſit
Non erit illiꝰ abſqꝫ dolore thorus
Nec minꝰ illa tn̄ nimis īportuna marito
Inſtitit vt noctis tp̄a certa notet:
Ille. ſed econtra tēptans cohibere loquacē
Porrigit inde preces intonet inde minas

Illa tm̄ iurat niſi tāta ſilencia ſoluat:
Ille. ꝙ illa canet concutietqꝫ domū
Impaciēs qꝫ more raucas de gutture voces:
Profert. quaqꝫ poteſt voce ſonare ſonat
Qua cū audita quidā rn̄dit eidem
Deſine coppa precor nā nichil eſt qđ agis
Quāuis gallina nocturno tp̄e cātat
Non ideo citius lux oriūda venit
Nox ruit intera. domꝰ ebrietate profunda:
Tota ſepulta iacet. dormit et ipſe vigil
Oīa ſompnꝰ iners operit gūdolphus et ipſe:
Dormit et in ſompnis ſompnia grata videt
Ordine ſuſcepto iā ſe putat eſſe reuerſum
Indutus qꝫ ſacris iam celebrare parat
Cātoris qꝫ videt niueo ſub tegmine gallum:
Obtinuiſſe vices. atꝫ tenere chorū
Introitꝰ miſſe quē gallꝰ voce ſonora
Oībus inuitis ītulit iſte fuit
Oīa que dure nobis feciſſe videris
Iudicio iuſto facta fuiſſe liquet
Cūqꝫ calix magnꝰ vinoqꝫ repletꝰ adeſſet
Hauſit et a fundo viſcera tota tulit
Cūqꝫ calix ſapet aſſumptꝰ et ipſe fuiſſet
Cetera perfecit ordine cuncta ſua
Sed finem miſſe. cum cantor debuit ite:
Dicere. conticuit ſigna nec vlla dedit
Talibus obſtupuit viſis gūdolphus et altis:
Vocibꝰ exclamāt eſt ait eſt ne dies?
Cui rn̄dentes famuli dixere volenti:
Surgere. ſuſtineas tēpus adeſſe tuū

Nondū cantauit gallꝰ qui tꝑa nobis:
Inuitis. gallus ſignificaret ea
Nouit eī meliꝰ q̄ nos diſcrimina noctis
Pars quota trāſierit ꝑs quota reſtat adhuc
Nox eſt longa nimis ſuꝑeſt pars maxīa nobis
Verte latus dormi non breue tēpus habes
Nox hyemalis eī tribꝰ ē per longa diebus
Nec ab momento diſſiluiſſe poteſt
Nos vigiles erimꝰ gallo mediante fideli
Qui q̄uis vellet ſubticuiſſe nequit
Gallus ad hec tacite galline dixit in aure
Obſes ego vobis nec fideiuſſor ero
Vt poterat fiat lex ē quā teſſera dictat
Qui iacet hic iaceat qui bibit ille bibat
Dū loqueret̄ ita clarꝰ iam mane feneſtras
Intrat et ad rimas lux manifeſta ruit
Iā phebꝰ radios toto diffuderat orbe
Iā bobus iūctis vertit arator humum
Gundolphus ſurgēs et palmis pectora tūdens
Et ait en mallem mortuꝰ eſſe modo
Et nimis accelerās ſtrato femoralia linquens
Protinꝰ ad ſtabulum ſternere currit equum
Frenū cū ſella trāſacta nocte bubulci:
Trāſtulerāt ſolito nec fuit illa loco
Inſilit inde tamen frenū redimente capiſtro
Nec cedit ad patrē qui benedicat ei
Fortiter eliſus curſu dū trāſuolat vrbem
Corruit in terrā largus aberrat equus
Inſtitit ergo pedes ſed cū peruenit in vrbem
Ordinibꝰ factis ſerior hora fuit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Lectio tota fuit ꝑlecta legens qꝫ tu aūt:
Dixerat. et pueri vox reſonarat amen
Quid faceret gūdolphꝰ ad hͨ medicina dolori
Reſtabat nulla ꝙ̄ remeare domū
Ergo domū ꝓpere triſtis multūqꝫ pudore
Confuſus redijt flens qꝫ gemensꝫ ſatis
Hinc pr̄ inde parēs cū tota prole parentū:
Gundolphū plangūt pectore voce manu
Cōfuſi redeunt qui cōuenere parentes
In lacrimas etī gaudia verſa vident
Arguit hic vigiles cauſatᷣ et ille bibentes
Impetit hic gallū dāpnat et ille merū
Talibꝰ auditis nido gallina relicto
Exijt et gallo talia verba refert
Gundolphꝰ nr̄ redijt fruſtratꝰ ab vrbe:
Triſtis· et in lacrimas totus abire parat
Et pater et genitrix fr̄ et miſereqꝫ ſorores
In lacrimas abeunt talia luctus hn̄t
Quāuis gundolphꝰ laqueo ſuſpenſus abiſſet
Non poſſent eiꝰ funera flere magis
Imponūtqꝫ tibi culpā diſcriminis huiꝰ:
His quaſi tociꝰ cauſa caputqꝫ mali
Talia dicenti gallus rn̄dit iniquam:
Nō puto. ſed dignā pro vice dare vicem
Pullus erā quondā gundolpho ꝑcutiente:
Tibia fracta fuit ipſe recordor adhuc
Materiā prior ipſe michi cauſam qꝫ doloris:
Intulit. iudicio tibia fracta manet
Ipſe prior riſit dū vulnera nr̄a dolerent
Nunc ego deriſum rideo lege pari

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Sic variat fortuna vices ſic gaudia luctꝰ:
Occupat. excelſa ſic cecidiſſe ſolent
Exoptata diu dulcis medicina doloris
Sero licet veniat grata venire ſolet
Numq̄ ſero venit morbi medicina cruenti
Quolibet antidoto dūmodo curet eum
Que venit ex facili nullo p̄eunte dolore
Vltio delicti dulcior illa venit
Letus ab hoſte meo victor ſum. cedo triūpho
Vltus et ē aīmus ore tacente meo
Bella gerunt alij ſint nrā ſilencia nobis:
Voce tubis qꝫ canāt nos tacuiſſe iuuat
Quo leuiꝰ nobis ceſſit victoria belli
Victoris. tanto gloria maior erit
Nō opus ē armis vbi vox ſuppreſſa triūpha
Qui bene diſſimilat et tacet ille ſapit
Hoſtibꝰ gᵒ meis lacrime ꝓ ſanguine ſtillent
Vulneris obtineāt ira dolorqꝫ vicem
Vulnꝰ ei cord̄ dolor ē grauiꝰ qꝫ ꝑurit:
Intima. q̄ gladius exterior qꝫ ſecat
Exterioris eī leuis ē medicina doloris
Sed vix aut numq̄ ſaucia corda vigent
Serius admittit animꝰ ſolacia leſus
Qm̄ medicinales ſaucia membra manꝰ
Vix ea fatꝰ erat gallus cū morte ſoluti
Geſſerunt parit̄ hinc pater inde parens
Mox prē defūcto pr̄is eſt gūdolphus ab ede:
Pulſus. et exterius tradita tota domus
Gundolphusqꝫ miſer pauꝑ mendicus. et ōni:
Auxilio vacuꝰ. ceſſit ab vrbe procul

Manſit apud multos tñ hoc memorabile fcm̄
Hocqꝫ pr̄es natis ſepe referre ſolent
Vt memores facta ſic ſe moderent̄ vbiqꝫ
Ne de poſt factū penituiſſe queant

Qualit̄ brunellꝰ venit piſiꝰ cū gherardo comite ſuo

Talia cū piter gradiētes plura referrēt
Pariſius veniunt hoſpiciūqꝫ petunt
Corpora feſſa quies recreat tenuiſqꝫ diete
Dāpna recōpenſant mēſa calixqꝫ frequens
Oſſa cutē neruos q̄ vel labor aut via longa:
Quaſſarat refouent balnea cura quies
Brunelluſqꝫ ſibi minuit crineſqꝫ totondit
Induit et tunica ſe meliore ſua
Pexus et ablutꝰ tandem progreſſus in vrbem
Intrat in ecc̄iam vota precesqꝫ facit
Inde ſcolas adiens ſecū deliberat vtrū:
Expediāt pociꝰ iſta vel illa ſibi
Et quia ſubtiles ſenſu conſiderat anglos
Pluribꝰ ex cauſis ſe ſociauit eis
Moribus egregij verbo vultuqꝫ venuſti
Ingenio pollent conſilioqꝫ vigent
Dona pluāt populis et deteſtant̄ auaros
Fercula multiplicāt et ſine lege bibunt
Dueſcul et duuchail necnō perſona ſecunda
Hec tria ſunt vicia q̄ comitant̄ eos
Hijs tribꝰ exceptis nichil ē qđ ī hijs r'phēdas
Hec tria ſi tollas cetera cuncta placent
Nec tñ hec ita ſunt ſp̄ reprobanda qꝛ illis

Eſſe locꝰ neq̄at tꝑe ſine loco
Nā duo precipue ſunt excluſiua doloris
Leticieqꝫ vias inſinuare ſolent
Tercia res cohibet que dicit̄ eſſe referta:
Gallia fermentū que nocuiſſe queat
Huic comes angelicꝰ prudens deſiderat eſſe
Poſſit vt illoꝝ conditione frui
Eſt in eis eciā quoddā cum publica fama
Sōpniat adiungi cur magis optet eos
Si de conuictu mores formant̄ eiſdem
Cur nichil accreſcat ſi comes eſſe queat
Si quid eis preter ſortem natura miſtrat
Ante ve retro bonū cur nichil īn̄ ferat
Accelerās igit̄ ſtudio ſtudioſus adheret
Ut diſcat lepide gramaticeqꝫ loqui
Sed quia ſenſus ebes ceruix predura. mgr̄i:
Dogma non recipit. cura laborqꝫ perit
Jam pertrāſierat brunellus tꝑa multa
Et ꝯ̄pe cōpletꝰ ſeptimus annꝰ erat
Cū nichil ex toto quodcūqꝫ docente mgr̄o
Aut ſocio potuit diſcere preter A b
Qđ natura dedit qđ ſecū detulit illud:
Hoc habet. hoc illi nemo tuliſſe poteſt
Cura mgr̄oꝝ multumqꝫ diu ſtuduiſſet
Demū defecit victa labore graui
Dorſo ſe baculꝰ lateri ſe virga frequenter
Applicat et ferulam ſuſtinuere manꝰ
Sꝑ A b repetit nichil ē qđ dicere poſſit
Affectus quouis verbere preter A b
Vellicat hic aurem naſum quatit ille recuruū

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Excutit hic dentes perforat ille cutem
Hic ſecat hic vrit hinc ſoluit inde ligatur
Intonat iſte minas porrigit ille preces
Sic in eo certāt ars et natura viciſſim
Ars rogat illa iubet hec abit illa manet
Quorum principia conſtant viciosa fuiſſe
Aut vix aut nūquam conualuiſſe valent
A puero didicit brunellus A b nichil vltra
Quoniam quod natura dat retinere poteſt
Quod fuit inatum ſeruat natura. quod artis:
Sic abit in vento puluis abire ſolet
Perdidit expenſas perijtque labor. ſed et omne:
Quod fuit impenſum conditione pari
Spes quoque deperijt caude ſuper inſtituende
Sentit et anglorum carmina falſa fore

Confuſio brunelli pre āguſtia et quō repehendit ſe cū nichil profecit

Ergo recordatus tandem brunellus inepte
Dāpna iuuentutis ſe repehendit ita
Heu michi quod vixi quis me furor egit vt iſtas:
Aggrederer partes pariſijque ſcolas
Quid michi cū ſtudio cūctoque labore petito
Nōne ſatis potuit eſſe cremona michi
Alpibus īmenſis et poſt mea terga relictis
Stultus in extremis ptibus eger agor
De quid in has ptes priaque domorum relictis
Trans rodanū veni regna videre noua
Que michi cura fuit p tāta pericula mortis

Cernere frācigenas pariſij qꝫ ſcolas
Noſſe vel āgligenos largos. gallos qꝫ tenaces
Hos calices illos multiplicare minas
Appulꝰ huc veni ſed gallicꝰ ecce reuertar
Bꝛunellus qꝫ tn̄ qui fuit ante manet
Hic nil addidici modicū qđ et ante ſciebam
Hic ego me totū de didiciſſe ſcio
Gallica verba duo tm̄ retinere loquiqꝫ
Si poſſem certe grā magna foꝛet
Qđ ſi foꝛte tria ſcirē vel quatuoꝛ. eſſem:
Par iouis ā maioꝛ crederer eſſe ioue
Italiā facerem tanto trepidare timoꝛe
Qđ michi rex ipſe certa tributa daret
Tunc ego pariſius in vanū non adijſſem
Sic ſubiecta foꝛet ſic ſua t̃ra michi
Non mō vadit ita longo mea ſtamina ꝑce
Verterunt aliter q̃ꝫ mea vota foꝛent
Cura m̄ certe multa ſed fata fuerunt
Que mala multa michi nilqꝫ dedere loqui
Qđ ſatis apparet quia toto peioꝛ in oꝛbe
Non eſt conditio cōditione mea
Senſus ebes meꝰ eſt mens ſaxo durioꝛ omni
Durius hoc pectꝰ eſt adamāte meum
Coꝛ caput et cerebꝛū ſūt pōderis atꝫ metalli
Eiuſdem plumbo nā grauioꝛa magis
Ferrea crura michi latꝰ eſt q̃ſi lamina michi
Non ē in toto coꝛpoꝛe vena meo
Enea. ſeu puluis cutis eſt mea q̄ tn̄ ictus:
Accipit incaſſum nunc nichil inde dolet
Non ego verberibꝰ niſi per maledicta ꝑire:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Poſſum. malleolis vix puto eſſe mori
Cur mea me mr̄ maledicto fudit ab aluo
Cur gladio iugulū non dedit ipſe meū
Triſtis abortiuū ſi me peperiſſet in euū
Qm̄ fortunata qm̄qꝫ beata foret
Cur lupus eſuriēs ꝑtes non venit in illas
Tolleret et partū dū tener eſſet adhuc
Cur mea me mr̄ primis deuouit in ānis
Atꝫ venire caſu ſepe rogauit eum
Hinc ego pro certo nō ſolum preda futuris
eſca. ſed et rapidis auguror eſſe lupis
Nā celer euentus ſi fas eſt credere fame
Matnis precib9 ſemper adeſſe ſolet

¶ Sompniū brunelli

Quor magis moueor me certe ꝑicula terrēt
Preterita nocte ſompnia viſa michi
Nā pater et mr̄ dn̄o pro me prece fuſa
Orabāt et in hec verba fuere preces
Eſto de9 clemens nobis et ab ore luporꝫ
Eripe brunellū facqꝫ redire domū
San9 et īcolumis prias ꝑegrinus ad oras
Brunellus redeat liber ab ore lupi
Nō leo nec ꝑdus nec peſte nocentior omni:
Ruſticus obſiſtat. vel dn̄etur ei
Trāſeat īmunis per comipta queqꝫ viarū
Olfactu careat beſtia q̄ꝫ ſuo
Sit canis elinguis catulo nō pateat auris
Currere ne poſſit ſit mala gutta lupo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Quē quia nos alĳs plꝰ formidamꝰ. ab ipſo:
Protege brunellū. facqꝫ redire domū
Vide per antifraſim qꝛ ſumpnia ſepe reſolui:
Conſueuere magis mens mea viſa timet
Qualia cernunt̄ nocturno ſompnia viſu
Talia non debent mane ſequente ſequi
Sꝫ vice cōuerſa ſunt exponenda viciſſim
Atꝫ per antifraſim ſompnia crede michi
Si bona vidiſti tunc aſpera multa ſequent̄
Si mala non dubites proſpera multa ſequi
Sic mea conſueuit exponere ſumpnia mr̄
Sicut erat prudens atꝫ diſcreta nimis
Mater ob hāc cauſam litē cū patre frequent̄
Inſtituit ſuper hĳs plurima verba ferens
Ipſe tñ mr̄i ſꝑ contraria ſenſit
Et ſua dicebat dogmata falſa fore
Vtpote qui fuerat aſtroꝝ lege peritus
A puero doctus ſigna notare poli

Sentencia brunelli de faciēdo epiſcopo

Et qͦcūqꝫ mei ſuꝑ hĳs ſenſere parentes
Mēs mea tota tremit plena timoē nouo
Cur tñ hec timeā cū non ſunt iure timenda
Que nequeūt alio ſtare vel ire modo
Fata nec id dubito ſed quid ſtatuere futuꝝ
Eueniet. contra nemo venire poteſt
Rebus in huānis ſeu decreuere futuꝝ:
Fata. ꝙ eueniat ſꝑ oportet ita
Nemo ſui fati vel deuitare tenorē:

Vel mutare poteſt. ergo nec ipſe mei
Et tñ ignoro que ſunt mea fata futura
Proſpera vel dura vel bona ſiue mala
Pontificē forſan me conſtituere futurū
Inqꝫ mea pria ſedis honore frui
Nā mirāda ſolent magis hijs cōtingere mūdo
Qm̄ michi contingat pontificale decus
Et ſi contingat me pontificabilibꝰ vti
Quo poterit capitis mitra ſedere loco
Auribꝰ erectis ceu mos eſt pontificalis
Nullus erit mitre de ratione locꝰ
Preſulis in mitra nō eſt ſua tota poteſtas
Quāuis et officij ſigna ſacrata gerat
Inter eos ergo non ē diſtinctio mitre
Pmmo poteſtatis que comitatꝰ eam
Mitra caput nr̄m ſine munere pontificali
Nulla deaurabit auxiliante deo
Mitra nō aſcēdet caput hoc neqꝫ cornua ſumā
Si non affuerit qđ ſolet inde ſequi
Cetera cū deſint q̄ ſunt comitātia mitre
Quid iuuat hac ſterili conditione frui
Plenus preſul ero quia pontificalibꝰ vti
Nolo velut mulꝰ ſed volo ſicut equus
Mulus et abbatis mitra ſophiſtica ſp
Sed procul a nobis et decus abſqꝫ deo
Abbatū ſteriles mitras q̄s nulla ſequuntꝰ
Criſmatis officia nō probo ſintqꝫ procul
Gignere cū neq̄at ſua ſic genitalia geſtat
Mulus. et eſt ſterilis tēpus in oē ſuū
Cū rem non habeat ſua ſic inſignia geſtat

Hij qui nomē hn̄t officioqꝫ carent
Abſit vt oſtendā vel talia cornua ſumā
Qualia ſumpſerunt ille vel ille ſibi
Integer et plene totus volo pontificari
Vt non ſit ſine ire nomē habere rei
Nomen hn̄t ſine re q̊ ſic ſibi cornua ſumunt
Et nichil vlteriꝰ exhibuiſſe valent
Abſit vt hoc faciā vel ſic m̄ cornua ſumam
Cornua multiplici premutulata modo
Auribꝰ eſſe meis contentꝰ malo duabꝰ
Quā duo ſic naſci cornua poſſe michi
In quibꝰ excellunt qm̄ paciunť eclipſim
Nullus et abbates in honore pares
Abbatis tm̄ capiti valet inſula. quantū:
Teſticulos mulo pendere quiſqꝫ velit
Qui nunc ponrifices fiunt ſunt apocopati
Ne ſint abbates ſincopa mitra facit
Nomē hn̄t ſine re portant īſignia monſtra
In q̊tus effectus nōis oīs abeſt
Non ita brunellꝰ capiet ſibi nomē honoris
Non ſinet īponi cornua vana ſibi
Minꝰ ab obſequio vel lingua p̄ambula voci
Aut īmunda manꝰ non maculabit eum
Non erit intruſus fedo cum ſymone fedus:
Non paciſceť premia nulla dabit
Sed neqꝫ pmittet quia numq̄ꝫ cauteriatā
Mentē. ſed ſanam preſulis eſſe decet
Non prece nec precio ſed nec terrore potentū
Brunello veniet pontificale decus
Ingrediar ſimplex et ſana mente. ſinautem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Preſul ineternū non ero crede michi
Ordine legitimo gradiar cleroqȝ vacāte:
Ingrediar ne quis me reprobare q̄at
Ne poſtq̄ fuero tanto donat⁹ honori
Dicere quis poſſet ip̄roperādo michi
Sic aſcendiſti ſic es promot⁹ et a me
Sic es et īgreſſus paſtor ouile tuū
Vt preſul fieres pepigiſti talia nobis
Eſto memor verbi cur facis hec vel ita
Pontificis vita liber ē quē iure legendus:
Sumere quiſqȝ ſibi debet·euqȝ ſequi
Pontificis mores clerus popul⁹ qȝ fidelis:
Debet in exemplū ſp̄ habere ſibi
Nil in eo vicij vel non virtutis haberi:
Condecet. vt forma ſit gregis ipſe ſui
Nō leuiter ligat aut ſoluat queqȝ poteſtas
Fit precioſa min⁹ ex leuitate ſui
Simplex nō duplex bland⁹ non bleſus hōri
Non oneri ſtudeat ciuib⁹ eſſe ſuis
Qui ſua largiri debet. non hūc aliena:
Quolibet obtentu diripuiſſe decet·
Nō niſi ſit ſimplex ocul⁹ mentis. tenebroſum:
Totū corp⁹ erit·totaqȝ vita ſequens
Et qđ hȝ mund⁹ tot⁹ virtutis in vnū
Pontificē veniat vix reor eſſe ſatis
Quicqȝ tenet ad hoc ſit vt oībus et via duxqȝ
Nil ergo vici debet adeſſe ſibi
Non odiū vel amor ebetent rōnis acumen
Non oculū cordis fex nebuloſa tegat
Nō caro non ſanguis q̄ ſunt facienda reuelet:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Primū pontifici. ſpūs ymmo dei
Nil faciet qđ amor carnis vel ſuaſerit ira
Hec quia precipitat ille trahendo ligat
Sit baculus claudo ſit ceco lumen. egenti:
Copia. ſpes lapſo conſiliumqꝫ reo
Et veniāt ad eū dolor et gemit⁹ viduaꝝ
Pauperis et lacrimā iudicet eſſe ſuam
Cauſa pupilloꝝ ſua ſit ſibi credat ademptū:
Qđ non abſtulerit pauper ab ede ſua
Nō inopem ſpnat multū venerādo potentem
Eſt hoīs faciē cernere corda dei
Non ſit captator fame popularis inepte
Non ſtudeat mundo ſed placuiſſe deo
Namqꝫ quid eſt aliđ ꝙ̄ vent⁹ et aura recedens
Laus populi celebris fama fauorqꝫ breuis
Quid iuuat ad famā populi ſibi conſiliandam
Tollere pauperib⁹ diuitib⁹qꝫ dare
De lacrimis iopum ventrē ſaciare potentū
Neſcio quē laudis debet habere locum
Sanius eſt famā dum non de iure laborat:
Spernere ꝙ̄ redimi conditione graui
Multi dum laudes hoīm venerant ad horam
Infames fieri promeruere diu
Ad laudes hoīm nimias ſibi conſiliandas
Qui nimis aſpirat non ſapient agit

¶ Stulta gloriatio brunelli de ſeipſo

Ergo cū fuero preſul promot⁹ in vrbe
In toto mundo par michi nullus erit

Obuius exibit populus m̄ totus in vrbe
Dicet et obſtipo vertice preſul aue
Quid mea tunc mr̄ cū me benedicere clerū:
Viderit. et populū. dicere queſo poteſt
Exhilarata diem tēpus benedicet et horā
Qua peperit natū me benedicta ſuū
Et pater ille me⁹ quāto gaudebit honore
Cū dn̄m dicent pontificis ꝙ patrē

¶ Reſponſio brunelli in ſe

Forſitan emeritos patrē matrēq̨ vider
Ruſticus accedet excutietq̨ caput
Dicet et occulte qm̄ verſutior vſq̨
Ad mare non poterit eſſe repert⁹ eo
Magna puer vidi ſ3 adhuc maiora videbo
Si fuero ſoſpes et michi vita comes
Tpa brunelli modo ſunt. qn̄q̨ fuerunt
Alterius. vicio eſt non habuiſſe vicem
Pontificis tāti nunc tpa ſunt in honore
Que prius alterius conditionis erāt
Eius et ipſa parens que nūc coīa ſpernit
Augurorum aſſuetū prona ſubibit on⁹
Deferat et ſaccū pater ei⁹ vt ante ſolebat
Deſinet et dici preſulis eſſe pater
Eſt ꝙ qd̄ timeo qm̄ de iure timere:
Debeo. nam modicū quid nocuiſſe poteſt

¶ Cogitat eciam de prepoſito ciuitatis quid ſibi acciderit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Urbis prepoſitꝰ fuerit niſi forte coactus:
Non me ſuſcipiet· congrua cauſa ſubeſt
Nãqꝫ meo pr̄i ſaccũ ſummamqꝫ farine:
Surripuit furto. res bene nota fuit
Rumor erat celebris vicina tota ſciebat
Urbs eſt tota michi teſtis et ipſe deus
Condixere ſibi nr̄i ianitoris in aulam
Tres pariter fures tercius ille fuit
Nequiter et nocte veniẽtes tollere plura:
Si licuiſſet eis ꝓpoſuere ſibi
Primꝰ equũ tulit alt̄ ouẽ tulit ille farinam
Qui mō prepoſitꝰ exſtat in vrbe ſua
Egreſſiqꝫ domũ cũ iam remeare parent
Certantes ſubita diſſiliiſſe fuga
Neſcio ſine pedũ ſtrepitu caſu ve moloſi
Excitit veniũt prepediuntqꝫ viam
Accelerãſqꝫ pater preuenit eos. et in arta:
Vincula coniecit. cõpedibuſꝫ dedit
Mane quidem fcō ciues veneri vocati
Hij q̇bus et fuerãt tradita iura fori
Carcẽ ꝓducti manibꝰ pedibꝰꝫ ſolutis:
Stabant. quiſqꝫ ſuũ turpe tenebat onꝰ
Quos timor exſãgues q̇s et pudor ip̄e parẽtũ
Fecerat elingues. ĩmemoreſqꝫ ſui
Inſiſtendo diu tandem cepere fateri
Quos tñ ante ſatis conſtitit eſſe reos
Crimina cõfeſſos populꝰ decreuit iniquos:
In cruce ſuſpendi. quã meruere ſibi
Tota nocte cruces famuli funeſqꝫ ꝑabant
Debuit et mane quiſqꝫ ſubire ſuam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Tū michi qui mecū miſeratio creuit ab aluo
Suggeſſit miſeris vt miſererer eis
Non tn̄ oblitꝰ vulgi memorabile verbū
Nō ſolet ex tali conditione ſequi
Inter mille viros erit ille nocentior hoſtis
Quē te conſtiterit ſubripuiſſe cruci
Sz tn̄ hijs ſpretis tādem miſeratio mentē:
Vicit et euicit me pietatis amor
Clauibꝰ ergo pris clā ſumptis clamqꝫ relatis
Rem grādem feci quāqꝫ recordor adhuc
Carceris e fundo fures de nocte ſolutis:
Cōpedibus. ſolus et ſine teſte tuli
Nā ſi forte nephas tm̄ ſciret in vrbe
Protinꝰ inflicta debita pena foret
Sicqꝫ recedentes nr̄o mediante labore
Euaſere ſimul verbera verba cruces
Quos qꝫ meis humeris ne forſitā alt adeſſet
Conſcius expoſui trās vada tranſqꝫ vias
Tres ſimul atꝫ ſemel ne quis remaneret eoꝝ
Impoſitos humeris longius ipſe tuli
Nec poſtq̄ ferre didici mala pondera pondꝰ:
Me memī tale tamqꝫ tuliſſe graue
Quiſqꝫ ſatis ꝑ ſe fuerat graue pondꝰ. in vnū:
Quāto collecti plus nocuere michi
Annis quingentis ſi vixero. ponderis huiꝰ:
Pre grauitate michi corpore peior ero
Ponderis illiꝰ quia me tulit inde deorſum
Quī memor exiſtam non erit vlla dies
Malo tn̄ miſeros nr̄o ſeruaſſe labore
Qm̄ non ſeruatos expoſuiſſe cruci

Cũz vale facerent et fletibꝰ ora rigarent:
Talia proſtrati vix valuere loqui
Ecce tui dñe brunelle per oĩa ſerui:
Nunc et in eternũ tres ſumꝰ ecce tui
Tu dare nos poteris tu vendere tuqꝫ vocare
Quo tibi cũz placet et veniemꝰ eo
Tu tribꝰ hĳs miſeris vitã veniãz dediſti
Sed data non nrã ſed tua ſp erit
Nr̃m quiſqꝫ tibi ſeruꝰ remanebit in eũ
Tpe nec quouis deſinet eſſe tuꝰ
Jure tuꝰ debet ſeruus certiſſimꝰ eſſe
Quẽ tu ſaluaſti carcere fune cruce
Quẽz tuis humtris dignatꝰ es ipſe mgr̃:
Et dñs ferre. non erit ille tuus:
Abſit vt ille tuꝰ nõ ſit q̇ nec ſuus eſſe:
Poſſet ineternũ ſi tibi velle foret
Et ſi vita comes fuerit nos retribuemꝰ
Hanc tibi condignã pro vice iure vicem.
Detz deus nobis tẽpusz locũz. nec ante:
Qm̃ tibi reddamꝰ te potuiſſe mori
Jſta ſatis memini qm̃ dixere ruentes:
Sepius in terrã. tres ſumꝰ ecce tui
Ne ve nephas prĩ populoꝫ pateret et vrbi
Hĳs ita dilapſis mox ego vincla tuli
Et mea culpa miſer necnõ mea maxĩa culpa
Celitus aſſerui ſingula rupta fore
Qꝺz dei ſcũs veniens leonardꝰ eorum:
Vincula ſoluiſſet. ꝗ qꝫ tuliſſet ea
Hinc ergo vereor ne vulgi verba ſecundũ:
Prepoſitus reddat. facta priora michi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Pꝛoꝫ bonis ſatagat mala reddere. meq̃ꝫ p̃oꝛis:
Ob cauſam meriti. nolit habere parem
Non deſperarē ſuper hijs nec iure timerē
Conſcius admiſſi criminis ipſe fui
Inſita ſi miſero generoſi ſanguinis illi:
Nature ſtudio ſtilla vel vna foꝛet.
Nā ſolet hoc ꝓpꝛiū generoſi ſanguinis eſſe
Condignā meritis reddere velle vicem
Contra naturā niti moꝛes q̃ꝫ caninos:
Qm̄ ſit difficile. dicere nemo poteſt
Stigmata nature ſeruilis conditionis:
Tollere nec medicus nec medicina poteſt
Sꝫ ab effectu q̄ ſit natura vel vnde:
Venerit aſcendit nec latuiſſe poteſt

¶ Diſceſſus bꝛunelli a ciuitate pariſienſi

Talia bꝛunell⁹ ſecū meditatus ab vꝛbe:
Pariſius. ſtatuit mare referre pedem
Ergo vale facto ſocijs et flentib⁹ illis:
Oībus. exit abit acceleratꝫ gradum
Mōtis in aſcenſu poſit⁹ poſt terga relictā:
Pariſium cernens. obſtupefact⁹ ait
Scā maria de⁹ crux xpī me benedicat
Hac in valle ſit⁹ quis loc⁹ eſſe poteſt
Hec ē roma puto magnis circūdata muris
Vꝛbs ita turrita quid niſi roma foꝛet
Atꝫ quid eſſe poteſt aliud q̃ꝫ mons iouis iſte
Scā maria deus eſt ita roma ꝓpe
Vꝛbs in qua ſtudui cui⁹ mō̄ nomen ab oꝛe:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Fugit et a corde ve michi q̄lis ego
Ergo domū repetens p̄ri m̄riꝫ roganti
Q̄uo profitear me ſtuduiſſe loco
Me forte trutannū me nil didiciſſe parētes:
Dicent. et ſumpt⁹ d̄perijſſe ſuos
Ergo reuertar ego nomen q̄d neſcio diſcam
Ne rudis in p̄ria predicer eſſe mea
Non nichil illud erit cum noīa certa locorum:
Dixero. confingens me tenuiſſe ſcolas
Et ſi neſcirem vel noīa ſola referre
Quitq̄d ego dicā credere nemo volet

¶ De ſilencio brunelli

T alia dicenti iā tamqꝫ redire volenti
Ruſtic⁹ adueniens obui⁹ inquit ei
Pariſius brunelle tibi q̄ cauſa petenti
An docuiſſe venis an didiciſſe tibi
Noīe pariſius ſtatim brunell⁹ adepto
Vertit iter retinēs nomē in ore ſuo
Q̄d ne perdat item caſu ſtudioqꝫ loquendi
Accidat vt rurſum ſicut et ante ſibi
Nil oīno loqui ſtatuit ter quinqꝫ diebus
Excepto ſolo noīe pariſius
Quitq̄d contingat quicūqꝫ ſalutat euntem
Nil rn̄debit ſed quaſi mut⁹ erit

¶ Qualit̄ bru. violauit ſilenciū ſuū

C ontigit interea q̄ cū completa fuiſſet:

Religione ſub hac iam duodena dies
Quidā romipeta peregrinꝰ ab vrbe vicina
Alpibꝰ in medijs ſe ſociauit ei
Accedens qꝫ ꝓpe dixit reuerende mgr̄:
Sit dn̄s tecū. ſit tibi mane bonū
Proſpera tota dies ſuccedat veſpē clarum
Hoſpiciū gratum nox qꝫ quieta tibi
Sꝫ brunellꝰ ad hec indicta ſilencia ſeruās
Nil rn̄dit ei. verba nec vlla dedit
Sed tn̄ inclinat ſupplex verboqꝫ ſalutis
Nutibꝰ et ſignis ānuit ore tacens
Hoſpiciū ſubire ſimul quo feſſa diurno
Membra labore ſuo nocte dedere thoro
Cūꝫ pater nr̄ peregrinꝰ in ore frequento:
Volueret. exorās ſollicitās qꝫ deum
Euigilans brunellꝰ ait ſolum qđ habebam:
Verbū ſubripuit vox peregrina michi
Sillaba conſimilis verbi tociens repetiti
Nomen ſubripuit vrbis vbi ſtudui
Quicqꝫ pater nr̄ tociens iterauit in ore
Me nimis intentū reddidit ille ſibi
Percqꝫ ſuū ſimile verbū peregrinꝰ inique:
Me ſupplantauit. et mea verba tulit
Saniꝰ ē memini ſocialia federa rumpi
Qm̄ cum collega fedus iniſſe malo
Hoc ſatis ante m̄ dāpni preſaga futuri
Mens mea predixit vera ꝓpheta nimis
Verbū pro verbo ꝓpriū mutans alieno
Deſtruo ſeptenni ꝑta labore graui
Verbum qđ peperi minimū verbo peregrini:

Par fuit in parte pꝛincipioꝝ ſui
Finis erat diſpar. qđ ſi meminiſſe valerem
Me ſatis inferioꝛ iupiter ille foꝛet
Centū vel mille ſolidos ſi diues haberē
Vellem ſub tali conditione dare
Nomīs amiſſi vix ſillaba pꝛima remāſit
Qđ ſupereſt reliquū deſijt eſſe meū

Conſolatio bꝛunelli. ad ſeipſum

Eſt aliquid meliꝰ ꝙ̄ nil teruiſſe. tenebo:
Que ſupereſt tm̄ ſillaba pꝛima michi
Partem pꝛo toto poni docuere diſerti
Dummō remaneat ſufficit vna michi
Nec totū ſupereſt vbi pars eſt vna reſciſa
Nec totū perijt parte manenti ſui
Pꝛeſtat de toto partē retinere vel vnam:
Qualemcūq; tn̄. ꝙ̄ reticere michi
Plures non poterā foꝛſan retinē. ſed vnā:
Pluꝛibꝰ elapſis hanc retinebo bene
Artibꝰ ex ſeptē ſi ſillaba ſola ſupſit
Hoc m̄ nō nichil eſt nec reoꝛ eſſe par
Et quia multociēs errare ſciencia multos:
Fecit. et inflatos ꝑſtitit eſſe graues
Lrā ne lapſum pariatꝫ ſciencia dampnū
Sufficit vna michi ſillaba. nolo magis
Tedia nonnūꝙ̄ generoſa ſciencia gignit
Et faciūt apices moꝛibꝰ eſſe graues
Sepius in paucis rebꝰ natura miniſtrat
Exerit et vires foꝛtius ipſe ſuas

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Contenti paucis ſtudijs breuitate iuuant᷑
Opprimit et ſenſum ſollicitudo frequens
Scire quidem multa niſi ſit bn̄ ſcire. ſcienti:
Vt ver̄ fatear non honor ē ſed onꝰ
Paucula de multis multi rapuere ſcientes
Ni videant᷑ in hijs oībus eſſe ſuis
Eſt didiciſſe labor labor eſt eciā retinere
Eſt q̊ȝ ſcire labor. eſt docuiſſe labor
Quoȝ magis moueor qꝛ nulla ſciencia mortē:
Qualibet arte ſua dedocuiſſe poteſt
Nōne timor mortis toto dn̄at᷑ in orbe
Oībus et ſolis iſtud ineſſe ſolet
Oīa lance pari paribꝰ ſimul oībus vno:
Pondere diſtribuit dura ſed equa nimis
Hāc ego non poſſem nō precinuiſſe futurā
Ex iprouiſo ne michi dicat obi

¶ Cōpunctio brunelli ad intrandū religionē
Sed nullā iuenit cōuenientē

Hinc ego diſpoſui me tradere religioni
Vt valeat ſaluꝰ ſpūs eſſe meus
Vtȝ ſenex redimā iuuenile tpa. vitā:
Fas eſt vt ſatagā corripuiſſe meā
Qđ ſupereſt modicū vite ne tota deorſum:
Defluat. hoc opto claudere fine bono
Eſt melius ſero q̄ꝫ nūꝗ̄ penituiſſe
Quē pudet erroris penituiſſe decet
Et ſi mane fuit vel tota dies nebuloſa
Obſcurū redimat veſpera clara diem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Qđ male diſpſit incircũſpecta iuuent⁹:
Eius in flore ſuo prodiga facta ſui
Dãpna iuuẽtutis redimens ãnoſa ſenectus
Colligat in fructu florib⁹ vſa ſuis
Spes fuit in flore ſed flos defloruit. a ſpe:
Spes cecidit. fructu deficiente bono
Spes abĳt flor̄. ſpes vna nouiſſiã fruct⁹:
Dũ ſupereſt aliquid vtalitatis agat
De re tã certa nil morte latencius ipſa
Oẽs ipſa latet oĩbus ipſa patet
Rebus in huãnis mors ẽ reſpublica nobis
In qua quiſq̨ vicem ꝓprietatis habet
Si q̃ tñ ꝓpria res eſt. vel publica morte
Nulla magis ꝓpria. publica nulla magis
Ergo q̇d hic facio niſi ꝙ deſeruio mundo
Mors michi cras dicet en ego. ſurge veni

Sentẽcia bꝛu. de diũſis religionib⁹ exiſtẽtib⁹

Nil igit̃ ſupereſt niſi tm̃ religioni:
Me conferre. ꝓcul ſit precor gᵒ mora
Sed quia diuerſe ſpecies ſunt religionis
Neſcio precipue que ſit habenda michi
Si cruce ſignatis rubea me cõfero templo
Trãs mare me mittent ſoluere vota deo
Seruus ero ſeruũ facient ꝓcul eſſe ſeorſum
Seruiet et forſan in regione tyri
Non tñ ibo pedes ſed equo qui paſtus hauena
Craſſus et ad calſes ſit tener atq̨ leuis
Quicq̨ pedem ſeruãs et fractis greſſibus errãs

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Molliter incedat regula nrā iubet
Scādere trotantē prohibet q̊ꝫ regula. nolo:
Nō per me careat ordo rigore ſuo
Ingredior miles nec cādida pallia deſint
Sꝫ tñ ad bellū non reditꝰ eo
De cute corrigiā nrā ſoldanꝰ habebit
Et comedet carnes beſtia ſeua meas
Incircūciſi gladiꝰ mea viſcera fundet
De tracto corio cetera tradat humo

De hoſpitularijs alba cruce ſignatis

Rurſus ſi fuero crucis hoſpitulariꝰ albe
Ad libanū mittar ligna referre domū
Cū lacrimis ꝑgam ſcutica cedenti remordi
Et venter vacuꝰ et quaſi vellus erit
Multa licet ſubeāt m̄ nil de iure licebit
Preter mentiri magnificando domū
Et ſi trāſgreſſus fuero ſemel atꝫ ſecundo
Vade foras dicēt diripientqꝫ crucē

De nigris monachis

Eſſe niger monachꝰ ſi forte velī cluniaci
Oua fabasꝫ nigras cū ſale ſepe dabūt
Surgere me facient media de nocte volentē:
Amplius in calido membra fouere thoro
Nōqꝫ magis nollem pellent me ſurgere ſurſū
Et geminare meos in dyapente tonos
Vox ē rauca nimis quāuis ſit et ipſa ſonora

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Pectus et obſcurꝝ tuſſis ābela grauat
Spallere ſi nolim faciēt me ferre lucernā
Debita reddentes premia mane michi
Multociens carnes et pinguia ſepe vorare:
In feria ſexta ſepe licebit eis
Pellicias portāt et plura recōdita ſeruant
Que nō ſunt ſocijs oīa nota ſuis
Sed neqꝫ ſunt dn̄is abbatib⁹ oīa nota
Quāuis vel cupiāt p̄cipiantqꝫ ſatis
Qđ ſi contingat ſtabilita ſilencia ſolui
Corripient verbis verberib⁹qꝫ ſimul
Et ſi percutiā vino ſtimulante vel ira
Me grauib⁹ culpis carcerib⁹ȝ dabunt
Qui niſi clauſtrali multūȝ diuqꝫ ſtudenti
Experto tribuūt exteriora loca
Non amor abbatis ibi nec cognatio q̄uis
Contra clauſtrales obtinuiſſe poteſt
Ordinis aut moris nūꝙ̄ diſpendia quiſꝙ̄
Fratribus ex nigris ſuſtinuiſſe valet
Nō comedūt vel emūt ſua p̄dia vel priorat⁹
Oīa ſed gratis diſtribuunt̄ ibi
Si quā de mēbris nebulā contingit oriri
Hanc caput exſorbet nobilitate ſua

De monachis albis

Si fuero monach⁹ albus generalia dura
Hij pulmēta duo ſȝ bene cocta dabunt
Hoc odiunt qđ ego ſine fratre fideliter odi
Scilicet vtꝑpe ſe ruſtic⁹ arua colat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Agroꝝ cupidi numq̃ metas ſibi poni
Vicinis vellent peſtis iniqua ſuis
Lac et lana greges ouiū pecoꝝq; m̄iſtrant
Qđ ſatis ē q̄uis nil ſatis eſſe putent
Paucis contenti non ceſſant querere magna
Et cū poſſideāt oīa ſemper egent
Ocia ſectari nō me pacient̄ ibidem
Sed bn̄ me paſcent in nouitate mea
Oībus iniungāt̄ operas ne deſidioſus
Aut qn̄q; vacās īueniatur ibi
Sabbata raro colunt male rn̄dente coquina
Eſt ibi virga frequēs atꝫ dieta grauis
Nō comedent carnes niſi cū ꝑmiſerit abbas
Prepoſitꝰ veloci de pietate ſua
Et q̄a q̄drupedū ꝓhibet ſua regula carnes
Nec ſinit hijs veſci pro grauitate ſui
Que volat aut currit ſꝑ cupiūt bipedalem
Nō quia ſit melior ſed quia raro magis
Cū tn̄ illud agunt teſtis vicina fumi
Non erit ā facti conſcia facta ſui
Carnibꝰ abſumptis veſtigia nulla videbis
Nec clamāt her hec oſſa ſepulta iacent
Tres eciā tunicas de iure duasq; cucullas:
Oēs accipiūt et ſcapulare breue
Tedia de nocte. femoralia nulla iacenti:
In lcō facient ſit procul iſte timor
Neſcia brachaꝝ genitalia mēbra deorſum
Nocte dieq; ſimul libera ſꝑ erunt
Ergo q̄d facerē veniēs ſi ventꝰ ab auſtro:
Nudaret ſubito poſteriora mea

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Qđ ſi contingat mea nuda pudenda videri
Numq̄ de reliquo monachus albus ero
Diſpenſare tn̄ mecū poterunt vt opꝫ
Ne piſa quā porto ſit manifeſta foro
Mēbra pudēda magis magis ē texiſſe neceſſe
Atꝫ minꝰ dignis maior hn̄dus honos
Eſt in frē ſuo ſua vel texiſſe pudenda
Vel detexiſſe qui tegit illa ſapit
Tu tibi qđ non vis fieri ne feceris vlli
Qđ cupis vt faciat quis tibi fac et ei
Frater ab effectu non ſolo nomine dici:
Frater habet. ſine re nomē inane tenee
Sunt eciā multi quos falſo noīe fratres:
Dicimꝰ. et ſcimus hoſtibꝰ eſſe pares
Fratribus in falſis q̇a multa pericula paulꝰ;
Paſſus erat ſcriptis inſerit iſta ſuis
Plurima falſoꝝ ſunt vera ꝑicula frm̄
Quiſqꝫ ſibi caueat a frē ſuo nec in illo:
Ponere preſumat ſpemqꝫ fidemꝫ ſibi
Rara fides fratrū quia cū ſit quiſqꝫ fidelis
Se ꝓbat infidum dū caret ipſe fide
Frater carnales necnō et ſpūalis:
Fallit͛ et frēm fallit vterqꝫ ſuū
Si tibi contingat frēm reperire fidelem
Sit tibi pars aīe dimidiuqꝫ tue
Nam tot ſunt ficti tot falſi totqꝫ ferales
ꝙ iā mundꝰ eos dinumerare nequit
Qui ſunt in clauſtro tamq̄ zathan in paradiſo
In quo conſtat eū iuris habere nichil
Talia me terrēt dū religionis ad arcem:

Tendo. nec attendo quo ve vel vnde ruo
Forſitan et vanꝰ timor eſt vanoqȝ moueri:
Multociēs hoīm corda timere ſolent

¶ De ordine grandimontenſiū

Grandimontanā vitā cū veſte pfeſſus:
Si fuero. vereor aſperiora pati
Hij cū nil habeāt ne ſe paciant̄ habere
Ex nichilo ſp ſufficienter hn̄t
Abdita clauſtra colūt et nulla ſilencia ſeruāt
Neſcit ſigna manꝰ libera lingua manet
Nō fūdos nec agros nec paſcua lata requirāt
Nec facit ad ſaccos ānua lana decem
Vellera nec triplici paſſu diſtinguere norūt
Idem ſaccꝰ habȝ pectora colla latus
Non macerāt nudas aſſumpta vellere pelles
Nec faciunt pingues in nemꝰ ire ſues
Nō mare contendūt retibꝰ nec rethia laxāt:
Piſcibꝰ. aut hamis inſidiant̄ eis
Qualia vel qn̄ comedūt ſi lauta dieta
Vel tenuis ſit eis non michi ſcire licet
Si pluit e celo ſp qđ hn̄t quaſi māna
Quid plus preſtaret area lata breuis
Si viuūt vt homo nec ſunt vt āgelus ipſe
A ſtudijs hoīm cur prohibent̄ ita
Et ſi ſunt hoīes mortales conditione
Cur non humana viuere lege licet
Nō fit in occulto raro ſine ſuſpitione:
Eſſe poteſt. hoī nec licet abſqȝ nota
Si ſatagāt corpꝰ carnēqȝ domare rebellem

Cōmodius facerent et meliore modo
Nō rephendo tñ ſuper hijs nec iudico quēq̃
Seruiꝰ ei dño ſtatq̃ caditz ſuo
Litibꝰ et cauſis varijs fora publica vexāt
Et terit longo tpe cauſa breuis
Sumptibꝰ inſiſtūt nil ꝓprietatis habentes
Fitz triluſtralis cauſa ſepulta diu
In duo diuiſi multūq̃ diuq̃ laborāt
Atz ſuperuacuis ſumptibꝰ vſq̃ vacāt
Nā vice conuerſa laico dictante ſacerdos:
Exhibet officiū vota ſacrata ſui
Motꝰ ob hāc cauſam mox ē romāq̃ ꝓfectus
Sed nec ibi meruit ſumere cauſa modum
Plurima fuerunt ſz mōs eſt pinguis et vber
Qui de lacte ſuo cuncta miniſtrat eis
Et quē nullꝰ arat ſerit aut metit ordine miro
Pullulat ad votū quitq̃ habere volunt
Ergo quid extat homo q̄ viuit vt āgelꝰ intꝰ
Pulſat tociens exteriore foro

De ordine carthuſienſiū

Quid ſi carthuſiā me cōuertēdo reuertar
Pellibꝰ et tunicis plꝰribꝰ vtar ibi
Cella m̄ dabit quā ſolam ſolus habebo
Nemo m̄ ſocius nemo miniſter erit
Solus ei pſallam ſolꝰq̃ cibaria ſumā
Et ſine luce meū ſolus adibo thorum
Sꝫ ſolus ero cella retinente trimenbri
In qua continue pes meꝰ alter erit
Sꝫ erunt preſto pulmento conficiendo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Jn cella ꝓpria ligna legumē aqua
Viſere me veniat prior ordīs atꝫ frequenter
Panis erit calidi portio magna michi
Hijs ouiū pecoꝝ nemorū terreqꝫ ferarū
Viuere quo poſſint porcio certa datꝛ
Interior veſtis quā lana caprina miſtrat
Carnē caſtigat aſperitate ſua
Qualibet ebdōmeda ter pane cibantꝛ et vnda
Non comedūt carnes ſic niſi feſta dies
Et ſemel in menſe vel bis de iure venire
Ad miſſam poterunt ſi vacat atꝫ volunt
Contenti ꝓprijs nec diuitib⁹ nec egenis
Eſſe volunt oneri cras hodie vel heri
Nō licet augere numeꝝ pecoꝝ vel agrorū
Taxatꝛ certe canone quitq̄d hn̄t
Carnis ineternū cuncti prohibentꝛ ab eſu
Preter eū ſi quē tabida lepra tenet
Ad fora nō veniūt quo litē ſcire reſoluant
Nec populi vanū depopulantꝛ aue
Hoſpitis aduentu gaudent mutantqꝫ dietā
Dant q̄d habent hylari pectore voce manu

De nigris canonicis

Eſt et recta via nigrorū canonicorū
Eſt et itē vita nigrorū canonicoꝝ
Judicio populi digna decēsqꝫ deo
Mollibus induti nō ſꝑ pinguib⁹ vſi:
Jnqꝫ refectorio carnib⁹. abſqꝫ mero
Quit caro peccauit pl⁹ q̄ꝫ piſa faba legumen
Ne poſſet comedi conditione pari

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Qua nos cauſamur nō ē in carne reat⁹
Sed comedente male nec ꝓhibente gula
Cauſa dat̄ vino debet̄ cauſa bibenti
Cū caput aut mēbra cetera mane dolent
Ne pariat pſalm⁹ vel lectio tedia longa
In pſallendo tenēt incꝫ legendo modū
Nec nitunt̄ ad hoc vt vocib⁹ imoderatis
Ardua preualeant rūpere tecta dom⁹
Candida ſint pura ſubtili ſtamine texta
Mundis mūda placet linea veſtis eis
Veſtis honeſta quidem q̄ nec cū carne rebelli:
Nec cute bella gerit. aſperitate ſui
Exteriora tn̄ claudent̄ ſcemate nigro
Vt color alteri⁹ aptior eſſe queat
Lumina ne ledat albo nigredo repugnat
Incꝫ timore nigro gaudio candor habet
Sic arc⁹ celi geīno candore refulget
Sic pilus eſt ꝑdo candid⁹ atꝫ niger
Pallia cornicis dat penna ſubalbida nigre:
Candida. ſic picas et nigra pēna tegit
Si veſtis bicolor carnē ſine corde colorat
Mens erit abſcꝫ nota· veſte tenente notā
Quid refert quales veniāt in veſte colores
Si mens vnicolor interiora tegat

¶ De ordine premonſtratenſium

Premōſtratenſes rurſus q̄ veſtib⁹ albis
Induti veniūt ſimplicitate placent
Hijs color vn⁹ adeſt niueo cādore refulgens.
Hos ſp ſimplex veſtis ouina tegit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Oībus abiectis dura pro mollibus vti:
Veſtibus. ad pn̄s hoc ſtatuere modo
Vellere ꝑtito qd̓ colli nuda protexit
In ꝓprios vſus conſtituere ſuos
Ne caro luxuriet veruecis vellere criſpo
Corpora caſtigat caſtitate graui
Dāpna tn̄ lini lana redimenta ſuaui
Ordine cogente ſuſtinuiſſe decet
Ordinis auſterꝰ rigor ē. quia carnibꝰ vti
Hijs inconuētu tēpus in oē vetat
Diſpenſando tn̄ ſacer ordo ſalubrius vſus:
Conſilijs. ſuper hijs alleuiauit onꝰ
Pinguia concedens q̄ ſunt affinia carni
Sic tn̄ vt nūq̄ ſit manifeſta caro
Bellū cū carne pacem cum pinguibꝰ eſſe:
Pacis amatores hoc ſtatuere modo
Carnis honeſtatē ſic conſeruare volentes
Ne contra carnē lex inhoneſta foret
Si foret excluſa penitꝰ caro. carnis honeſtas:
Sepe daret cauſam materiāqꝫ mali.
Unde nec admiſſa penitꝰ nec tota repulſa.
Exulat in p̄ria menſtrua facta ſua

¶ De canonicis ſecularibꝰ

Sunt et canonici ſeculares atqꝫ vocati
Nomen ab officio promeruere ſuo
Hijs quodcūqꝫ libet noua lex licitūqꝫ ſub iſto:
Canone conſtituit viuere tota cohors
Hij nichil excipiūt nec dicūt deſpiciendū:
Quitq̊d in obſequio carnis eſſe poteſt

Illud ꝑcipue tñ inſtituere tenendū:
Oībus in tota poſteritate ſua
Lex vetꝰ vt ſua ſit ne q̄libet abſqꝫ ſua ſit
Et ꝙ quiſqꝫ ſuas poſſit habere duas
Hÿ ſunt q̄ mundū cū floꝛe cadente tenentes
Ne ſic merceſſcat ſepe rigare ſtudent
Hÿ ſunt q̄ faciunt quidq̄t petulencia carnis:
Imperat. vt vicÿs ſit via pꝛona ſuis
Totus in erroꝛē mundꝰ pꝛeeuntibꝰ illis:
Ducit̃. hÿ ꝑeunt pꝛecipites qꝫ ruunt
Hÿ mundū nō mundꝰ eos habet. atꝫ deoꝛſum
Hÿ quia cōpellunt funditꝰ ille cadet
Hÿ fundamentū fidei ſubuertē pꝛompti:
Moꝛibꝰ expugnāt que facienda docent
Hÿ ſunt pōtificū ꝑ quos vigoꝛ oꝛdo poteſtas
Nutat et eccleſie fit ſtatꝰ abſqꝫ ſtatu
Languet et exſpirat, ꝑ eos reuerēcia cleri
Deficit in nichilū religionis honos
Hoꝝ cōſilio reges meditant̃ iniqua
Et que debuerāt ſtringere laxa tenent
Pontficū latera ſunt hÿ regūqꝫ ſiniſtra
Pes errās. mendax lingua. recurua manꝰ
Coꝛ duplex. ſimulatꝰ amoꝛ. ſine viuē nomē
Ira latens. vera motio. falſa quies.
Burſa carens fundo. pꝛede ſine noīe pꝛedo
Lanx mendax veri. vera ſtatera doli
Hÿ ſunt iuſticiā qui ꝓſtituere pudicā
Falſa loqui linguas qui docuere ſuas
Qui dū labentē mundū retinere laboꝛāt
Cumqꝫ labente labent cumqꝫ ruente ruent

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Quoꝝ vita labor. via lubrica ſtat q̃ſi ſtercꝰ
Finis in incerto premia certa labor

¶ De bonis canonicis

Quod bñ dũ ſecũ quidã meditant̄ eoꝝ
Talibus a ſtudĳs ſe cohibere ſtudent
Qui parit̄ mundi feno cũ flore relicto
Oĩa que mũdi ſunt nichil eſſe putant
In medio fornacis agũt flãmeq; vorantis
Ignitũ ſtudium conſtituere ſuũ
Nec tñ vrunt̄ quia quos refrigerat intus:
Spũs. exterior flãma cremare nequit
Decoquit hos mundꝰ et ſicut in igne camini
Auꝝ flãma probat ſic deꝰ vrit eos
In medĳs flãmis et in ignibꝰ eſſe nec vri:
Non ē nature. ſed deitatis opus
Cũ ꝓpria carne certamĩa longa tenere
Res eſt difficilis et metuenda nimis
Nã caro mortalis leuis ē et cerea flecti
Quo natura vetus et vicioſa trahit

¶ De monialibꝰ

Eſt adhuc ordo velatarũ mulieꝝ
Quas eciã minimas dicimꝰ eſſe ſacras
Quedã virginibꝰ viduis q; coactus in vnũ
Ordo ſatis notꝰ pluribus eſſet ſolet
Horas canonicas ſolito de more frequentant
Soluentes penſum nocte dieq; ſuũ
Vocibus altiſonis acto modulamĩe dulci
Cantãt ſyrencis q; ceciniſſe par hĳs

Corpe ſerpentes. ſyrenes voce. tracones:
Pectore. ſuſanna ſmigmate pares
Sed tñ illud hñt vnū qđ cuncta refellit
Añ deū lacrimas q̄ ſine lege fluunt
Hijs dñm placāt ſp veniamq̃ merent̃
Hijs ſua cūcta lauāt crimina quitq̃d agunt
Oibus auretenꝰ licet hijs nutrire capillos
Sed nō vlteriꝰ regula nāq̃ vetat
Vtunt̃ niueis agni de corpe ſumptis
Pellibꝰ intenſis pallia nigra gerunt
Hee caput abſcōdunt oēs ſub tegmine nigro
Sub tunicis nigris candida mēbra latent
Cingula nulla ferunt ſed nec femoralibꝰ vti
Conſuetudo fuit neſcio ſi modo ſit
Nūq̄ rixant̃ niſi cū locꝰ exit aut res
Sed neq̃ ꝑcutiunt ſit niſi cauſa grauis
Harꝫ ſunt ſteriles et quedā ꝑturientes
Virgineoq̃ tñ noīe cūcta tegunt
Que paſtoralis baculi dotat̃ honore
Jlla q̇dem melius fertilius q̃ parit
Vix eciā q̄uis ſterilis reperit̃ in illis
Donec eis etas talia poſſe negat

¶ De ordine nouo in āglia cōſtituto

Eſt et adhuc aliꝰ nuꝑ nouꝰ ordo repertꝰ
Quē bene nam bonꝰ ē cōuenire decet
Hic apud anglorꝫ fines exortꝰ ab ipſo
Nomē hꝫ natus quo fuit ille loco
Simpligama dcūs de ſimplicitate vocatꝰ
Siue per antifraſim ordo vocat̃ ita

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Canonici miſſas tm̄. reliquūqꝫ ſorores:
Explent officij̄ debita iura ſui
Corpora nō voces murꝰ diſiungit in vnū
Pſallant directe pſalmitis abſqꝫ mero

¶ Nouꝰ ordo brunelli fcūs de alijs ordinibꝰ

Talia dum mecū tacitus conſidero. vitā
Neſcio quā poſſum cōſtituiſſe michi
Tuciꝰ ergo puto necnō conſultius eſſe
Vt ſtatuā leges ordinis ipſe noui
Qui meus ordo meo nomē de noīe ſumat
Nomen ineternū viuat vt inde mecū
Ordine de tēpli ſumamꝰ equos gradientes
Leuit̄. neqꝫ leuis ſit meꝰ ordo michi
Vt michi mentiri liceat quocūqꝫ locoꝝ
Fratribꝰ ex alijs hoc retinere volo
Vt feria ſexta liceat michi pinguibꝰ vti
Hec cluniacenſis conferat ordo michi
Fratribꝰ ex alijs ſatis ē et ſufficit illud
Vt liceat bracis nocte carere michi
Grādimontanos in eo ꝙ multa loquunt̄
Multū cōmendo quoſqꝫ tenere volo
Carthuſeos frēs in eo diſcerno ſequendos
Miſſa ꝙ ī mēſe ſufficit vna ſatis
Canonicos nigros carnes comedendo ſeq̄mur
Ne ꝗ̄d ab ypocriſi cōtrahat ordo meus
Premonſtratenſes ſtatuo de iure ſequendos
In molli tunica multipliciqꝫ toga
Ordine de reliquo placet vt perſona ſecunda

Federe perpetuo ſit michi iuncta comes
Hic fuit ordo pꝛioꝛ et conditꝰ in ꝑadiſo
Hunc deꝰ inſtituit et benedixit ei
Hunc ī perpetuū decreuimꝰ eſſe tenendū
Cuiꝰ erat genitoꝛ cū genitrice mea
Et genꝰ oē meū ſp fuit ordinis huiꝰ
Quo genꝰ humanū deficiente cadet
Ordine de ſacro ſacrataꝝ mulierū
Accipiā zonam ſp abeſſe meā
Cingula lata bona nō ſūt m̄ ſed neqꝫ ventri:
Cōueniunt groſſo cingula ſtricta meo
Eſt et adhuc aliud in hijs qđ in ordine nr̄o:
Apponi volumꝰ cū locus aptꝰ erit
Quid de ſimpligama qn̄tū vel qualia ſumā
Neſcio nā noua res me dubitare facit
Hoc tn̄ ad pn̄s nulla rōne remittā
Nāqꝫ necē nimis fratribꝰ eſſe reoꝛ
ꝓ nūꝗ niſi clam nullaqꝫ ſciente ſoroꝝ
Cū quocūqꝫ ſuo frē manere licet
Sunt eciā quedā q̄ ſi nūc non meminiſſe:
Poſſumus ad pn̄s. poſtea tēpus erit
Ergo nil reſtat niſi cōfirmatio ſola:
Pontificis ſummi. quā dabit ipſe libens
Nā qui iuſta petūt nulla rōne repulſam
A dn̄o papa ſuſtinuiſſe ſolent
Illuc ergo decet pꝛimo diuertere. papam:
Et frēs huīli ſollicitare pꝛece

¶ Quō bꝛunellꝰ obuiauit galieno

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Talia dicenti veniens galienꝰ ab vꝛbe
Obuiꝰ acceſſit vidit et inquit ei
Nūquid non es tu nr̄ bꝛunellus. et ille:
Ey michi ſum certe care mgr̄ aue
Ille dolēs ego ſum bꝛunellꝰ ab vꝛbe cremona
Quē bn̄ tu noſti ſi memiſſe placet
Ecce ſenē cernis fractūqꝫ laboꝛe decēni
Qui iuuenis quondā foꝛtis et acer erā
Qm̄ mala multa tuli pꝛidem. ſꝫ me tn̄ vnū:
Funditꝰ aſſumpſit ſollicitudo ſcole
Ruſticꝰ atꝫ ſcola duo ſunt toꝛmenta doloꝛū
Intꝰ et exteriꝰ que macerare ſolent
Ruſticꝰ exteriꝰ pungit ferit. atꝫ flagella:
Dat ſcola. ſed paſcit viſcera coꝛda latus
Saxa ſed et lapides mallem poꝛtare molares
Qm̄ ſic aſſiduis inuigilare ſcolis
Qm̄ mala fata michi veꝝ mea fata nec vltra:
Vel citra poſſum ꝙ̄ ſtatuere michi
Fluctuat in dubijs animꝰ meꝰ īque dolendis
Preqꝫ doloꝛe meo mens mea mente caret
Nā tot et tāta miſera ſunt ſcādala mundi
Tot regū ſcelera pontificūqꝫ mala
Tot qꝫ ſunt moꝛtes in religione. tot extra:
Peſſima. pꝛe qꝫ ſui ſoꝛde tacenda michi
Qđ dū flens recolo mundi mala pꝛoſpicioqꝫ
Quis ſit quis fuerit qͦs ſtatꝰ oꝛbis erit
Ignis vt a facie ſubito noua cera liqueſcit:
Ex ſolis radio. nix glacies qꝫ fluūt
Sic ego deficio ſic defluo ſicqꝫ reuoluoꝛ
Totus et in lacrimas fontis ad inſtar ero

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Quaꝝ precipua quarū ꝓ maxima cauſa
Curia romana q̄ mō vadit ita
Que regū dn̄a q̄ regnantū dyadema
Que decꝰ atꝫ decor vrbis et orbis erat
Que ſolis radius noctis carbunculꝰ ardens
Malleus erroris pena parata malis
Juſticie gladiꝰ oleum pietatis habundās
Larga manꝰ inopis dextra referta bonis
Flos nouꝰ et nullo merceſcens tpis eſtu
Fons ſine defectu balſama larga fluens
Religionis opex pacis cōcordia moꝝ
Gloria fax fidei regula recta boni
Vexillū patrie. ſed et oībus ordine ſcō:
Debuit eſſe caput ſicut origo fuit
Sed cōuerſa retro redijt fideiqꝫ pudoris
Jmmemor in caudā fecit abire caput
Si caput a capio vel dixeris a capiendo
Tunc ē ipſa caput oīa namqꝫ capit
Hic declinando capio capis ad capiendū
Rethia laxauit rethia longa nimis
Od de ꝑterito cepi formare futurū
Non valet ad pn̄s nec videt vnde locū
Quondā larga ſui ꝓprij nec auara cruoris
Fundere conſueuit ſeqꝫ ſuūꝫ ſuis
Nunc vide cōuerſa faciens ſitit atꝫ cruorem
Fundit et alterius ebibat ipſe ſuū
Hic cauſam mortis q̄ debuit eſſe ſalutis
Fecit et in populo prodiga fudit eum
Vaſaqꝫ cōmutans ex hoc trāſfudit in illis
Sub mellis ſpecie pocula felle luat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Ipſa tñ ſꝑ in ſe ſitibunda manebit
Cūqꝫ bibat ſemper ſꝑ auara ſitit
Cuiꝰ ī os patulū q̄uis foret es mare magnū
Influeretqꝫ ſimul non ſaciaret eam
De baratro vētris nequeūt extinguere. cuiꝰ:
Fercula nulla famē. pocula nulla ſitim
Ne cui nil ſatis eſt et quē ſua reddit egenū:
Copia. nec totꝰ ſufficit orbis ei
Suſtinet eris egens quitq̄d precat̄ auarū
Quitq̄d delirāt cetera. burſa luet
Burſa referta reos ſoluit pccā relaxat
Que non peccātes euacuata ligat
Nil tā difficile nil tam graue nil ita prauū
Qđ non emendat burſa referta bene
Hec facit vt licite fiat quodcūqꝫ libebit
Reddit et illicitū qđ licet arte pari
Cū ſua non mundet. alioꝝ crimīa mundat
Cernere que ꝓpria vulnera ſola nequit
Sic dolor in capite facit oīa mēbra dolere
Toxicat et modicū dolia magna virus
Sic ouis vna gregē totā maculando reſꝑgit
Et trahit ex modico maxīa maſſa luem
Sic ſapit ex fonte q̄uis ꝓcul inde remotꝰ
Riuus et ex igne fumꝰ odoris habet
Ex morbo capitis artus traxere dolorem
Pecc̄mqꝫ pr̄is plangit origo ſequēs
Virtutū quondā decꝰ et decor. in vicioꝝ:
Eſt cōuerſa caput. q̄ caput orbis erat
Non michi ſufficiēs longeui neſtoris etas
Singula ſi memorē q̄ memoranda forent

¶ De regibꝰ eciā narrat

Rurſum ſi mores regū vitāqꝫ reuoluam
Quid niſi maioris cauſa doloris erit
Quoꝝ vita dolor quoꝝ dn̄atio dura
Quorū verba velut vētus et aura leuis
Cūqꝫ creatꝰ homo ſit ad īſtar ymaginis eiꝰ
Qui dedit ex nichilo cūcta creata fore
Pluris hn̄t hoīes reges aīancia terre
Et genꝰ humanū vilius eſſe putāt
In cruce ſuſpēdi ꝑ ſumpta carne ferarū
Qm̄ plures faciāt ſepe dolore graui
Quid grauiꝰ ſiculi poſſent ſtatuiſſe tirāni
Qm̄ ꝑ morte fere ꝙ moriat̄ homo
Qui ſic regna regūt q̇ ſic ſine remige regnant
Vix regū tm̄ noīa ſola tenent
Quāuis regna ſua ſibi ſunt ſubiecta. tributa:
Dent populi. trepidet terra timore ſuo
Non tn̄ hij regnāt. qm̄ regnare timori:
Non eſt aut dura lege ligare ſuos
Quos nō rectores ſed raptores hn̄ dici:
Conſtat. et ex facto nomē habere ſuo
Quoꝝ nulla fides. et qui cōfidit in ipſis:
Errat. et arbitrio deſipit ipſe meo
Quorū fictꝰ amor quorū via nulla fidelis
Quoꝝ lingua dolor plena cruore manꝰ
Munera reſpiciūt q̄ dū venerātur. abeſſe:
Iuſticiā faciunt. iudiciūqꝫ procul
Quitq̄d enī faciunt vel dicūt vel meditant̄
Si bene diſcutias oīa munꝰ alunt
Qd ni precedat comitet̄. fine ſequat̄

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Ac vaccā vitulus non ꝑcul ymmo xp̄e
Nil habitꝰ nil ordo tibi nec opinio vite
Quilibet aut titulus plus ve minꝰ ve dabit
Munera conturbāt reges rurſusqꝫ reformāt
munera dāt pacē munera bella parāt
munera pontifices ſubuertūt munera reges
munera ius ſtatuūt deſtituūtqꝫ ſimul
munera ſtultoꝝ linguas dāt eſſe diſertas
munera dū clamāt cetera queqꝫ tacent
munera ꝑuertunt leges decreta refellunt
Euacuāt prm̄ iura rigore ſuo
Munera palpare faciūt delicta potentū
Vtꝫ magis vigeāt facta nephanda tegūt:
Munera. ſed taceo ne forte tacenda reuelem
In manibꝰ ſcīs eſſe reperta ſolent
Munera declarāt q̄d nā meditantꝰ auari
Quid velit fieri mēs maculoſa viri
Munera q̄d valeāt ſedes paſtore vacātes
Credere ſi fas eſt ſepe docere ſolent
Munera dulce malū virus ſanabile ſanis
Mentibꝰ egrotis mortis ymago recens
Munera ſꝑ hn̄t aliquid portācia ſecum
Veri qd̄ ciues ore tacente gemunt
munera iudicij librā moderātur. et ipſam:
Protinꝰ inflectūt. quo data penſa trahūt
Munera mortifero dāt pocula plena veneno
Excecant oculos precipitantqꝫ gradus
Oīa vincit amor ſed amorē munera vincūt
Qd̄ ſi quis dubitet ponderet hec et ea
Munera corrūpunt mores. pariuntqꝫ recepta:

Dāpna pudicicie dona cupita precis
Munera pōtifices extollunt munera reges
munera dāt apices exhilarātz duces
munera ſuffodiūt turres monteſqꝫ coequāt:
Vallibꝰ. et pariunt abſqꝫ cruore necem
munera ꝑcedunt qͦciens mala multa ſequunt᷑
munera cū veniunt proxima cauſa ſubeſt
munera ſi ceſſent ceſſabunt iurgia lites
mars cadit et veneris nullꝰ amicus erit
munera ſi ceſſent ſine ſanguine tꝑe pacis
Qđ nūq̄ potuit roma ſubacta ruet
munera ſi ceſſent primatū pallia multo:
Conſtabunt leuiꝰ et meliore foro
Munera ſi ceſſent abbatū cornua longa
Ponderis et precij iube minoris erunt
Munera ſi ceſſent regis reuocatꝰ ab aula:
Monachꝰ. in clauſtro limina ſacra teret
Munera ſi ceſſent grex cū paſtore quieſcit
Junctus et amboꝝ ſpūs vnꝰ erit
munera ſi ceſſent deus in cellas cluniaci
Forte reuertet᷑ et remanebit ibi
Munera ſi ceſſent iudā cum ſymone clerꝰ:
Tollet. et e medio coget abire ſui
In quoꝝ manibꝰ crebro tractant᷑ iniqua
Dextera muneribꝰ eſſe referta ſolet
Munera ſi ceſſent miſeris mortalibꝰ vltra:
Clamor nec luctꝰ nec dolor vllus erit
Munera ſi ceſſent ꝑiter cū ſymone iudas
Decidet et loculos ꝑdet vterqꝫ ſuos
Munera ſubuerſo faciūt de rege tyrānum

Conuertũtꝫ ſuas in ſua membꝛa manꝰ
Plebs ſine doctrina populꝰ ſine lege cruẽtus
Moꝛibꝰ. accelerat pꝛonꝰ in oẽ nephas
Gens grauis eſuriens carnẽ ſitiensqꝫ cruoꝛẽ
Armat inarmatas ad ſcelus oẽ manus
Jlle timoꝛ dñi reges qui terruit olim
Et populos perijt noĩe reqꝫ ſimul
Quid demũ loqueris deus ẽ poſt terga relictꝰ
Non opus ẽ alio ſit tibi quiſqꝫ deus
Regis ad exemplũ populꝰ laſciuit ineptꝰ
Verueeis qꝫ pedes ſoꝛs facit vna pares
Ecce tot et tãtas paciunt̃ ſecula ſtrages
Poſterioꝛqꝫ dies deterioꝛa parat
Nec ſupeſt redimat neqꝫ q̃ ſaluos faciet nos
Sed ſi ſperata ſalus funditꝰ oĩs abeſt

De pontificibꝰ et paſtoꝛibꝰ malis

Non alios igit̃ ſup hijs niſi tpis huiꝰ
Pontifices ſacros arguoꝛ eſſe reos
Qui ſe paſtoꝛes legemꝫ tenere fatent̃
Nec tñ hec faciũt que facienda docent
Qui pocíꝰ fures q̃ꝫ paſtoꝛes vocitari:
Teſte deo debent de quibꝰ illud ait
Aduenĩet multi pſeudes falſiqꝫ ꝓphete
Et ſatagent multos fallere fraude ſua
Qui q̃ꝫuis veniũt ouiũ ſub veſte. rapaces:
Sanguĩs hos auidos noueris eſſe lupos
A poſcendo gregẽ non a paſcendo merent̃
Paſtoꝛes ouiũ nomen habere ſuiũ

Nomē ab officio ſumptū vertere ſeorſum
Ut non paſtores ſint greges ymmo lupi
Tres ſunt precipue ꝑ̄e qui verſant͛ ouile
Quoꝝ quiſqꝫ gregi proximꝰ eſſe ſtudet
Primꝰ eī paſtor eſt mercēnarius alter
Tercīꝰ īſidiās dicit͛ eſſe lupꝰ
Primꝰ oues gratis paſcit. mercede ſcd͛us
Tercius vt ꝑdat diripiatꝫ gregem
Paſtores igit͛ quia gratis nulla mīſtrant
Nil ſibi cū primo ꝓprietatis hn̄t
Et qm̄ paſcūt mercedis amore ſecundo
Officio ſimiles ſors facit eſſe pares
Nil ſibi cū primo ſed hn̄t cōiuncto ſecūdo
Plurima de reliquo q̄ſtio nulla manet
Ergo lupis ſiles comedūt cū ſanguīe carnes
Matris et ex vtero viſcera rupta forent
More lupi veniūt paſtores tꝑis huiꝰ
Morte gregē primū ꝑdere quiſqꝫ ſuū
Qđqꝫ vident fragile frāgunt qđ debile ſpnunt
Qđ craſſum comedūt qđ vile deſpiciūt
Lac gregis et lanā norūt miſcere. ſubactas:
Undiqꝫ diſperſas depopulant͛ oues
Nec ſatis iſtud eis ꝙ depredent͛ ouile
Diſpergūtꝫ greges diripiūtqꝫ ſibi
Sic niſi q̄d ſitiunt calidū ſorbere cruorem
Inqꝫ gregis iugulū mittere poſſe manū
Qualiter introeant paſtores tꝑis huiꝰ
In caulas ouiū quo duce quaqꝫ via
Ingreſſi quid agāt et ꝙ̄ ſtudioſe mīſtrēt
In grege ſuſpecto nō michi crede foro

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Paſtoꝝ vitā ſi diſcutiamꝰ ad vnguē
Plurima q̄ faciūt plena ruboris erūt
In ſpeculo poſiti quo circūquaqꝫ videri:
Seqꝫ videre valent lumina clauſa tenent
Sanguīs et carnis curā non deſpicientes
Solliciti curāt ſeqꝫ ſuos qꝫ ſimul
Quē ſibi precipue deberent prepoſuiſſe
Vix valet extremo dilituiſſe loco
Drič alget eget ſitit eſurit vlcere plenꝰ
Quis dedit vn̄ ſuā quit releuare famem
Preſulis ad mēſam tot fercula totꝫ ferentes:
Veſtibꝰ ornati tot ſine lege ciphi
Totꝫ domꝰ dn̄i tot cani quaqꝫ miſtri
Tot ſtātes pueri totꝫ meando vagi
Tot iuuenes cōpti varijs qꝫ modis redimiti
Totꝫ ſenes docti geſta priora loqui
Et quaſi caſtroꝝ regū ſtatione ſoluta
Diſcurrūt acies corꝑe mente leues
Cūqꝫ bibit dn̄s quidā ſua brachia tendit
Itꝫ genuflexo pronꝰ adorat eum
Splēdida tota domꝰ duplici radiante metalla
In quibꝰ offertᷣ hoſtia ſacra deo
Sed q̄ pontificis ſunt vſibꝰ appropriata
Non ſunt de vili materiaqꝫ rudi
Non norunt recte ꝑtiri q̄ ſtatuerunt:
Aurea pontifici. ſtānea vaſa deo
Preſul in argento totꝰ diſcūbit et auro
Vix qꝫ fictilibꝰ vtitᷣ aula dei
Eccleſias lateras altaria nuda crucesqꝫ:
Extractis ſpolijs ſtare videre potes

Splendida pōtificis ſublimibꝰ aula colūpnis
Intus et exterius marmore fulta nitet
Tot ſunt pōtifici tunice tot pallia cappe
Ipſeqꝫ ignorat nec numerare queat
Preſulis e digitis gēmaꝝ pendet et auri:
Septē diuitibꝰ qui ſatis eſſet opum
Preſul amat mercā plus q̄p diſtiguere marcū
Plus et amat lucrū q̄p facit ipſe lucā
Sic hodie ſic cras ſibi credita nō data certe:
Diſpenſat. dn̄o diſſimulante diu
Qualiter atꝫ quibꝰ curā credunt aīarum
Qđ magis eſt aliȷ̄s oībus eſſe patet
Ante puer patrē primū matrēqꝫ vocare:
Qm̄ ſciat aut poſſit ſtare vel ire pedes
Suſcipit eccleſie claues aīasqꝫ regendas
In cunis poſitus dummō vagit adhuc
Quid dicet petrꝰ cū me robekinꝰ ad aſtra
Aut vuilkinꝰ aget. duxqꝫ comes qꝫ meus
Petro nō puero claues deus eccleſiaꝝ:
Tradidit atꝫ dedit iuſſit habere vices
In manibꝰ dn̄e vuilkini vel robekini
Non me tradideris ſit tibi cura mei
Sꝫ neqꝫ me tradam q̄puis michi forte qđ abſit
Preſul vim faciet exagitetꝫ diu
Triſtis ob hāc cauſam priꝰ appellabo petrūqꝫ
Eius et heredem ſolus adibo pedes
Cū nutrice ſua romā rubekinꝰ adibit
Quē noua ſiue vetus ſportula tecta feret
Miſſus et in perā veniet vuilhelmꝰ in vrbem
Curia romana tota videbit eum

Nec vacuis manibꝰ adꝛũt nec ventre ſoluto
Sꝫ quaſi ꝑturiens et ꝓpe tẽpus agens
Accedent ꝓpius veniẽtꝫ videre ſepulchꝝ
Nõ ſꝑ vacuũ ꝑmanet atꝫ capax
Nõ deeſt etati. tenere ſupplebit eoꝝ:
grã. conſoꝛtes quos habuere vie
Pꝛeſtabũt ãnos pr̃ et pedagogus eiſdem
Quotq̊t opus fuerit ſi tñ eſſet opus
Qui dedit ecclias nũquid non cõtulit ãnos
Et moꝛes q̃les talibus eſſe decet
A ſimili reliquũ potuit q̃ contulit vnũ
Jure pari licuit illud et illud ei
Impubes pueros paſtoꝛes eccliaꝝ
Vidimꝰ effectos pontifices ve ſacros
Hic dixit quidã de quodã pontificando
Cũ pꝛinceps regni ſollicitaret eum
Eſt puer et nondũ diſcernere poſſumꝰ vtrũ
Feĩa vel mas ſit et modo pꝛeſul erit
Talibꝰ eſt hodie cleri populiqꝫ pateſtas
Atꝫ domꝰ dñi cura regenda data
Talibꝰ ecclia xpĩ ſuffulta colũpnis
Decidet ante ſuã ꝑiugulata diem

¶ De ĩanibꝰ et vanis pꝛeſulũ actionibꝰ

Si q̃ras quid agat feſtinꝰ ꝑ̃ſul in vꝛbe
Aſſumptis canibꝰ in nemꝰ ire parat
Aut vt aues auibꝰ capiat vel piſcibꝰ hamũ:
Mittat. vt eſoꝛem nũc trahit inde lupum
Ardea viſa fuit fluuiali pꝛoxima rupe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Jacet vt accipitrē preſul ab vrbe ruet
Siluaꝝ ſaltus plus ꝙ loca ſacra frequentāt
Latrat⁹ qꝫ canū canone pluris hn̄t
Plus cane ꝑcuſſo dolet anxius aut aue leſa
Qm̄ ſi decedat clericus vn⁹ ei
Sepe dies tota cauſis cedet ſine cauſa
Officijsqꝫ ſacris ſufficit hora breuis
Litibus īpenſa breuis eſt q̄uis mora longa
Moxqꝫ qđ ē dn̄i tedia magna parit
Artius inſiſtit lepori canis ira quietus
Donec et officiū cōpleat ille ſuū
Qm̄ ſua ꝓſoluant dū tēpus et hora req̄rit
Pontifices nr̄i debita penſa deo
Qui ſi pro dn̄o paterent̄ qđ patiūtur
Propter res viles deliciasqꝫ breues
Nullus eos dubitet viuos in carne manētes
Eſſe dei ſcōs martirib⁹ qꝫ pares
Nec tn̄ iſta pati pudet hos quos penit⁹ hoꝝ
Quāuis ſepe grauat ſuſtinuiſſe iugum
Nā deus illoꝝ pro quo patiunt̄ ad horā
Hec mala pro meritis p̄mia digna dabit

Brunell⁹ iteꝝ narrat galieno de
abbatib⁹ priorib⁹ et cōuentualib⁹

Quodqꝫ magis miror abbates atꝫ priores
Conuent⁹qꝫ ſacer quos ſu⁹ ordo ligat
Canone poſt habito quē ſunt ſeruare ꝓfeſſi
Quēꝫ patres ſcī cōſtituere ſibi
Ecce retro redeūt ſorbentqꝫ qđ euomuerūt
Vt canis ad vomitū ſuſqꝫ reuerſa lutum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Exterius faciē pretendūt religionis
Interiusqꝫ gerūt pectora plena dolo
Qui duce bernardo gradiunt̃ vel benedicto
Aut auguſtino ſub leuiore iugo
Oēs ſunt fures quocūqꝫ caractere ſcō:
Signati veniāt magnificentqꝫ deum
Ne credas verbis nec credas veſtib9 albis
Dix etei fratrib9 eſt adhibenda fides
Quoꝝ vox leta vox iacob credit̃ eſſe
Cetera ſunt eſeu brachia colla man9
Rurſum in egiptū quā deſeruere reuerſi
Dulce ſibi deputāt a pharaone p̄mi
Carnis ad illecebras nullo retinēte ruentes
In foueā mortis carne trahente ruunt
Inuidie ſtimulis vexant̃ et ambitionis
Eſtibus aſſiduis p̄cipueqꝫ tribus
Prim9 vt aſcendāt labor ē. ſequit̃qꝫ parentū:
Indiſcret9 amor. cura quiete carens
Hac oēs ardent hac oēs febre laborāt
Hec tenet imperiū poſtpoſitura deum
Hinc vt opes habeāt ſumma virtute laborāt
Poſſideantꝫ breui tempore ꝑta diu

De religioſis in generali

Olim pauꝑtas rebuſqꝫ carere caducis
Religioſoꝝ gloria magna fuit
Nūc niſi poſſideant aīarum dampna ſuarū:
Res et opes magnas paſcua prata greges
Eſſe putāt miſeri. quia mūdo pauper hrī
Inter eos hodie credit̃ eſſe nephas

Pauꝑ erat xp̄s quē ſic imitando ſequunť
Pauꝑis vt ſine re nomen habere queāt
Sicqꝫ volunt dici ꝙ nolūt eſſe. putātes:
Oīa cernentē fallere poſſe deū
Oībus abiectis inopis veſtigia xp̄ī
Verbis non factis ſe ſtatuere ſequi
Spreuerūt mundū ſed tali conditione
Vt ſemel abiecta ſemꝑ adeſſe queāt
Ne quid eis deſit ſpreuerūt oīa..felix:
Quiſquis vt ipſe metat plurima pauca ſeret
Cū lupus ex habitu nō eſt ſuſpectus ouili
Dentis ab effectu quo teneať habet
Simpliciter gradiť vulpes vultuqꝫ modeſto
Et nichil ī facie ſuſpitionis habet
Corde ſed aſtuto vincēs aīalia multa
Sꝑ in īſidijs tota doloſa manet
Quo magis aſcendit celo vicinior alto:
Accipiter·predam fortiꝰ inde capit
Fortior vt feriat aries retrocedit.et ictus:
Suſcipit obſtipo vertice datꝫ ſimul
Sic faciūt hodie quos mūdus religioſos:
Eſtimat.et ſcōs predicat eſſe viros
De quibꝰ ad pn̄s quāuis m̄ multa ſupſint
Plura loqui timeo ne reprehendar ego

¶ Brunellꝰ de lapcis ſicut didicit ſub ꝑlice ab auiū garritu locū et tempus deſignans

Sed quid de lapcis dicā ſi publica q̄dam
Dixero q̄ didici.publicus hoſtis ero

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Nuper cū ꝓfugus fugerē feſtinꝰ ab vꝛbe
Bernardū fugiēs verbera ſeua timens
Abdita querebā loca q̄ non poſſet adire:
Ille meꝰ dn̄s. ruſticus ille miſer
Qui me q̄ꝛebat ꝑ deuia queqꝫ locoꝝ
Cū canibꝰ multis multa minando m̄
Jurauitꝫ ſatis ꝙ ſi poſſem reperiri
Illud iter luerem tēpus in oē meū
Nōqꝫ fugā doꝛſo michi ſcriberet eſſe legendā
Talit̄ vt nūq̄ non meminiſſe foꝛet
Me q̊ꝫ ſtertentē letus q̄nqꝫ putabat
Ad mota ꝓpius pꝛendere poſſe manu
Sed celer exiliēs bernardū pene ſequentē
Ridebā dn̄m cōſcius ipſe meum
Sepe ſupinatū per poſterioꝛa coegi
Calceqꝫ ꝑcuſſum ſtertere moꝛe meo
Eſtꝰ erat laſſus qꝫ fui voluiqꝫ ſub vmbꝛa:
Plicis optato mēbꝛa fouere thoꝛo
Carmīa q̄ nuper me cōpoſuiſſe videbar
Scribere conaboꝛ tutis ab hoſte meo.
Et locꝰ et tēpus ſtudio nimis apta volentē:
Scribere cogebāt īpꝛobitate ſua
Vēter erat plenꝰ pes laſſus pagina pꝛompta
Exceptura noua carmīa digna nota
Cūqꝫ manꝰ calamū ferrūqꝫ teneret acutū
Accipetqꝫ nouos pellis ouina tonos
Neſcio quē ꝓpe ſub ramis plicis alte
Audio garritū ꝑcipioqꝫ ſonum
Nec moꝛa tāta locū volucꝝ vaga t̄ba repleuit
Silua ꝙ ampla pꝛius tūc tn̄ arta foꝛet

Intonet oē nemꝰ volucrū dipſa ꝑ auras:
Vox abit in celū cōcutiendo ſolum
Ipſe michi timui cepiqꝫ timendo coactꝰ:
Dicere quid ſibi vult hoc nouitatis opus
Terreor aſpect unec mirū. tū quia notꝰ:
Non erat ille locus. tum quia ſolus erā
Auribus erectis et fixo corpe toto
Proſtratꝰ iacui murmuris abſqꝫ ſono
Pectora tondebā tacitus veniāqꝫ precabar
Voto non verbo ſupplice corde meo
Pene timore graui ventrē ſine vētre reſolui:
Contigit. et dubito ne ſit et an ſit ita
Nāqꝫ graues vēti tēpeſtateſqꝫ moroſe
Imbribꝰ exiguis conticuere ſimul
Agminis in medio tota reticēte caterua
Surrexit ſolus coruꝰ adorſus ita

Introducit brunellꝰ primo narratio
nem corui de qualitate conſilioꝝ

Dilecti frēs dn̄iqꝫ mei ſpeciales
Si placet audite me. ꝗa pauca loquar
Non ꝗa ſim melior vobis vel ſanctior vnus
Vtpote de vili ceſpite natus ego
Vel quia plus ſapiā. cū ſit ſapiēcia prima:
Teſte dauid magno. fore timere deū
Sed quia ſum maior natu ſenioribꝰ iſtis
Oībus annoꝝ teſte tp̄e michi
Me noe ſeptennē prudens īduxit in archam
Cum tegeret montes altior vnda fluens
Poſtea fluxerunt ꝙ̄ plurima ſecula nobis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Pluribꝰ ignota ſecula valde bona
Quoꝝ dū recolo necnō tacitꝰ qꝫ recordor
Qm̄ bona tūc fuerint qm̄qꝫ referta bonis
Hoꝝ reſpectu q̄ ſint mō. triſtis et amens:
Tp̄a feſtine mortis adeſſe reor
Nā ſeneſcētis mundi decus oē receſſit
Sed ſua queqꝫ ſuū deſeruere ſtatum
Syd͛ra terra mare ſolita priuata tenore
Legibus antiquis dedidicere regi
Et ſi p̄terita preſentibꝰ ānumeremꝰ
Nulla coherebūt corꝑi mēbra ſuo
Ordine trāſpoſito variant̄ ſecula queqꝫ
Alter et eſt hodie ꝙ̄ fuit orbis heri
Contra naturā rerū natura miſ̄trat
Deſerit et curſum nox qꝫ dieſꝫ ſuum
Hinc hoīes morbi perimūt aīalia peſtes
Hinc qꝫ languore premoriunt̄ aues
In prōpta cauſa qm̄ peccauimꝰ oēs
Ne ſupereſt q̄ ſe iudicet eſſe reū
Oēs ſunt iuſti nullꝰ peccauit inique
Nil ego cōmiſi tu nichil ille nichil
Non ego guſtaui cūcti dixere miſ̄tri
Et tn̄ abſorbtū conſtitit eſſe canem
Eſto ꝙ apponat aliq̄s ſua crimīa flere
Et de cōmiſſis penituiſſe velit
Pectore contrito ſtatuat ſua facta fateri
Crimīa cū lacrimis cūqꝫ dolore graui
Cui ſua ſecure poterit ſecreta fateri
Oībus ex nobis. neſcio crede michi
Mille michi frēs numeres totidemqꝫ ſorores

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Mille ſed et mr̄es ſint michi totqꝫ patres
Oībus ex illis ſecreti cōſcius vnꝰ
Vnicꝰ atꝫ meus conſiliatoꝛ erit
Dixero ſi coꝛuo coꝛuꝰ mea crimīa dicet
Coꝛnici coꝛnix ꝑ foꝛa cūcta canet
Si me ꝓdidero gallo. gallina qđ abſit:
Pꝛodigiū pullis me dabit eſſe ſuis
Moꝛs m̄ ſi taceo moꝛs eſt ſi dixero quitq̄.
Me duo dura pꝛemūt hinc timoꝛ inde pudoꝛ
Lingua ſacerdotū qm̄ ſecreta reuelat
Factus ſecreti cōſcius ipſe tui
Qui cadit in gladio ſemel ē plangendꝰ. et ille
Tꝑe perpetuo quē ſua lingua necat
Vos igit᷑ qui vel facitis fieriqꝫ videtis
Plurima q̄ non enumerāda modo
Quid cui dicatis ne poſtea peniteatis
Quiqꝫ per exemplū diſcite q̄ſo meū
Qui ſciat atꝫ velit crebro releuare cadentem
Et magis afflictos exhilarare magis
Qui mox quaſſatū calamū nō cōterat. ymmo:
Alliget et ſanet ſuſtineatꝫ diu
Qui grauiter lapſis ignoſcēs cōpaciat᷑
Sepe reformidet talia poſſe pati
Qui ſꝑ fragilis q̄ꝫ ſit caro pꝛemeditet᷑
Et leuis ad lapſum cōditione graui
Qui grauiter leſus non exardeſſet in irā
Nec mox vindictā poſcat ab hoſte ſuo
Sed pius et paciēs oēm pꝛius ipſe remittit:
Criminis offenſam. quā roget alter eum
Qui ſibi ſufficiēs nec opū cupidꝰ nec hōꝛis

Reſpuat oblata/ꝓprietate carēs
Quē nec amor mūdi vexet nec cauſa parentū
Vel data ſupplātent munera dulce malū
Qui nec amet vel agat qđ ꝗs iuſte rephēdit
Cui ſit idem ſecū viuere qđ ſine ſe
Si fuerit talis tantꝰq; reptus in orbe
Confeſſor fateor cūcta fatebor ei
Exemplū vobis ego ſum cui garrula quōdam
Lingua fuit dāpno teſte colore meo
Dū tacui dilcūs erā ſed prodiga lingua:
Reddidit exoſum. ve tibi lingua loquax
O ꝗ̄ diues erā multiſq; beatus amicis
Donec ſubripuit me mea lingua michi
Felix ſi ſtatua martis taciturnior eſſem
Māſiſſetq; m̄ qui fuit ante color
Qđ ſemel amiſi longū dāpnat in euū
Lugeo perpetuo tpe triſtis ego
Grā fama decor michi ſūt ſublata loquēti
Surripuit totū lingua diſerta minꝰ
Lingua loquax nocuit fateor. q̄a ſi tacuiſſem
Cūcta remanſiſſent inſita dona prius
Inter aues oēs formoſior vnꝰ habebar
Et magis acceptus oībus vnꝰ erā
Vox mea clara priꝰ miſero vix rauca remāſit
Crimīs admiſſi teſtis et ipſa mei
Perpetuaq; foret mea gloria ſi tacuiſſem
Sed quia non tacui tota repente ruit
Vn̄ mei memores linguā cohibete loquacem
Ne iugulent dn̄m prodiga facta ſuū
Pauca loquar ſalua dn̄or pace meorū

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Vera tn̄. veris ſi licet eſſe locum
Non ē mirādū quāuis aduerſa frequenter
Nobis contingūt et mala plura premūt
Nos ſumꝰ in cauſa ſi cauſam querimꝰ. ipſi:
Cur tot in aduerſis deficiamꝰ ita
Nos ſata deſtruimꝰ nos ſemīa diripiētes:
Tollimꝰ· et plenos depopulamur agros
Ne faciāt fructū. flores mox arbore natos
Vnguibꝰ et roſtris dilaceramus eos
Cedibꝰ aſſiduis inſiſtimꝰ atꝫ rapinis
Ad bona difficiles luxurioſa cohors
Eſtimat excuſſam tute ſe depoſuiſſe:
Ruſticus ānonam. poſte tenēte ſerā
Sed gallus veniēs tota comitante ſequela
Qnātumcūqꝫ placet tollit et inde fugit
Nec ſatis ē ſumpſiſſe ſatis. totā niſi maſſam:
Diſꝑgat pedibꝰ per loca cūcta domus
Niſus et accipiter poſtq̄ fuerit bn̄ paſtus
Auolat et dn̄m ſpernit adire ſuū
Nec pueri lacrimas ſeſe reuocātis et illi:
Brachia tendentis reſpuit atꝫ fugit
Qua tociēs paſtꝰ tociēs portatus amicā:
Spernit vt hoſtilem captꝰ ab hoſte manū
Certa licet quāuis obiecta pericula mortis
Immineāt pueris nō miſerent̄ eis
Cūqꝫ ſequunt̄ eos ꝑ deuia queqꝫ locoꝝ
Sepe quidem ſiluis ſepe necant̄ aquis
Sic bn̄ pro meritis nr̄os veneramur amicos
Reddimꝰ atꝫ bona pro vice ſepe mala
Pphytacꝰ in thalamū dn̄o redeunte puella:

Prodit. et illaꝝ verba tacenda refert
Que fuerāt ſecū tacide timideq́ȝ locute
Antris et tutis et ſine teſte locis
Neſci9 ille quidem ſed neſcius pmmo tacere
Profert plus equo phytacus oris hñs
hinc auib9 crebro miſcent acompta puelle
Diſcunt ante mori ꝙ̄ didicere loqui
Sunt et aues alie q̄ toto tp̄e vite
Religioſoꝝ clauſtra beata colunt
Que q̊t eis faciūt diſcrimia ſepe ꝑ annū
Non ego ſufficio dinumerare modo
hinc ē ꝙ populus odio nos odit iniquo
Reddit et exactā pro vice ſepe vicem
hinc ē cotidie ꝙ nobis inſidiant̄
Tollit et emedio nos ĩimica manus
hic laq̄os ponūt nobis hinc rethia tendūt
hinc lapis inde parit miſſa ſagitta necem
hinc ĩuiſcatis pedib9 retinent̄ et alis
Fallimur et dulci ſepe tonāte tono
Iſta nec ĩmerito patimur luim9q́ȝ coacti:
Plurima. q̄ gratis facta fuiſſe liquet

¶ Narratio galli

Talia dicēti gallus reſpondit. amice:
Pone modū verbis. ſūt ſatis iſta. tace.
Sūt diſcreta min9 tua verba min9q́ȝ diſerta
Nec ſapit in nr̄o pectore ſermo tuus
In ſermone tuo nimis es diffuſus. habūdans:
Verbis non ſenſu. qd̄ ſolet eſſe ſenū
Olim lingua tibi dāpnoſa fuiſſe refertur

Sed nec adhuc quitꝙ̄ pꝛofuit illa tibi
Plurima vidiſti velut is qui tꝑe longo:
Dixit. et inſpexit ſecula multa retro
Vn̄ nec ē mirū ſi iam delira ſenectus:
Errat. et exiſtat mens ratione carens
In ſene decreſcunt ſꝑ creſcentibꝰ ānis:
Hinc mētis rō coꝛpoꝛis inde vigoꝛ
In ſene deliro ſenſus paciunt᷑ eclipſim
Quē cōſtat caſu non ratione regi
Turbato crebꝛo turbant᷑ et oīa menbꝛa
Deficiūtqꝫ ſibi lumīa lingua manꝰ
Hinc ē ꝙ ſceleris nos arguis et repꝛehēdis
Tamꝙ̄ ſis ſolus iuſtus et abſqꝫ nota
Iuſtus es et certe toto ſpectabilis oꝛbe
Qōqꝫ ſatis ſine me pꝛedicat archa noe
Nōne reuerſuꝝ noe te dimiſit ab archa
Qui te detinuit cauſa. cadauer erat
Te gula te venter te vicit īepta voluptas
Pꝛoderis vt dn̄m ꝑfidus ipſe tuū
Si vitā moꝛes actuſqꝫ tuos bene penſas
In toto mūdo par tibi nullus erit
A teneris ānis didiciſti pꝛidus eſſe
Non potes illud adhuc deſeruiſſe ſenex
Vētris ob ingluuiē vilemqꝫ cadaueris eſcam
A puero cōſtat te violaſſe fidem
Nā bene pꝛo meritis dn̄m male deſeruiſti
Tꝑe qō fuerat deſeruiſſe nephas
Contraherēt de te maculā ne cetera queqꝫ
Perfidus exiſti non rediturꝰ item
O ꝙ̄ diſſimilis tibi ſum quantūqꝫ repugnāt:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Moribꝰ et factis oīa nrā tuis
Nactꝰ ei dn̄m quemcūqꝫ fidelis eidem:
Tꝑe perpetuo ſeruio. ſeruo fidem
Perueniūt eciā ꝑ me nōnulla ꝑ annū:
Cōmoda pauperibꝰ diuitibuſqꝫ ſimul
Per me pluma dat̄ q̄ feſſa labore diurno
Ut vires reparēt mollit̄ oſſa cubant
Per me precipue medicoꝝ cura iuuat̄
Et dat̄ infirmis delicioſa caro
Pinguis et eunuchus nrā de ſtirpe creatus
Fortibꝰ et ſanis fortior eſca dat̄
Tꝑe nocturno vigili vigilantior omni
Horaꝝ noto tꝑa voce mea
Ipſe pigros pueros nec ſurgē mane volentes:
Excito. nec patior īcaluiſſe thoro
Et ꝑ quā pingues pulli ꝓcreant̄ et oua
De lūbis nr̄is cepit origo prior
Plura ſed et ꝑ me conſtāt collata fuiſſe:
Cōmoda. q̄ non ſunt enumerāda modo
Non tn̄ ingratus vel īofficioſus eiſdem
Quos m̄ ſors dn̄os cōtulit eſſe volo
Nāqꝫ malignari ſi vellem. ſi qꝫ qd̄ abſit
Neſcirē labījs ponere frena meis
Multi de medio fierēt dignaſqꝫ ſubirent:
Penas pro meritis carceris atqꝫ crucis
Nocte ſub obſcura q̄ fiunt multa nephanda
Et que nocte nigra ſint michi nota ſatis
Quid facia dn̄s quid dicat ſeruꝰ iniquꝰ
Si fora nouiſſent oīa ſicut ego
Sepe viros multos multas eciā mulires

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

In cruce ſuſpenſos mane videre foret
Ruſticꝰ vxori tacitꝰ quid dicit in aure
Ipſe licet nolit me latuiſſe nequit
Dñi nolũt ꝙ me contingit ledere queꝗ̃
Vel ſcelus alterius prodere voce mea
Abſit vt aſſimiler coruo qui prodidit illum.
Qui ſibi precipue cauſa ſalutis erat
Jupiter ante precor in me ſua fulmĩa mittat
Deuoret et terra meqꝫ genꝰ qꝫ meũ
Me priꝰ vnda maris abſorbeat inqꝫ ꝓfundũ
Gurgitis inferni precipitatꝰ eã
Qm̃ cõmiſſa michi q̃uis ſecreta reuelem
Exeat aut ſermo prauꝰ ab ore meo
Cũ quibꝰ ẽ vita cui vis coĩs habenda
Hos niſi cõmendet laudet hõret amet
Deſipit et ſtatue ſimilis quãuis ſine ſenſu:
Corpis huãni ſenſibile corpus habet
Hic meꝰ ẽ aĩmus hec eſt ſentencia vera
Hec ꝓ me ſolo dixero ſolus ego
Niſus et accipiter ꝓ ſe reliqꝗꝫ loquant̃
Qui ſatis etatis vocis et oris hñt
Ruricolis ſubici mea me fortuna coegit
Et procul a regũ iuſſit abeſſe domo
Huc niſi vim paſſus venio delatus in aulam
Interſum regũ conſilijs qꝫ ducũ
Hijs loca ſecreta ſtrepituqꝫ carẽcia vulgi
Et ꝓcul a turbis ĩcoluiſſe dat̃
Principis in thalamo poſiti ſtatuunt̃ ĩ alto
Vt de ſublimi multa videre q̃ant
Angulꝰ extremus thalami locꝰ aptus agẽdis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Reb9 in occultis intitulat eis
Illic cōſilia crebro capiunt iniqua
Illic tēptari peſſima ſepe ſolent
Gracior interdū pueris ſimul atq puellis:
Angul9 eſt aura nox tenebroſa die
Hic ſolet abſcōdi fructū qd ventre ſoluto
Egrediēs tēpus vim tulit ante ſuū
Hic qq conſueuit fieri confeſſio. nulli:
Facta ſacerdotū nec facienda reor
Hic aconita latent longo qſita labore
Hicq nouercarum carmīa dira vigent
Vt puer ancipitrē veniēs de nocte pfunda
Viſitet infirmū poſtulat ille locus
Hic locos aſmaticos ſanat. curatq caducos
Et facit in noctē ſepe venire diem
Hec igit loca ſunt quibus eſt odioſa lucerna
Et vicij titulo pmia laudis habent
Niſus et accipiter loca q malefacta ſequant
Rem bn̄ nouerūt que ſit et vnde loquor
Hij duo precipue ſi vellent dicere verū
Mira quidem poſſent dicere vera tn̄

¶ Hic brunell9 deniq niſum intro
ducit loquētē eciā de fideli cōſiliario

Talib9 auditis niſus rn̄det. iniquū:
Arbitror officiū deſeruiſſe ſuum
Nos ſum9 ingenui generoſo ſcemate nati
Non decet os nr̄m turpia verba loqui
Quitquid agūt pueri nobis paciēcia facti
Tpe perpetuo qr ſit habenda puto

Si ludūt pueri cū nō ledamur ab ipſis
Cur ledamꝰ eos ſit pꝛocul iſte furoꝛ
Qui ſua nō dubitāt nobis ſecreta fateri
Ne ꝓdamꝰ eos iure tenemur eis
Nos pueri paſcūt nos poꝛtāt noſqꝫ repoꝛtāt
Nos qꝫ cōſeruāt ſedulitate ſua
Reddit᷑ exoſus merito delatoꝛ. amico:
Crimīs eſt crimē īpoſuiſſe ſuo:
Cū taceāt oculi q̇ res qꝫ videre ſtupendas
Cur qđ nō videat garrula lingua refert
Abſit vt os oculis hac cōditione miſtret
Alter vt ambobꝰ cauſa fit vn̄ ruant
Os male ſi pꝛauū laxes cū ſit tn̄ vnū
Quid pꝛodeſt oculos cōtinuiſſe duos
Os igit᷑ pꝛauū taceat quoaduſqꝫ loquant᷑
Aures aut oculi pes ve manꝰ ve ſibi
Soluere tūc poterit īdicta ſilencia lingua
Cū pꝛius audierit cetera mēbꝛa loqui
Si pꝛius ediderit oculꝰ qđ vidit ad auris
Aū qđ audiuit pesꝫ manꝰꝫ mea
Libera cum ligua ſua vox redat᷑ in oēs
De quibꝰ ad pn̄s q̄ſtio mota fuit
Hoc tn̄ adiecto qđ quis ſibi foꝛte cauere
Nec mēbꝛis valeat muta ſit vſqꝫ q̄at
Nā nichil in mūdo cū ſint nequiſſiā multa
Hoc vicio neq̄ꝫ nequius eſſe poteſt

Volūtas et rō bꝛunelli loquit᷑ ad galienū

Talia dicēte niſo mea lumīa clauſit:
Sompnꝰ. et incepi ſtertere moꝛe meo

A ſonitu volucres vernaqꝫ velocius aura
Excite ſubito diſparuere loco

¶ Idem bꝛu. de inſtabilitate mūdi

Talia mi doctoꝛ mecū dū ſepe recoꝛdoꝛ
Artoꝛ et in curas diſtrahoꝛ ipſe graues
Cūqꝫ nichil ſtabile maneat ſub oꝛbe creatū
Quis neget inſtabilem quēlibet eſſe ſtatum
Een ego qui furrā iuuenis paciensqꝫ laboꝝ
Et foꝛtis modo ſum fractꝰ et ipſe ſenex
Cūqꝫ ſatis conſtat centū vixiſſe ꝑ annos
Dix michi iam videoꝛ tres habuiſſe dies
Oīa teſtantᷣ ſolū ſupereſſe ſepulchꝛū
Sicqꝫ dies ſupeſt auguroꝛ eſſe bꝛeuē
Viuere velle diu nichil ē niſi velle qꝺ abſit:
Viuere pccō. vita ſit ergo bꝛeuis
Cū ſine pccō non ſit naſcētis ab aluo
Vna dies pueri quid reoꝛ eſſe michi
Qui ſꝑ pecco nūꝙ qꝫ miſer reſipiſco
Non metuēs hoīem deſpiciens qꝫ deū
Nec tn̄ ignoꝛās pecco. ſed pꝛaua ſcienter:
Et pꝛudēns facio religioſus ego.
Cūqꝫ miſer meditoꝛ loquoꝛ et operoꝛ mala ſꝑ
Poſterioꝛe die deterioꝛa ſequoꝛ
Pꝛauꝰ heri peioꝛ hodie cras peſſimꝰ. vltra:
Quo nam ꝓgredioꝛ pꝛonꝰ in oē malum

¶ Hic iteꝝ bꝛu. ꝓponit ſe tradere religioni ſue

Hinc ē ꝙ ſtatuo me tradere religioni
Cuiꝰ ego pꝛimꝰ doctoꝛ et auctoꝛ ego

Hāc ego quācicꝰ dn̄o p̄ſtāte ſubibo
Sollicitꝰ vite de breuitate mee
Hac q̄ꝫ de cauſa romā deuotus adibo
Ut confirmet̄ hic nouꝰ ordo michi
Nec michi difficilē ſup hījs credo fore papā
Aſſenſum facilem curia tota dabit

¶ Brunellꝰ cōſulit galieno vt ſecū ītret eūdem ordinem

Et ſi forte velis vitā mutare mgr̄
Cōſilio ne quoq̄ꝫ longiꝰ ire pares
Nec te diſcipulo pudeat tua colla mgr̄:
Subdere pro dn̄o. proq̄ꝫ ſalute tua
Iſtud cōtingit in religione frequenter
Qđ maior ſeruit p̄ficit̄ q̄ꝫ minor
Digna ſub īdignis viuūt· roſa ſub ſaliūcis
Lilia ſub tribulis ne mouearis in hījs
Opprimit ingeniū ſeruꝰ ſtultꝰq̄ꝫ diſertū
Iniuſtus iuſtum nox tenebroſa polum
Qđ magis abiectū vel qđ minꝰ vtile cernūt
Maiori ſtudio magnificare ſolent
Exemplūq̄ꝫ mee mr̄is meditemur in actu
Qđ fuerat ſolita ſepe referre michi

¶ Hic ītroducit exēplū de tribꝰ deabꝰ fatalibus q̄ pce dicunt̄ et fingunt̄ fila ducere

Ibāt tres hoīm curas releuare ſorores
Quas nos fatales dicimꝰ eſſe deas
Unꝰ erat cultꝰ tribus hījs. eadēq̄ꝫ volūtas:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Nature viciis ferre ſalutis opem
Et qđ aura minꝰ dederat vel ꝓdiga multū
Hiis emēdandis plurima cura fuit
Dū graderent̾ ita caſu reperiere puellā
Colle ſub vmbroſo que ioue digna fuit
Nā formoſa nimis generoſo ſcemate nata
Equabat vultꝰ nobilitate genus
Propter eā ſuperi ſuperis ſi nota fuiſſet
Monuiſſent magno p̄lia magna ioui
Jupiter ipſe polo ꝙ̄ virgine ſe caruiſſe
Septēni ſpacio mallet et exul agi
Nil tribuiſſe magis potuit natura decoris
Si ſtiga iuraſſet vel ioue nata foret
Planctibꝰ ille tn̄ tantis lacrimiſq̄ʒ vacabat
Qđ circūpoſitam ſepe rigaret humū
Nūc faciē cedens nunc palmis pectora tōdens
Nō requieſcebat vnguibꝰ ora ſecans
Hac igit̾ viſa gemine voluere ſorores:
Ferre ſalutis opē ſi licuiſſet eis
Jnſtabātq̄ʒ due dn̄am ſociāq̄ʒ rogantes
Vt ſaltē ſineret micīꝰ eſſe malū
Jlla ſed econtra verbis vultuq̄ʒ renitens:
Obſtitit.et ſurda ꝑtulit aure preces
Sed ne ſollicitas ſuꝑ hiis timidaſq̄ʒ ſorores:
Et quaſi cōtemptas redderet.īquit eis
Venimꝰ vt noſtis nos tres īuiſere mundū
Vt ferremꝰ opem ſed quibꝰ extat opus
Non opus ē iſti quia quā natura beauit
Jn quantū potuit et quibꝰ auſa fuit
Cui genꝰ et ſpeciē forme tribuit ſpecialem

Debet et id nobis et ſatis eſſe ſibi
Forſitan auxiliū ſi preſtaremꝰ eidem
Poſſet de facili deteriora pati
Obfuit augmentū multis meliꝰ ꝙ fuiſſet
Viuere contētos ſimplicitate ſua
Querere ꝙ̄ ſupra vires ꝓrias aliena
Et vetitis ꝑiter illicitisqꝫ frui
Nature ſtudio q̄ non comitantᷣ et vſu
Succūbunt leuiter deficiūtꝫ cito
Non patiᷣ natura diu cōtraria iungi
Nec ſibi vim fieri. vult rōne regi
Dixit et abſcedens flentem triſtemꝫ reliq̄t
Non īmutato q̇ fuit ante ſtatu
Cūqꝫ recedentes feruētior vreret eſtas
Artaretꝫ nimis hinc calor inde labor
Vicini nemoris vmbras petiere volentes:
Arentē gelido fonte leuare ſitim
Iā nemꝰ attigerāt ſed et ecce puella venuſtas
Inqꝫ thoro poſita ſola iacebat ibi
Que cum numībꝰ aſſurgere leta paraſſet
Nō potuit multa mole retenta pedū
Qđ potuit fecit ſua brachia prona tetēdit
Obtulit et lepide verba ſalutis eis
Edocuit viā nemoꝝ qua ꝑte ſerenꝰ:
Fons erat. et viuas ꝑturiebat aquas
Addidit et dicēs irem comes ipſa libenter:
Vobiſcū. ſinerēt ſi mea fata michi
Sꝫ pedis et femoris cū pōdere cūꝫ dolore.
Hereo cōtinuo corꝑe fixa thoro
Huc et vt vmbrarer alieno fulta ducatu:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Non ꝓprio veni ſumqꝫ relicta michi
Talibꝰ auditis gemine fleuere ſorores
Querētes dn̄am flectere flendo ſuā
Cūqꝫ nimis flerent multūz diuqꝫ rogarēt
Quatenꝰ huic ſaltē redderet ipſa gradum
Vt pedibꝰ niti ꝓpriis poſſetz reuerti:
Sana: nec vlteriꝰ egra tenere thoꝝ
Illa nichil mota ſed nec miſerata ſorores
Ibat et exorſa taliter īquit eis
Vt decet et debet multa pietate moueri:
Vos video. bene nūc votaqꝫ vrā ſcio
Sūt pia. ſed iuſta non ſunt. q̄propter opꝫ:
Iure repellanť que ratione carēt
Virgīs illiꝰ pro qua me ſollicitaſtis
Que ſit conditio cernite quiſ ve ſtatꝰ
Pōdere preſſa pedū ꝓhibetur figere greſſum
Heret et aſſiduo pondere merſa thoro
In mēbris aliis qꝫ vigent ſpecialia dona
Si bn̄ penſetis inſita multa manent
Hinc ſenſu mētis hinc pollet acumīe vocis
Moribꝰ et ſtudiis hinc vacat inde viget
Grā tanta ſibi manuū cōceſſa videtur
Qd vix aut nūq̄ poſſit habere parem
In tribꝰ excellit cū ſit pulcherrima vultu
Pectore voce manu ſunt ſatis iſta ſibi
Sola decem poſſit ſatis exhibuiſſe puellis
Ex manibꝰ ſolis. ſola quid ergo iacet
Non opus ē igiť ditari munere nr̄o
Cui natura potens tot precioſa dedit
Officio priuata pedū ſi languet in vno

In tribus aut certe q̃tuor ipſa viget
Talibꝰ auditis lacrimas tenuere ſorores
Reſtantē ꝫ ſibi corripuere viā
Serior hora deas monet ĩdulgere quieti
Alternaq; vice nocte leuare diē
Cūꝫ forent poſite ſeſe iā cōpoſuere
Vrbis in ĩtroitu q̃ ꝓpe forte fuit
Exĳt in biui̅ū ventrē purgare puella:
Ruſtica. nil reuerēs inuerecūda deas
Veſtibꝰ elatis retro nimiūq; reiectis
Poplice reflexo crure reſedit humi
Vna manꝰ fenū panis tenet altera fruſtū
Sed neq; ꝓ populo ceſſauit ꝑtereunte
Nec ꝓpter poſita numina ſacra prope
Erubuere due viſum vultūꝫ tegentes
Veſtibꝰ obiectis arripuere fugam
Tercia ſubſiſtens reuocāsq; duas fugiētes
Vt q̃d ait fugitis ſiſtite queſo gradū
Que nā cauſa mali nō ſompnia vana viꝺtis
Qꝺ mō vidiſtis alter orizon erat
Non habuit meliꝰ q̃ꝫ qꝺ nobis manifeſtū:
Fecit. et oñdit ſimplicitate ſua
Si natura potens meſere meliora dediſſet
Non ita monſtraſſet cornua luna noua
Hic opꝰ hic opꝰ eſt nō ꝑcere ſed miſereri
Et feſtinādo ferre leuam̄e ei
Hic opꝰ hic opus ē et diffundamꝰ habunde
Et demꝰ larga munera magna manu
Huic nichil oĩno diues natura reliquit
Hec eget hic opꝰ eſt vt faciamꝰ opem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Iſta ſua numq̄ꝫ virtute reſurgeret·iſti:
Eſt pietatis opus ferre ſalutis opem
Si cadat iſta ſemel nō eſt q̄ ſubleuat ipſam
Nec quitq̄ꝫ ꝓpriū quo releuet̄ habet
Pauꝑ inops et egēs quā ſic natura beauit
Inſita ꝙ miſere grā nulla manet
Non quē fortuna ſed quē natura beauit
Munere virtutū diuites oēs habet
Contra naturā nichil inſeruiſſe valem⁹
Nec volum⁹ niſi qđ de rōe licet
Int⁹ et exterius eadem natura manebit
Que prius extiterat ſed ſtat⁹ alter erit
Qđqꝫ nequit fieri naturā degenerare:
Nolum⁹. īiuſtas non decet eſſe deas
Res et opes adici poſſunt extraqꝫ liniri
Nature ſalua ꝓprietate ſua
Nos igit̄ quib⁹ eſt ſuꝑ hiis collata poteſtas
Dem⁹ habūdanti munera magna manu
Diuicias et opes cenſus fundos et honores
Predia mōtana paſcua prata greges
Vrbis et iſti⁹ dn̄am ſtatuam⁹ eandem
Vt nichil in nr̄o munere deſit ei

Iteꝝ bru. hortat̄ galienū vt ſubeat ordini ei⁹

Hec mea multociēs genitrix narrare ſole
Cui⁹ me certe nō meminiſſe pudet bat
Talib⁹ exēplis in religione frequenter
Multa ſolent fieri q̄ ratione carent
Hic mod⁹ eſſe ſolet in religione mgr̄

Illud oportebit te qꝫ ſepe pati
Illud vbiꝫ viget hec ſunt ſpecialia multis
Hic prelatoꝝ mos malus eſſe ſolet
Hec ſunt q̄ faciūt inconueniēcia multa
Vt ne cōuaniāt paſtor oues qꝫ gregis
Hec ſunt q̄ pariūt in religione ruinas
Scandula contēptū ſciſmata dāpna dolum
Cetera cū poſſit multis obnoxia virtus
Contemptū ꝓpriū diſſimilare nequit
Nil grauiꝰ ledit mentē nil aliciꝰ vrit
Qm̄ cū virtutū munera ſpreta iacēt
Cetera cū ſoleāt eciā cū tp̄e labi
Hoc aīm nūq̄ꝫ deſeruiſſe ſolet
Vulneris hoc genꝰ ē qđ ꝑ medicamīa creſcit
Et grauiꝰ tactu tp̄is vlcus habet
Aſpidis hoc aīo facit īſtillare venenū
Cui nichil antidotū preualuiſſe poteſt
Contemptū ꝓpriū qui ferre poteſt pacienter
Cetera de facile ſuſtinuiſſe poteſt
Oīa cum ſoleat victrix paciēcia ferre
Victa ſub hoc onere ſuccubuiſſe ſolet

¶ Timet brunellꝰ de euētu futuro malo ex ſigno
qđ ei accidit

Talia dicēti ſubito de nare ſiniſtra
Frigidꝰ erupit ſanguis et ipſe breuis
Quo ſtati viſo dixit brunellꝰ. iniquū:
Protendūt aliquid talia ſigna michi
Olim nocte prius q̄ꝫ caudā mane moloſſi:
Surripuere meā. cōrigit illud idem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Proſpera det dn̄s m̄ nūc et de mane duro:
Eruat. inq; bonum ſit cruor iſte precor
Oī mane ſuo currēs lepus et capra clauda
Obuia ſint illis. qui mala nr̄a volūt
Noctua prima p̄cor ſit auis q̄ mane ſereno:
Exeat. occurrēs hoſtibꝰ arta meis
Obuia nens veniat lanā de vellere nigro
Deq; talo taxi feīna nuda pedes
Mane ſenex caluꝰ et veſpe crine ſoluto:
Hoſtis in occurſum curua ferat̄ anꝰ
Obuiꝰ occurrat vtriuſq; coloris eiſdem:
Obſtipo monachus vertice voce carēs
Pauperis et vidue veniēs de funere triſti:
Preſbiter iratꝰ ipſe ſalutat eos
Ad leuā buſo trāſuerſus corpe toto
Hijs prior occurrat et ferat ipſe pedem
Quiq; ſolet dici peſtiſq; nocētior oī
Ruſticꝰ occurrat hoſtibꝰ ipſe meis

¶ Qualit̄ bruuellꝰ tādem poſt diuturnū
errorem a dn̄o ſuo bernardo repitur

Vix ea fatꝰ erat cū ruſticꝰ ecce cruētꝰ:
Intrās et acclaudens oſtia dixit ita
O brunelle michi multos q̄ſite p annos
Et nūc fortuitu vixq; reperte tn̄
En ego bernardꝰ dn̄s tuꝰ en ego certe
Sub quo p̄terita crimīa cūcta lues
Huc ades accede mecū. gradieris ad vrbem
Unde receſſiſti nocte patrādo dolū

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Et nouꝰ ānus erat et ſabbata ſacra fuerūt
Tpe q̄ꝫ ſcelus hoc auſus es atꝫ nephas
Et bn̄ ſi recolo poſtq̄ꝫ me deſeruiſſes
Quatuoꝛ aut quiqꝫ luſtra dedere locū
Iā ſenio fractꝰ iā viribꝰ atꝫ vigoꝛe:
Coꝛpis effractus diceris eſſe ſenex
Abſit vt vlteriꝰ quitq̄ꝫ niſi foꝛte coactꝰ
Siue libēs facies abſqꝫ laboꝛe tn̄
Uſibꝰ addictꝰ tm̄modo cotidianis
Nil facies niſi qꝺ paucula ligna feres
Spoꝛtellas eneas geīnas. duplicesqꝫ farine:
Saccos. meqꝫ ſup nec graue ponꝺꝰ ego
Dixit et īmiſſo capiti de moꝛe capiſtro
Duxit et abduxit fuſte docente viā
Et ne foꝛte fugā rurſus meditet̄ iniquā
Subtrahat et dn̄o debita penſa ſuo

Bernardꝰ abſcidit vtrāqꝫ aurē bꝛunelli ne amplꝰ diſcurreret

Funditꝰ abſcidit aurē bernardꝰ vtrāqꝫ
Cautioꝛ vt fieret cauteriatꝰ ita
Tūc bꝛunellꝰ ait bernardo. nūc ſcio vere
Uertice cū cauda cōueniēte meo
Qꝺ m̄ ſit verꝰ ſcūsqꝫ ꝓpheta locutꝰ
Pariſius dudū dū meditarer ibi
Hic q̄ſi preterita narrauit ſepe futura
Multaqꝫ ꝑdixit nō memoꝛāda modo
Quitq̄ꝺ ei factū vel dixerit eſſe futurū
Fecerut factis verba ſecuta fidem
Sepiꝰ ille m̄ de te q̄ꝫ multa locutus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Nec ſunt priuata pondere verba ſuo
Sepe meos caſus et que vētura ſuper me:
Viderat. expoſuit preſcius ille michi
Proſpera quiqꝫ michi predixit adeſſe futura
Poſtq̄ꝫ preterita quiqꝫ ſiniſtra forent
Quatuor ex quiqꝫ iam p̄teriere ſiniſtris
Que michi predixit ille ꝓpheta meus
Quīta m̄ ſuꝑeſt ſed et ipſa nouiſſima plaga
Quā ſum paſſurꝰ perpetior qꝫ modo
Vltimꝰ ille dolor erit vltimꝰ ille dolor:
Terminꝰ. et tāti meta laboris adeſt
Vltima plaga michi finē requiē qꝫ labor:
Conferet. et voto ꝯfruar ipſe meo
Nāz meis iā quīz malis mō ſic ſuꝑatis
Mox totidem veniēt ꝓſpera fata michi
Ruſticꝰ hic nequā velut extitit añ dolor:
Principiū nobis. ſic q̊ꝫ finis erit
Prima mali cauſa contrariꝰ atꝫ rebellis:
A puero cepit ruſticꝰ eſſe michi
Prima ſtatꝰ nr̄i per eū michi q̄ſtio mota
Nāqꝫ prius toto tp̄e liber erā
Callidꝰ ille prior ſibi me ſeruire coegit
Fecerat et multū ferre laboris onꝰ
Sed vice cōuerſa finē vexatio nr̄a:
Vn̄ priꝰ cepit ē habitura ſuū
Non ego crede michi ſed ruſticꝰ ille malignꝰ
Preſtitit exēplū principiūqꝫ mali
Vn̄ ſuis meritis cōdigna rependere certe:
Non erit indignū. ſed pietatis opus
Lex antiq̄ iubet pro mēbro reddere mēbrū

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Dentē dente. pede reſtituiſſe pedem
Sic ego bernardo faciā. niſi forte qđ abſit:
Fata vocēt alijs ꝙ mea vota velint
O ſi bernardꝯ q̄ ſunt vētura videret
Et ꝙ brunello gloria magna manet
Nō ita me premeret virga baculoqꝫ feriret
Nec ferrū faceret in latus ire meū
Sed pociꝯ ꝓſtratus humi veſtigia nrā:
Pronꝯ adoraret porrigeretꝫ preces

De caſu bernardi et de driano

Talia brunello ſecū meditāte cremonā
Intrat et eſt dño ſubditꝯ ipſe ſuo
Contigit interea bernardo res memorāda
Que ſatis in tota nota cremona fuit
Fama frequēs populi rerū facies rediuiuas
Suſcitat et veteres res facit eſſe nouas
Fama frequēs populi ne tp̄a geſta ſeneſcāt
Annoꝝ ſenio conſuluiſſe ſolet
Dāpna vetuſtatis morituraqꝫ tp̄a nobis:
Fama frequēs redimit. geſta priora docēs
Tres habuit pueros pauꝑ bernardꝯ alendos
Quarta fuit cōiunx quintꝯ azellus erat
Ille domꝯ dñiqꝫ ſui ſubſtācia tota
Solus erat ꝙuis parua parūqꝫ valens
Ad fora ligna trahēs ſeſeqꝫ dñmꝫ domūꝫ
Quiqꝫ labore ſuo ſolus alebat eos
Contigit ergo ſemel ꝙ cū bernardꝯ ab vrbe
In nemꝯ exiſſet ipſe comes qꝫ ſuus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Audirent hoīs velut exiſtētis in antro
Vox foret exclamās auxiliūq; petens
Hesit et obſtupuit primo bernardꝰ et inde
Impoſuit frōti ſigna ſacrata crucis
Diſcernēſq; modū clamoris vocis acumen
Corpis humani cōperit ipſe ſonū
Deſignāſq; locū quo vox diffuſa ꝑ auras:
Clarius audiēs. ire ꝑabat illuc
Sicꝫ ſonꝰ vocis vox verbi nūcia tandem:
Noſſe dat expreſſa verba quid ipſa velint
Nobil' atꝫ potēs vir magnꝰ ab vrbe cremona
Forte dryanꝰ erat diues et ipſe nimis
Qui cū ſepe canes ſeq̄retur amore ferarꝫ
In foueā lapſum contigit eſſe ſemel
Os erat anguſtū fouee ſed lata deorſum
Atꝫ ꝓfunda nimis et tenebroſa fuit
Corruerāt q; ſimul in eam leo ſimea ſerpēs
Cum quibꝰ et quartꝰ ipſe dryanꝰ erat
Hijs tribꝰ in foueā lapſis. collapſus et ipſe:
Hoſpes et īuitus ceperat eſſe comes
Quiſq; ſibi timuit tacuitq; timore coactꝰ
Preter eum cui vox aucta timore fuit
Quarta dies aderat ex quo clamore lugubri
Queſierat vana voce ſalutis opem
Qua tñ excitus venit bernardꝰ. et illum
Poſcit vt exponat. quis ſit et vnde refert
Ille dryanꝰ ait miſer miſerabilis hic ſum
Qui nuper fuerā maior in vrbe mea
Quiſqs es accede fer opē miſeroq; miſertꝰ:
Extrahe. pro certo premia magna feres

Quitq̄d in hūanis rebꝰ michi cōpetit. illud:
Pꝛo mercede tua dimidiabo tibi
Quoꝝ magis poſſes ſecurioꝛ eſſe. deoꝝ:
Per ſacroſcā numina iuro tibi
Talibꝰ auditis ſpe lucri ductꝰ ad antrū:
Ruſticꝰ accedens accelerauit opus
Dimine contextū funē dimiſit. at illū:
Simea coꝛripiēs exit abitꝫ cito
Tūc ita bernardꝰ ſathane fantaſmate luſum:
Se reputās· dixit vuach quid īeptus ego
Ecce quid extraxi dū debuit eſſe dꝛyanꝰ.
Demone fallente ſymea magna fuit
Eſt locꝰ īfauſtꝰ vox demonis. ars. qꝫ maligna
Me male ſubuertit meqꝫ fefellit ita
Ergo reuertar ego ſigno crucis ītitulatus
Ne q̊dcūꝫ malum poſſit obeſſe michi
Talia dicentē magno clamoꝛe dꝛyanus
Aduocat adiurat multiplicatꝫ pꝛeces
Et ne deluſum ſeſe fantaſmate credat
Cōmemoꝛat ſcōs et ſacra verbarefert
Poſtulat vt funē rurſus dimittat in antrū
Pꝛemia ne pereāt ꝑcipienda ſibi
Vincit amoꝛ lucri rurſum mittit ad yma:
Funē. ſed fruſtra ſpe pereūte ſua
Funibꝰ īmiſſis ſerpēs exiuit ab antro
Hoꝛridꝰ aſpectu delituitꝫ cito
Quo viſo bernardꝰ ait. tua dona dꝛyane:
Reſpuo. cūcta tua ſint tibi tuqꝫ pꝛocul
Demonibꝰ plenꝰ locꝰ hic. fantaſmata terre:
De gremio pꝛofert et noua mōſtra parit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Jamqꝫ receſſiſſet fugiēs ſine ſpe redeundi
Spes niſi lucrādi detinuiſſet eū
Spes et amoꝛ lucri cupidū vicere. dꝛyano
Que ꝓmiſſa iuuāt multiplicāte pꝛeces
Oꝛdine q̇ ſupꝛa miſero remanēte dꝛyano
Funibꝰ īmiſſis exiīt ante leo
Palluit inſpecta bernardꝰ ad oꝛa leonis
Concutit et gelidꝰ oīa mēbꝛa timoꝛ
Nec remanere putat tutū nec voce timoꝛē
Pꝛodere. nec celerē coꝛripuiſſe fugam
Si fugit ecce fame longa ſtimulante coactꝰ:
Circuit eſuriēs oꝛe fremente leo
Si manet exoſus locꝰ eſt quia demone plenꝰ
Exactoqꝫ die nox metuenda venit
Viribꝰ elapſis ſenſum timoꝛ ebibit. artus:
Deficiūt. dn̄o deficiente ſuo
Auget et hec ſecū vox exclamātis in antro
Impoꝛtuna ſatis et miſerāda nimis
Spōdet opes et agros turrita palacia ſpōdet
Quitq̇d ſpondere coꝛde vel oꝛe poteſt
Jāqꝫ tot addiderat pꝛecibꝰ ꝓmiſſa. ꝙ ipſa:
Vox ſimul et ventꝰ deficiebat ei
Et pietate ſua niſi plus īnata cupido:
Cōuertit cupidi vota viāqꝫ viri
Ardet anhela ſitis et ſpe fallente laboꝛē:
Amplꝰ accenſa. creſcit auara fames
Funibꝰ īmiſſis tandem bernardꝰ ab ymo:
Carceris hoꝛrendi triſte leuauit onꝰ
Vtꝫ ſolent crebꝛo variȷ̄ contingere fines
Caſibꝰ in variȷ̄s pꝛecipueqꝫ malis

Cū ꝓpe iā putei foret egreſſurꝰ ab ore
Inqꝫ pedem letus depoſiturꝰ humo
Rupto fune miſer rurſum cecidiſſe ad yma
Ni cita bernardi dextra tuliſſet opem
Qui ſubito caſu capiēs retinēſqꝫ ruentem
Longiꝰ abſtraxit reſtituitꝫ ſuis
Sic pr̄ie domuiꝫ ſue rebꝰ qꝫ dꝛpanus
Redditꝰ euaſit dāpna pericla necem

¶ Euaſio dꝛpani et eiꝰ ꝑfidia deſcribit̃

Quo fcō bernardꝰ adeſt poſcitꝫ dꝛpanū
Ut firmata fide pacta tenere velit
Quē qꝫ mutata facie cōſiderat. olim:
Facta recordat̃ et ſua pacta petit
Et ſi nō poſſet ſeruare per oīa pactū
Vel ſaltē pacti ꝑs quota det̃ ei
Ille ſed econtra pactū negat hūcqꝫ furoris:
Arguit. et canibꝰ arcet ab ede ſua
Quoꝝ magis cogat miſerū reticere minat̃:
Priuandū capitis ꝓprietate ſui
Obſtupefactꝰ ob hoc verbū bernardꝰ ab aula
Feſtinās digito opprimit ora ſuo
Comptoqꝫ ſatis ꝙ ſit metuenda poteſtas
Atꝫ ꝙ interdū diuitis ira furor
Tuciꝰ eſſe putat linguā cohibere. dꝛpanū:
Q̄m̄ de ꝓmiſſo ſollicitare ſuo
Nā cui ſunt eciā ſuſpecta ſilencia certe
Verba magis fieri ſuſpicioſa ſolent
Diuitis offenſam non ē īcurrere tutum
Cuiꝰ rara fides et metuendꝰ amor

¶ De remuñeratione fcã bernardo
ꝑ ſymeã leonem et ſerpentem

Cūqꝫ die quarta ſiluã bernardꝰ adiret
Brunello dñm more ſequente ſuum
En leo depoſita ſolita feritate ferinis
Carnibꝰ oblatis ãnuit ore pede
Sicqꝫ vicẽ meritis referẽs gratesqꝫ repẽdens
Et ſic q̃qꝫ poteſt ꝑte iuuare iuuat
De grege ceruoꝝ quẽ pinguiꝰ eſſe putabat
Attulit et dño contulit ipſe ſuo
Vertice ſubmiſſo. necdũ remeãte leone
Venit et in dorſo ſymea lingna ferens
Lignoꝝ qꝫ ſtruem poſitã ꝓpe quã prius ipſe:
Fecerat ex ſicco premia mõſtrat ei
Quã ſibi tollendã ſe collegiſſe reuelat
Nutibꝰ et ſignis officioꝝ ſuis
Nec ſemel aut iteꝝ fuit hoc iterare. ſed oĩ:
Quo bernardꝰ adeſt conſtituere die
Hec duo cotidie carnes et ligna ꝑata:
In nemꝰ adueniẽs accipiebat ibi
Sz necqꝫ ſerpenti labor ẽ ĩpenſus ĩanis
Munere q̂ modico maxima dona dedit
Nã ſemel accedens ſupplex. ſimiliſz volenti:
Si poſſet grates voce referre ſua
Faucibꝰ incluſam gẽmam dimiſit abi ore
Inſpueritz manu ſuſcipiẽtis eam
Ne ve morã faciẽs faceret collata minoris
Ponderis et precij dona tenore ſui
Protinꝰ aufugiẽs. doni dãtieqꝫ fauorẽ:
Auget. et obtentu fit fuga grata ſuo

Cuiꝰ ei non eſt p̄n̄cia grata videnti
Dona paꝝ ſapiunt et ſua verba minꝰ
Talia bernardꝰ cernēs ſenſumq; feraꝝ
Factaq; dinumerās hic ſtupet inde ꝓbat
Carnes ligna lapis q̄ dāt leo ſymea ſerpēs
Moribꝰ īgenuis p̄dicat eſſe feras
Beſtia pro meritis dū premia digna repēdit
Arguit ingratos īmemoresq; boni
Nō bn̄ bernardꝰ male reſpondente drꝑano
Pro meritis tātis ſe didiciſſe probat

rat

Ditatio bernardi ꝑ lapidē quē ſerꝑēs ei dede-

Munere dotatus tāto bernardꝰ ad vrbē:
Feſtinat leto corde iuuāte pedem
Atꝫ ſui lapidis vires cognoſcere q̄rens
Artifices lapidū ſollicitari ſtudet
Sed lapis ignotꝰ nec in vrbe reptus eadem:
Antea. ſcire negāt inſita dona ſibi
Quē tūc eris egēs tandem diſtraxit. et auri
Pondere pro triplici fecit abeſſe ſibi
Cūꝫ domū veniēs vellet numerare monetā
Quā retinere magis q̄ numerare iuuat
Quē mō vēdiderat lapidem p̄ciumꝫ tenebat:
Impoſitū loculis cōperit eſſe ſuis
Quē retinere volēs timuit. q̄a principis illū:
Emerat eunuchꝰ. vir bn̄ notꝰ ei
Vn̄ celer rediēs ſimulās errore retentum
Reddidit emptori fida timore manꝰ
Dix bernardꝰ erat ītra ſua tecta receptꝰ
Cū lapis in loculis ecce reuerſus adeſt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Reddidit eunucho rurſus velut ante relatū
Sȝ redeunte domū rurſus et ipſe redit
Jamȝ reuerſus adeſt tociēs quociēſqꝫ relatꝰ
Et vice cōuerſa res variata fuit
Qđ murmur populi regis ꝑuenit ad aures.
Et rumoꝛ lapidis ſe referētis ita
Qui nouitate rei ductꝰ pꝛecepit adeſſe
Non lapidem ſolum ſed ſimul hūc et eos
Partibꝰ accitis mixtus cū diuite pauper:
Intrat. et īgreſſus atria lata replet
Sub dāpno capitis ſub conditionis et vꝛbis
Subqꝫ fide xpī quaȝ tenentᷓ ei
Rex iubet vt ſi quis factū. factiȝ tenoꝛē:
Nouerit. īpune dicat et abſqꝫ metu
Que ſit cauſa latens. qua nā ratione lapillū:
Collatū tociens nil retinere queat
Vn̄ ſit ablatꝰ vel qua regione reꝑtus
Qđ ſit ei nomē gloꝛia ſi qua latet

Rn̄ſio bernardi corā rege de acq̄ſitione lapiđ

Surgit ad hāc vocē poſcēſqꝫ ſilēcia ſolꝰ
Bernardus. regis ꝓcidit ante pedes
Exurgēſqꝫ ſtatim poſitoȝ timoꝛe. reſumptis:
Viribꝰ ebibitis. oꝛa reſoluit ita
Quatuoꝛ in puteū nuꝑ cecidere ꝓfundum
Ex quibꝰ vnꝰ homo treſqꝫ fuere fere
Exitus oīs eis fuit interdictꝰ et eſſet:
Tēpus in oē meū· ni mea cura foꝛet
Nāqꝫ loci talis puteus fuit oꝛdine tali:
Depoſitꝰ. ceca nocte tegente diem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Dū nemꝰ ingrederer ſoli comitatꝰ azello
Auribꝰ inſonuit vox miſerāda meis
Quā dū ꝓſequerer multo diſcrimīe. tandem:
Aſſequoꝛ. inquirens q̄ ve vel vn̄ foret
Que m̄ reſpondit qm̄ fuit ipſa dꝛpani
Qui iā factus erat q̄triduanꝰ ibi
In puteū lapſi fuerāt leo ſymea ſerpens
Hoſpes et ipſe tribꝰ quartꝰ adauctus erat
Sed tn̄ id tacuit n̄e me terreret eoꝝ:
Noīe pꝛolato coꝛriperemꝫ fugam
Sed de poſt facta res manifeſta fuit
Nota ſatis miſero teſte laboꝛe meo
Anxius ille nimis moꝛtiſqꝫ timoꝛe coactus
Hinc ſpondebant opes inde petebat opem
Iurauitꝫ m̄ ꝑ numina ſumma. ſuūqꝫ:
Baptiſmū. xpi ꝑ caput atqꝫ pedes
Per ſcm̄ iacobū per thomā cātuarienſem
Quos etiā nudo vouit adire pede
Qđ michi res et opes ſed et oīa dimidiaret
Si meus inde laboꝛ tollere poſſit eum
Spes et amoꝛ lucri multū ſuaſere. dꝛpano:
Multiplicante pꝛeces vt miſererer ei
Sed plus teſte deo vicit miſeratio mentē
Perſuadendo ſimul vimqꝫ ferendo michi
Artibꝰ ergo meis multo comitante laboꝛe
Quid fcm̄ fuerit facta loquunť adhuc
Qđ leo ꝙ ſerpēs ꝙ ſymea nō perierūt
Non eſt bernardus cauſa ſed ille fuit
Nā niſi ꝓpter eū quia cetera turba latebat
Qua pꝛece quo pꝛecio curqꝫ grauarer ego

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Quatuoꝛ extraxi fuit ille nouiſſimꝰ hoꝝ
Cū quibꝰ et pꝛimū nollet habere locum
Vltimꝰ exiuit ſed vix tarde qȝ dꝛyanꝰ
Non quia tardꝰ ego ſed grauis ille fuit
Ergo grauē dixi. quē multo cū grauioꝛem
Optarē ſtricto iure fuiſſe meo
Rupta foꝛēt vtinā mea vincula cūcta repēte
Et me fruſtraſſent ars qȝ laboꝛȝ meus
Funibꝰ abꝛuptis puteus clauſiſſet iniquū
Texiſſetȝ ſuū nox tenebꝛoſa caput
Reddidit obſequiū dignū michi cura feraꝝ
Sit fera non fera ſit pꝛemia digna ferens
Nā leo pꝛeclarꝰ carnes referendo feꝛinas:
Pꝛeſtat. et aduentū pꝛeuenit ipſe meū
Symea ligna legit q̄ tute lcā reponit
Inqȝ loco certo pꝛeparat illa michi
Hoc quociēs quantūqȝ volo m̄ tollere tollo
Tam̄ꝙ pꝛo meritis certa tributa meis
Hūc eciā lapidem ſerpentis ab oꝛe recepi
Pꝛopter quē pn̄s q̄ſtio mota fuit
Cui tn̄ aut alia ꝙ̄ ꝙ neq̄at retineri:
Inſita ſit virtus. neſcio teſte deo
Hec ita ſunt dn̄e mi rex. alterqȝ locutū:
Qm̄ fuerit ſeruū non reoꝛ eſſe tuū
Ipſe velim ſine me q̄ꝛas faciasqȝ requiri
Vera rei ſeries q̄ ſit et an ſit ita
Pꝛemia veridicꝰ capiā. falſumqȝ locutꝰ:
Si fuero. gladio vel cruce plectar ego

¶ Sentēcia regis ꝓ bernardo cōtra dꝛyanū

Talibꝰ auditis rex iuſſit adeſſe dryanū
Nec mora iuſſus adeſt rege iubēte ſuo
Et quia de facto regi cōſtabat. et ipſa:
Res fuit indicijs certificata tribꝰ
Protulit edictū vel conſentire dryanū
Vt cū bernardo dimidiaret opes
Vel ꝙ per triduū putei loca nota ſubiret
Adiunctꝰ tribus hijs cū quibꝰ ante fuit

¶ Sentencia regis placet cūctis

In cōe placet cūctis ſentencia regis
Bernardo ꝙꝫ ſatis res ita geſta placet
Maluit ergo ſua ſe dimidiare dryanꝰ
Et ſeruare ſimul pacta fideꝫ ſuam
Qm̄ ſe fortune tali cōmittere. totū
Que ſibi ſubriperet. dimidiando nichil
Dimidians igitur bernardo cūcta dryanꝰ
Triſtis et inuitꝰ dimidiata dedit
Nec minꝰ ingrati nomē notāꝫ perhēni:
Incurrit. facti conditione ſui
Ex tūc bernardus fit letus flēte dryano
Qd̄ ſic ꝑdiderat tanta dolore graui
Taliter ecce luūt ingrati ſepe. ꝙ ipſi:
Non reddūt digna premia ꝓ meritis
Expedit idcirco meliꝰ qñꝫ dediſſe:
Corde libenti. ꝙ̄ detinuiſſe manū
Maxima ꝓ meritis. īpendere premia digna:
Eſt pietatis opus et iubet iſta deus
Nō hoīs labor aut opꝰ vſꝫ moretur apud te:
Mane. ꝙ hinc non ſit clamor in aure dei

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Et noua lex dicit ꝙ q̄libet eſt bene dignꝰ:
Vir mercede ſua. teſte labore ſuo
Ergo q̄ non dāt dū tēpus poſtulat aut res
Suſcitat ipſe ſibi dāpna nociua nimis

tellectū
¶ Hic autor cōcludit hꝰ opis librū hortās ad in-

Cedat in exemplū cuncta viuentibꝰ iſta
Brunelli vita nam docet autor ita
Non qđ verba ſonāt. ſʒ quitq̄d miſtice ſignāt
Scruteris lcōr. caute q̄d ipſa velint:
Deſignare ſibi. poterit nūc forte videre:
Plura pericula mali iure cauenda ſibi.
Nā ſūt nōnulli trāſcendere magna volentes
Et nitunt̄ ad hoc nocte dieqꝫ ſimul
Qui dū magna petūt et talia certe laborāt
Sepe repente ruūt ſepeqꝫ deficiūt
Contra naturā vel ſortem querere quitqꝫ:
Nemo poteſt illud reddere vel facere
Brunello teſte qui dū queſiuit inepta
Sꝑ eī manſit qđ fuit ipſe prius
Eſt felix igit̄ aliena pīcula cautum:
Quē faciūt. formāt et rōne regi·
Plura loqui poſſem ſed nolo ſcribere plura
Sufficiāt iſta carmina tam modica
Deprecor ergo pia p̄ce ſi quid lcōr in illis:
Jnueniat vicij vel rōne carens
Corrigat ipſe pie. me cōmendanda marie
Felici nato qđ roget oīs homo

¶ Explicit ſpeculū ſtultoꝝ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
168 E 27